

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**MEGAZABAVIŠČE NA GORIŠKEM:
IZZIVI IN PROBLEMI**

Ljubljana, maj 2009

METKA ŠULER

IZJAVA

Študentka **Metka Šuler** izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom **dr. Ograjenšek Irene**, in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 1.6.2009

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 IGRALNIŠTVO V SVETU	2
1.1 Zgodovinski pregled igralništva	2
1.2 Sodobno igralništvo	4
2 IGRALNIŠTVO V SLOVENIJI	6
2.1 Zgodovinski pregled igralništva	6
2.2 Pregled dejavnosti prirejanja iger na srečo	8
2.2.1 Opredelitev iger in iger na srečo	8
2.2.2 Klasifikacija iger na srečo	9
2.3 Igralniško-zabavišni turizem	11
2.4 Igre na srečo v številkah	13
2.4.1 Opis trenutnega stanja	13
2.4.2 Klasične igre na srečo	13
2.4.3 Posebne igre na srečo – igralništvo	13
3 PODJETJE HIT IN NJEGOVA IGRALNIŠKA PONUDBA	15
3.1 Predstavitev podjetja	15
3.2 Projekt igralniško-zabavišnega centra na Goriškem	17
4 TRŽENJSKA RAZISKAVA	20
4.1 Uvod v trženjsko raziskavo	20
4.2 Opredelitev problema in ciljev raziskave	21
4.3 Načrtovanje raziskave	21
4.3.1 Zasnova načrta trženjske raziskave	21
4.3.2 Viri podatkov	21
4.3.3 Raziskovalne metode	22
4.3.4 Raziskovalni inštrument	22
4.3.5 Načrt vzorčenja	23
4.3.6 Oblika komuniciranja	23
4.4 Omejitve raziskave in možne napake	23
4.5 Analiza podatkov	24
4.5.1 Predstavitev analize podatkov	24
4.5.2 Skupinski pogovor	24
4.5.3 Anketa	26
4.5.3.1 Opis vzorca	26
4.5.3.2 Analiza anketnih podatkov	28
4.5.3.3 Raziskovalne hipoteze in njihovo preverjanje	34
4.5.3.4 Poglavitne ugotovitve raziskave	40
SKLEP	41
LITERATURA IN VIRI	43

KAZALO SLIK

Slika 1: Spol anketirancev	26
Slika 2: Starost anketirancev	27
Slika 3: Občine, v katerih anketiranci prebivajo	27
Slika 4: Izobrazba anketirancev	28
Slika 5: Status anketirancev	28
Slika 6: Podpora razvoju turizma na Goriškem	29
Slika 7: Prikaz aritmetičnih sredin in intervalov zaupanja glede mesta Nove Gorice kot turistične destinacije	30
Slika 8: Podpora izgradnji novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem	30
Slika 9: Prikaz aritmetičnih sredin in intervalov zaupanja glede povezave podjetja Hit s tujim partnerjem ali gradnja brez partnerja	31
Slika 10: Najboljša možna lokacija za izgradnjo novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem	32
Slika 11: Prikaz aritmetičnih sredin in intervalov zaupanja glede možnih pozitivnih posledic izgradnje igralniško-zabavišnega centra	33
Slika 12: Prikaz aritmetičnih sredin in intervalov zaupanja glede možnih negativnih posledic izgradnje igralniško-zabavišnega centra	34

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Slovensko igralništvo v številkah	1
Priloga 2: Povzetek ugotovitev skupinskih pogovorov	2
Priloga 3: Vprašalnik	7
Priloga 4: Analiza podatkov	11

UVOD

Turizem je tako v svetu kot v Sloveniji ena največjih gospodarskih panog, ki državam predstavlja pomembno razvojno in poslovno priložnost. Danes si večina prebivalcev razvitih držav lahko privošči oddih in potovanja, pri tem pa nekateri stremijo k popolnosti turistične destinacije, ki mora ponujati visoko kakovostno ponudbo za preživljanje prostega časa. Gre za celovit splet doživetij, zabave in široko paleto turističnih proizvodov, ki krajšajo čas. Pomembni so atraktivni in raznoliki turistični proizvodi, kot so wellness, šport in rekreacija, koncerti, prireditve, kulinarika itd. Sem uvrščamo tudi igralništvo, ki je pomemben segment turistične ponudbe v razvitih turističnih državah, kjer dosega pomembne vrednosti v turizmu.

Najpomembnejši igralniško-zabavišni centri se nahajajo v Združenih državah Amerike (v nadaljevanju ZDA), v zadnjem obdobju pa se intenzivno širijo tudi drugod po svetu. Evropa je pri tem izjema, saj obstoječe zakonodaje posameznih držav deloma omejujejo nastanek omenjenih centrov. Ameriški koncept igralništva je namenjen vsem ljudem in poleg igralništva obiskovalcem ponuja veliko spremljevalnih storitev, ki jih zaposlujejo v času svojega bivanja v centru. Kljub temu da se je tak tip igralništva, ki je popolnoma v nasprotju z evropskim konceptom, v Sloveniji že uveljavil, tako oblikovani veliki turistično-igralniški centri še niso razviti.

V zadnjih nekaj letih je v Sloveniji, predvsem v Goriški regiji, veliko prahu povzročila namera o izgradnji novega večjega igralniško-zabavišnega centra v bližini mesta Nova Gorica. Medijsko zelo izpostavljeno je bilo novogoriško turistično podjetje Hit hoteli, igralnice, turizem, d. d. (v nadaljevanju Hit), ki je v sodelovanju z največjo ameriško igralniško korporacijo Harrah's Entertainment nameravalo na Goriškem zgraditi prvi večji center v Evropi, ki ustreza konceptu ameriškega igralništva. Gre za center, kjer bi igralniška dejavnost predstavljala le majhen delček celotne ponudbe, ki primarno sloni na storitvah namenjenih preživljanju prostega časa, zabavi, doživetjih in razvedrilu (hoteli, kulinarika, kongresne dvorane, šport in rekreacija, wellness, koncerti, prireditve). Tržna usmeritev centra bi bili obiskovalci iz širšega okolja, ki bi v centru bivali več dni. Projekt o sodelovanju z Američani ni bil uresničen, kljub temu pa je v prihodnosti izgradnja igralniško-zabavišnega centra, v sicer manjšem obsegu kot je bilo sprva načrtovano, še vedno eden izmed ciljev podjetja Hit.

Mnenje javnosti je glede novega igralniško-zabavišnega centra zelo razdeljeno. Nekateri izgradnji nasprotujejo, saj so prepričani, da na dolgi rok tovrstna dejavnost prinaša v ekonomskem pogledu več škode kot koristi, medtem ko zagovorniki poudarjajo pozitiven vpliv centra za Goriško regijo in Slovenijo. V preteklosti je že bilo opravljenih nekaj raziskav s tega področja, ki so analizirale koristi, stroške izgradnje in delovanja centra ter ocenjevale zadovoljstvo obiskovalcev Hitovih kompleksov in zadovoljstvo lokalnega prebivalstva glede turistične ponudbe kraja. Večjih raziskav o mnenju prebivalstva o izgradnji centra nisem

zasledila, zato v diplomskem delu predstavljam lastno raziskavo, ki preučuje zgoraj omenjeni problem. Cilj diplomskega dela je ugotoviti odnos ljudi do izgradnje novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem.

Diplomsko delo je sestavljeno iz dveh delov, in sicer iz teoretičnega in analitičnega dela. Teoretični del obsega prva tri poglavja, medtem ko četrto poglavje predstavlja analitični del. V prvem poglavju predstavljam razvoj igralništva v svetu, kjer se dotaknem ameriške in evropske zgodovine iger na srečo ter tudi glavnih značilnosti današnjega, sodobnega igralništva. Strokovnjaki delijo svetovno igralništvo na ameriški in evropski koncept, ki temeljita na povsem drugačnih, nasprotujočih si principih in načelih. V drugem poglavju predstavljam igralniško dejavnost v Sloveniji, in sicer kratko zgodovino in glavne domene dejavnosti prirejanja iger na srečo. Zaradi lažjega razumevanja celotne dejavnosti se dotaknem tako klasičnih kot posebnih iger na srečo, pri čemer se osredotočam na posebne igre na srečo, kamor uvrščamo igralništvo. Sledi ugotavljanje glavnih značilnosti igralniško-zabavišnega turizma pri nas in pomen te dejavnosti za Slovenijo. Na koncu tega poglavja prikazujem igre na srečo v številkah, kjer analiziram pomembne indikatorje slovenskega igralništva, ki nam pokažejo slovenski igralniški trg. V tretjem poglavju predstavljam turistično podjetje Hit in njegov projekt igralniško-zabavišnega centra na Goriškem.

V zadnjem, četrtem poglavju, opisujem analitični del diplomskega dela, ki se nanaša na trženjsko raziskavo o odnosu ljudi do izgradnje centra na Goriškem. V tem poglavju opredeljujem problem in cilje raziskave, načrtovanje raziskave, omejitve in možne napake ter predstavljam celovito analizo raziskave na podlagi opisa vzorca, analize anketnih podatkov in raziskovalnih hipotez z ustreznim preverjanjem. Diplomsko delo zaključujem s sklepom, v katerem povzamem glavne ugotovitve analize in podam lastno mnenje o novem igralniško-zabavišnem centru na Goriškem.

1 IGRALNIŠTVO V SVETU

1.1 Zgodovinski pregled igralništva

Igre na srečo so stare kot človeška civilizacija, saj so jih poznali že v obdobju prazgodovine. Med prvimi pripomočki, ki so jih ljudje uporabljali v različnih civilizacijah že pred 7000 leti, so nartne koščice nekaterih živali, kocke in trsi. V starem veku so bile igre razširjene v homerskem grškem obdobju in tudi v rimskem cesarstvu. Tako je v Ilijadi omenjen žreb, stave in kockanje, s katerim so se že ukvarjali v obdobju trojanske vojne. Rimljani so za igre uporabljali kocke iz nartnih koščic raznih živali ali umetno izdelane koščice iz raznih materialov (Mihelič, 1993, str. 17–21). Predvsem rimska cesarja Avgust in Klavdij sta zelo rada kockala. Igranje s kockami se je kljub nenehnim poskusom prepovedi počasi razširilo in uveljavilo v vsem evropskem prostoru. V srednjem veku so igre na srečo kljub

nasprotovanjem in prepovedim preživele, še več, ob kockanju so se uveljavile tudi igre s kartami (Gradišnik, 1993, str. 14).

Začetek razvoja evropskega igralništva sega v leto 1626, ko se je v Benetkah odprla prva javna igralnica imenovana Ridotto. Igralnica je bila z izjemo otrok in nezaželenih oseb odprta za vse ljudi, ne glede na status, ki so v igralnicah zapravljali celo premoženje in prav zaradi tega jo je beneški dož leta 1774 zaprl. Po zgledu beneške igralnice se je igralništvo nato zelo hitro razširilo tudi v drugih večjih evropskih termalnih središčih. Tako se je leta 1726 odprla prva javna igralnica Spa v Belgiji, ki je kmalu po odprtju doživela velik uspeh in v 18. stoletju postala najpomembnejši in največji igralniški center v Evropi. Leta 1806 je Napoleon v svojem imperiju definiral razvojno strategijo igralništva, ki je opredeljevala igralništvo kot dodatno ponudbo ostalim že razvitim dejavnostim v termalnih središčih, poleg tega pa je podprl tudi razvoj igralništva v Parizu. Kljub uspehu pariških igralnic so konec leta 1837 protestantski bankirji dosegli prepoved igralništva v Franciji (Kurež, 2008, str. 37–38).

Evropska igralniška industrija je dosegla svoj vrhunec razvoja in se dokončno uveljavila v obdobju »Zlate dobe«. Do začetka 90. let so evropske igralnice ponujale tradicionalne igre na mizah, ki so bile namenjene petičnim in bogatim obiskovalcem. Uvajanju igralniških avtomatov so nasprotovali igralniški sindikati, zaradi katerih so igralnice ogromno izgubile. Igralnice so bile locirane v mondenih središčih, ki so ponujale igralništvo kot dopolnilo k osnovni ponudbi kraja. Tako je pravi simbol sodobnega evropskega igralništva postala danes majhna državnica Monte Carlo, po kateri so se zgledovale ostale evropske igralnice (Luin, 2000, str. 8). Zaradi zgoraj navedenih značilnosti lahko trdim, da je bila politika evropskega igralništva bolj konzervativna in se je odvijala v popolnoma drugi smeri kot politika ameriškega igralništva.

Igre na srečo so v Ameriko prinesli evropski priseljenci, z razliko od evropskega pa je zgodovina ameriškega igralništva prešla skozi tri valove. Prvi val se je začel med kolonialno dobo in je trajal približno do leta 1800. Uradni začetki ameriškega igralništva segajo v leto 1620 (Thompson, 1994, str. 4–7). Pred in tudi po 19. stoletju je bilo zelo priljubljeno prirejanje loterij, poleg tega so bile razširjene tudi konjeniške stave. Igralnice so zelo počasi napredovale, v gostilnah in vaških hišah je bilo dovoljeno igranje s kockami in kartami. Igralniški objekti v obrečnih mestih so bili zelo popularni in dobro obiskani kraji s profesionalnimi igralci kot tudi s turisti. Leta 1830 se je dejavnost preselila iz teh mest na rečne ladje, ki pa takrat niso bile plavajoče, kot je značilno za ameriške rečne igralniške ladje danes. Obdobje med leti 1840 in 1860 predstavlja zelo uspešno dobo rečnega igralništva, katero je prekinila Ameriška državljanska vojna in povzročila njegov propad (Dunstan, 1997, str. 16).

Drugi val igralništva se je začel po Ameriški državljanski vojni (1861–1865) in je trajal do začetka 20. stoletja. Zlata mrzlica je prinesla za seboj ogromno povečanje priljubljenosti iger na srečo in razvoj novih vrst igralništva v Kaliforniji, ki je dosegel svoj vrhunec med leti 1849

in 1855. Mesto San Francisco je mestu New Orleans prevzelo primat igralniškega centra v Ameriki. Kmalu zatem je javnost nasprotovala nadaljnjemu širjenju igralništva, saj so se ljudje začeli zavedati negativnih posledic, ki jih le-to prinaša. Začeli so predpisovati zakone proti igralcem in igram na srečo, kljub temu pa so bili tarča teh zakonov predvsem profesionalni igralci, ki so sodelovali v mestni korupciji in tako bili delno krivi za gospodarsko pešanje. Ta drugi val je bil razmeroma kratek. Vse do leta 1910 so bile oblike iger na srečo prepovedane, edine legalne stave, ki so bile razširjene, so bile konjeniške dirke. Kljub temu vse prepovedi niso ustavile igralništva, saj je precej let delovalo kar nekaj ilegalnih igralniških hiš (Dunstan, 1997, str. 18–20).

Tretji val igralništva se je začel leta 1930 in še vedno traja. V zgodnjih 60. letih je bila dejavnost igralništva tik pred propadom. Z izjemo zvezne države Nevada je bilo prirejanje loterij, igralništva in vseh vrst stav prepovedano. Edini dovoljeni obliki sta bili bingo in konjeniške dirke. Zvezna država Nevada je kot prva država v ZDA leta 1931 legalizirala igralništvo. Igralniška dejavnost v Nevadi je imela veliko nasprotnikov, ki so bili prepričani, da igralnice prinašajo »nebesa« profesionalnim igralcem in igralniškim podjetjem, družbi pa lahko prinesejo le škodo in težave. Kljub temu se je igralniška klima v ZDA leta 1970 spremenila. V Nevadi so igralniška podjetja dobila prve koncesije in v nekaj letih so hotelske verige, kot so Holiday Inn, Hilton in Ramada, vstopile v igralniško industrijo. Začetek pravega turističnega igralništva predstavlja gradnja prve tematske igralnice Ceasar Palace v Las Vegasu leta 1980. Leta 1976 je tudi New Jersey legaliziral prvo igralnico v Atlantic Cityju in tako postal druga zvezna država v ZDA, ki je legalizirala igralništvo. Kar nekaj naporov je bilo potrebnih za legalizacijo igralnic v drugih zveznih državah med leti 1978 in 1988 na Floridi, v New Yorku, Koloradu, Minnesoti, Ohiu, Pennsylvaniji in Massachusettsu. V naslednjih letih so se igralnice hitro širile. Legalizirali so tudi igralnice na ladjah, indijanske igralnice pa so odprle svoja vrata v več kot 20 zveznih državah med leti 1990 in 1997. Komercialno igralništvo se je razvilo med leti 1980 in 1990 z legalizacijo igralnih avtomatov in drugih elektronskih naprav zunaj igralnic (Eadington, 1999, str. 175–176).

Število zveznih držav, ki so legalizirale igralništvo, je naraslo od ene same igralnice v letu 1978 do 27 igralnic do konca 90. let, ko jih lahko najdemo v destinacijskih resortih, v majhnih krajih, na ladjah, v mestnih in predmestnih krajih ter indijanskih ozemljih. Leta 1970, ko so bile igralnice dovoljene le v Nevadi, je znašal bruto igralniški proizvod 540 milijonov dolarjev, medtem ko je leta 1997 narastel na več kot 25 bilijonov dolarjev. Ekonomska uspešnost igralniške industrije se je odražala v hitri rasti Nevade, ki je bila ena izmed treh najhitreje rastočih zveznih držav v ZDA. Las Vegas, največje mesto v Nevadi, pa je bilo eno izmed petih najhitreje rastočih metropol v ZDA (Eadington, 1999, str. 173).

1.2 Sodobno igralništvo

Igralništvo, ki se je skozi celotno zgodovino pa do danes razvilo v svetu, lahko razdelimo na ameriški in evropski tip (Prašnikar, Pahor & Kneževič, 2005, str. 3). V nadaljevanju

podrobneje predstavljam glavne značilnosti, ki so hkrati tudi razlike, ki kažejo nasprotnost obeh vrst igralništva.

Struktura trga iger na srečo je v ZDA in Evropi zelo različna. V ZDA turistično-igralniški centri vedno bolj dominirajo v ameriški dejavnosti prirejanja iger na srečo. Razvoj komercialnih in plemenskih igralnic narašča, po drugi strani pa je trg državne loterije v nekaterih predelih države zelo zasičen in ponekod že upada. V Evropi je situacija nekoliko drugačna, saj po bruto družbenem prihodku najbolj izstopajo loterije, sledijo igralniški saloni, stave in šele nato igralnice (Eadington, 2008a, str. 2, 16).

Ameriška igralniška industrija ponuja obiskovalcem mešanico igralniških centrov, ki oskrbujejo lokalne trge in lokalno prebivalstvo, in velikih igralniško-zabaviških centrov, ki oskrbujejo raznoliko in geografsko razpršeno strukturo obiskovalcev. Tipičen primer zgoraj navedenih razlik v igralniški industriji so igralnice v Las Vegasu in Atlantic Cityju na eni strani ter rečne in plemenske igralnice na drugi strani (Eadington, 2008a, str. 19). Ameriški tip igralništva temelji na konceptu zabave in doživetij, ki je namenjena širšemu krogu prebivalstva. Igralniško-zabaviški centri v ZDA ponujajo obiskovalcem poleg igralništva še široko dodatno spremljevalno ponudbo, kot so raznovrstna kulinarika, možnost sprostitev v wellness centrih, zabava in nakupovanje, veliko športnih aktivnosti, razne prireditve in koncerte. Osnovno sporočilo in ponudba igralnic je namenjena preživljanju prostega časa (Prašnikar et al., 2005, str. 3).

Po mnenju Eadingtona (2008a, str. 19) je evropski igralniški trg veliko bolj raznolik v primerjavi z ameriškim, vendar vsebuje majhne in relativno nepomembne igralnice in veliko igralnih salonov izven samih igralnic. Šolski primer evropskih igralnic sta igralnici Perla in Park iz Nove Gorice, ki se uvrščata med večje igralniško-zabavišne centre v Evropi, vendar bi bili nepomembni in brezpredmetni v Las Vegasu ali Atlantic Cityju. Evropsko igralništvo odlikuje zelo dobra oskrba igralnic z igralnimi mizami in igralnimi avtomati, vendar so le z redkimi izjemami (London) evropske igralnice odvisne od enodnevnih obiskovalcev, ki prihajajo iz širšega okolja. Igralnice ponujajo samo igralništvo ali pa igralništvo z omejeno hrano, pijačo in omejenimi zabavnimi programi. Evropski obiskovalci so deloma tudi zaradi pomanjkanja drugih storitev v igralnicah primarno zainteresirani za igre na srečo kot glavno dejavnost (Eadington, 2007, str. 226–227).

Lahko rečem, da je evropsko igralništvo bolj »konzervativno«, saj so bile še nedolgo časa nazaj igralnice namenjene ozkemu segmentu ljudi, predvsem izbirčnim gostom in bogatejšim turistom. V igralniški ponudbi so prevladovale tradicionalne igre na igralnih mizah. Šele po letu 1990 se je ponudba evropskih igralnic bolj »amerikanizirala«, posledica tega pa je, da so igralni avtomati vse bolj zamenjevali igranje na mizah (Prašnikar et al., 2005, str. 4).

Evropsko igralništvo je v primerjavi z ameriškim visoko obdavčeno. Omejevalni in zaščiteni trgi s strani držav in visoka stopnja obdavčitve omejujejo kreativnost in igralniško

industrijsko dejavnost v večini držav Evropske unije. Lastništvo nad igralniškimi podjetji imajo države, ki nadzorujejo vse procese, ki so povezani z igralniško organizacijo (Eadington, 2008b, str. 6). Ureditev področja iger na srečo je tako odvisna od držav članic Evropske unije, ki se počasi, a postopoma zavedajo, da morajo zaradi različnega dojemanja iger na srečo, različnih sistemov igralništva, različne kulture ljudi in različnih interesov, narediti korak naprej k skupni evropski igralniški zakonodaji (Prašnikar et al., 2005, str. 10). Edino združenje, ki se ukvarja s problematiko evropskega igralništva je Gaming Regulators European Forum (GREF), ki je bilo ustanovljeno leta 1989 z namenom usklajevanja igralništva na evropskem ozemlju (Gaming Regulators European Forum, 2009). Po drugi strani je obdavčitev v ZDA bolj zmerna v primerjavi s tisto v Evropski uniji. V ZDA so igralnice različno obdavčene, in sicer obdavčitev se obračunava glede na tip igralnice. Tako so rečne igralnice (na ladjah) drugače obdavčene kot tiste na zemlji (Jaklič, Zagoršek, Pahor & Knežević Cvelbar, 2006, str. 13).

Turistične igralniške destinacije so se razvile v ZDA, vendar jih danes lahko najdemo po celem svetu. V zadnjih nekaj letih so se tovrstni turistično-igralniški centri že razvili ali pa se razvijajo v rastočih trgih po celem svetu, kot so ZDA, Kanada, Bahami, Južnoafriška republika, Malezija, Avstralija in Kitajska. Navkljub veliki populaciji, naklonjeni demografiji in celotnim nakopičenim dohodkom, mora Evropa še razviti prave igralniške destinacije oziroma velike igralniško-zabaviščne centre, kot so igralnice v ZDA. Razvojna omejitve v evropskem prostoru, ki se odraža v tradicionalnosti ponudbe in v omejeni državni igralniški politiki, ne bo trajala več dolgo časa. Razvoj zelo uspešnih resortov v drugih delih sveta bo povzročil neizogiben razvoj evropskih igralnic. Ko bo prva evropska država uspešno razvila velik igralniško-zabavišni center s primerno zakonodajo in regulativo, bodo ostale države temu razvoju sledile, v upanju da bodo dosegle enake ekonomske koristi (Eadington, 2007, str. 225–226). Čeprav v Evropi že obstajajo velike igralnice in se pojavljajo tudi nove, na stari celini ni primerne zakonodaje, ki bi odobrila pojav in razvoj takšnih centrov (Eadington, 2008a, str. 19).

2 IGRALNIŠTVO V SLOVENIJI

2.1 Zgodovinski pregled igralništva

Igre na srečo so poznali že v obdobju srednjega veka v trgovskih mestih na območju Jadrana in tudi v slovenskih istrskih obmorskih mestih. V tem obdobju je bilo v slovenskem prostoru veliko omejitev glede iger na srečo, ki so bile določene z zakonom. Zakon je omejeval ali celo prepovedoval igre na srečo glede aktivnosti in pasivnosti udeležencev pri igri, maksimalnih vložkov, veljavnosti pripomočkov, neveljavnosti zadolžnic in je igre časovno in krajevno omejeval. Zgoraj navedene omejitve so omenjene v statutih istrskih obmorskih mest (Trst, Koper, Izola, Piran) in tudi drugih statutih. V 18. stoletju, v obdobju absolutizma, je obstajala cela vrsta predpisov, ki so omejevali ali prepovedovali igre na srečo. Tako so se jim

zoperstavili cesarji Leopold I., Karel VI., Marija Terezija in Jožef II. (Mihelič, 1993, str. 25–41).

Slovensko igralništvo ima svoje korenine na območju Goriške regije. V Gorici v Italiji, ki danes meji na mesto Nova Gorica, je prva igralnica odprla svoja vrata že leta 1790, ko je bilo mesto pod avstrijsko oblastjo. Kmalu zatem se je mesto razvilo v popularno turistično središče, znano pod imenom avstrijska Nica (Luin, 2008, str. 1–2). V obdobju pred 1. svetovno vojno je bilo igranje iger na srečo še vedno prepovedano, kazni so doletele tako igralce kot tudi prireditelje. Kljub temu je med leti 1913 in 1915 v Portorožu ob slovenski obali delovala igralnica Casino des Etrangers, ki je poleg iger na srečo prirejala tudi druge dejavnosti, kot so plesi, glasbeni večeri, predstave in športna tekmovanja. Profesionalno ukvarjanje z igrami je bilo tudi po 1. svetovni vojni prepovedano po Kazenskem zakoniku kraljevine Jugoslavije, zakonodaja pa je urejala tudi področje prirejanja loterij. V obdobju po 2. svetovni vojni se je prirejanje iger na srečo, loterij in tombol lahko opravljalo le v dobrodelne in kulturne namene, dobitki od teh iger pa naj bi bili le v blagu. Leta 1962 je bil sprejet državni zakon o igrah na srečo, ki je vključeval omejitve in predpise s področja loterij, športnih napovedi, tombol, hitrih srečk in drugih spretnostnih iger, tokrat pa so lahko bili dobitki od iger tudi v denarju. Istega leta smo Slovenci dobili svoj zakon o igrah na srečo, ki je med drugim določal, kdo izdaja dovoljenja za igre na srečo. Posebne igre na srečo so lahko prirejali v okviru gostinskih storitev in kulturnih ter zabavnih prireditev (Mihelič, 1993, str. 46–49).

Prva igralnica na območju nekdanje Jugoslavije je odprla svoja vrata leta 1963 v Opatiji, medtem ko druga jugoslovanska in prva igralnica na slovenskih tleh pa leto kasneje v Portorožu. Igralnica v Portorožu je postopoma nabirala delovne in poslovne izkušnje prirejanja iger na srečo in svoje znanje ter spretnosti posredovala novim igralnicam, ki so nastajale po Sloveniji. Leta 1965 je začela delovati igralnica na Bledu, ki je edina skupaj s tisto v Portorožu ustrezala kriterijem turističnih zmogljivosti, ki jih je zakonodaja predvidevala kot pogoj za odprtje igralnice. Kljub bojazni da bi bilo število igralnic na tako majhnem slovenskem ozemlju preveliko in da bi zaradi tega prišlo do prevzemanja obiskovalcev med igralnicami, se je tudi v Ljubljani leta 1969 odprla nova igralnica (Mihelič, 1993, str. 52).

Leta 1984 je lokalno hotelsko podjetje Hit dobilo koncesijo za odprtje zelo majhne igralnice v industrijskem mestu Nova Gorica, kljub temu da mesto ni izpolnjevalo pogoja predpisanih turističnih kapacitet. Novogoriška igralnica je ob odprtju naletela na zelo dober odziv, prva je na slovenska tla vpeljala ameriški tip igralništva, ki temelji na množičnosti in ne na ekskluzivnosti obiskovalcev. Podjetje je operiralo igralniško dejavnost kot privatno podjetje, kjer so bili dobro plačani zaposleni zelo motivirani za dober dobiček in še večji razvoj. Kmalu so se razširili tudi v druge kraje, kot so Kranjska Gora, Tolmin, Rogaška Slatina in Otočec. (Mihelič, 1993, str. 52–53).

Obdobje od leta 1964 dalje, ko se je na slovenskem odprla prva igralnica, lahko pojmuje obdobje slovenskega modernega igralništva. Pod vladajočim socialističnim vplivom so lahko obiskovali igralnice le bogatejši, pretežno tuji gostje, ki so preferirali igre na mizah. Prvi zaposleni v igralnicah so pridobili znanje in izkušnost od kolegov, ki so bili takrat zaposleni v igralnici v San Remu. Zaposlene je odlikovala visoka profesionalnost in izšolanost, poleg tega je bil tudi zaslužek zelo dober (Luin, 2008, str. 3). Glavni namen prvih igralnic je bil pridobiti tujo valuto, medtem ko je igralniške posle takrat nadzorovala tajna policija. V tem obdobju igralnice niso plačevale nobenih davkov od prihodkov od igralništva in od dobička, nasprotno, denar pridobljen z igrami na srečo je bil uporabljen za gradnjo kapacitet v turističnih krajih (Nemec, 2008, str. 3).

V prvih 20. letih po odprtju prve slovenske igralnice v Portorožu (1964) je bilo število igralniških gostov relativno majhno in je v letu 1984, ko se je v Novi Gorici odprla igralnica, znašalo 200.000. Ko je podjetje Hit začelo z vpeljevanjem ameriškega načina igralništva, je število obiskovalcev poskočilo (Luin, 2008, str. 3). Podjetje Hit je v nekaj letih zraslo v največjo igralnico v regiji, s kar 1,5 milijonov tujih turistov na leto (Nemec, 2008, str. 4).

Z vstopom podjetja Hit na slovensko igralniško sceno se je ponudba igralniškega produkta v Sloveniji popolnoma spremenila. Kot že rečeno, je podjetje vpeljalo na slovenska tla do takrat še neznan, nov tip ameriškega igralništva, ki temelji na konceptu zabave in doživetij. Takšen koncept je dostopen večjemu številu gostov, poleg tega pa igralništvo predstavlja le del celotne ponudbe destinacije. Igralništvo v Sloveniji se je med leti 1987 in 1993 zelo hitro razvijalo, od leta 1993 naprej pa je igralniška dejavnost začela stagnirati in nazadovati (Prašnikar et al., 2005, str. 5).

2.2 Pregled dejavnosti prirejanja iger na srečo

2.2.1 Opredelitev iger in iger na srečo

Veliko človeških trenutkov je prepletenih z igro, ki je v življenju vsakega od nas nepogrešljiva že od malih nog. Ljudje se zavedamo, da nam igra prinaša in ustvarja drugačne emocije kot vsakdanje življenje, kjer prevladuje delo in racionalnost (Mihelič, 1993, str. 9). Igra je prostovoljna dejavnost, ki med seboj povezuje veselje, srečo, zabavo, razvedrilo, ustvarjalnost in komunikacijo (Prašnikar et al., 2005, str. 2).

Caillois je igro razčlenil na dva elementa (Prašnikar et al., 2005, str. 2): *ludus* (aktivni element, ki izžareva željo po zmagi) in *paidia* (pasivni element, ki izraža domišljijo). Tako pasivni kot aktivni element sta vključena v osnovne oblike doživljanja igre. Caillois deli igre na štiri osnovne oblike doživljanja: *agon* (tekmovanje, šport, boj, samodokazovanje), *alea* (igre na srečo – igralništvo, stave in druge igre), *mimicry* (spektakli, predstave, pretvarjanje, posnemanje), *ilinx* (razburjenje, plesi, diskoteke). Pri tem obstaja možnost prehajanja in križanja med igrami (Gizycki & Gorny, 1972, str. 38).

Igre na srečo so poseben tip iger, kjer ima odločujoč pomen sreča, to je naključje in ne pridobljeno ali prirojeno znanje in spretnosti. Značilnost igre in naključja je, da se zgodita nepričakovano in nenačrtovano. Igre na srečo so privlačne zaradi več dejavnikov. Po eni strani pritegnejo igralce zaradi velike verjetnosti ugodnega izida ali enostavno zaradi tekmovalnosti, ki jo lahko igra prinaša. V nasprotju s tem pa so med ljudmi zelo priljubljene igre, pri katerih obstaja možnost visokega dobitka, medtem ko je ugoden izid malo verjeten. Primer takih iger na srečo so državne loterije, hitre srečke, športne stave in podobne igre (Mihelič, 1993, str. 15–17).

2.2.2 Klasifikacija iger na srečo

V strokovni literaturi so igre na srečo glede na vrsto igre razdeljene v dve skupini (Zagoršek, Jaklič & Zorič, 2007, str. 7):

- klasične igre na srečo (Loto in podobne igre, tombola, srečke, stave)
- posebne igre na srečo (igralništvo – igralnice in igralni saloni)

Klasične igre na srečo predstavljajo tradicionalne igre, kot so Loto, stave, tombole, srečke in njim podobne igre. V večini držav jih prirejajo veliki operaterji, ki so večinoma v državni lasti, priložnostno jih lahko prirejajo tudi razna društva in dobrodelne ustanove. Najpopularnejša igra na srečo je nedvomno Loto in njegove različice. V nekaterih državah (Velika Britanija) so zelo pomembne športne stave, posebno tiste, ki se sklepajo na konjskih dirkah (Zagoršek et al., 2007, str. 7).

Posebne igre na srečo se v Sloveniji lahko izvajajo le v igralnicah ali v igralnih salonih (Jaklič et al., 2006, str. 11). Igralnice se med seboj razlikujejo po velikosti, lahko so majhne z omejenimi kapacitetami ali velike destinacijske igralnice, ki ponujajo široko paleto turističnih storitev. V ZDA se posebne igre na srečo lahko izvajajo tako v igralnicah kot tudi v drugih zabaviščnih objektih (bari, dirkališča, lokali z video igrami, internet). Igralnice so lahko zgrajene na različnih lokacijah in prav ta lokacijska struktura je pomembna za določitev celotnih socialnih vplivov (Reith, 2006, str. 29). Glede na lokacijo igranja iger na srečo lahko ločimo več vrst prirediteljev, ki se med seboj razlikujejo po usmerjenosti (domače usmerjene in izvozno usmerjene), dostopnosti (lokacija) ter deležu dodatne turistične ponudbe (Zagoršek et al., 2007, str. 8):

- Destinacijske igralnice so veliki turistično-igralniški centri, ki ponujajo celovito turistično ponudbo. Njihova tržna usmeritev je osredotočena predvsem v privabljanje večdnevnik turistov. Centri poleg produkta igralništva ponujajo obiskovalcem tudi veliko ostalih ne-igralniških dejavnosti, ki prinašajo velik del prihodkov. Gostom so na voljo nočitvene kapacitete, raznovrstna kulinarika, možnost nakupov, razne prireditve, koncerti, wellness storitve in druge spremljevalne dejavnosti za preživljanje prostega časa. Primer takih destinacijskih igralnic so igralnice v Las Vegasu. Takšna igralniška ponudba v Sloveniji še ni razvita, kljub temu pa bi se začela razvijati v primeru izgradnje večjega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem.

- Igralniško-zabavišni centri nudijo obiskovalcem produkt igranja in druge spremljevalne storitve, ki ponujajo sprostitev in zabavo. Centri so usmerjeni tako v enodnevene obiskovalce kot tudi turiste, ki v njem bivajo več dni. Primer takih igralniško-zabavišnih centrov sta Hitovi igralnici Perla in Park v Novi Gorici.
- Čiste igralnice ponujajo obiskovalcem le možnost igranja na igralnih mizah ali igralnih avtomatih, ki jih spremlja zelo malo ali skoraj nič spremljevalnih storitev. Navadno so te igralnice in igralni saloni usmerjeni v lokalne, domače prebivalce. Primer čiste igralnice je igralnica v Benetkah ali igralni saloni v Sloveniji.
- Bari in zabavišča z igrali so igralniški in zabavišni objekti, ki v okviru svoje ponudbe obiskovalcem ponujajo tudi igrala oziroma igralne avtomate. Objekti so usmerjeni na lokalne prebivalce. Tovrstna igralniška dejavnost je v ZDA zelo razširjena, medtem ko v Sloveniji ni dovoljena.
- Internetne igralnice predstavljajo razmeroma novo obliko igralniške ponudbe, ki ponuja obiskovalcem čisti igralniški produkt. Prednost e-igralništva je vsekakor lahka dostopnost, saj lahko igramo od doma, medtem ko je slabost visoka nalezljivost problematičnega igranja. V večini primerov imajo internetne igralnice v izogib visokim davkom in strogi ureditvi področja igralništva sedeže v davčnih oazah.

V skladu z zgornjo delitvijo igralnic se spreminjajo in razlikujejo ekonomski in družbeni učinki, ki jih prinese dejavnost igralništva. Tako lahko destinacijske igralnice in igralniško-zabavišni centri prinesejo okolju precejšnje ekonomske učinke, ki se odražajo v proračunu in turističnem razvojnem potencialu, po drugi strani pa je stopnja problematičnega igranja relativno majhna. V nasprotju s tem bari in zabavišča z igrali lahko povzročajo precejšnje negativne družbene učinke, ki se odražajo v visoki meri problematičnega igranja (Zagoršek et al., 2007, str. 8).

Zaradi značilnosti vseh iger na srečo so posebne igre veliko bolj atraktivne in privlačne kot klasične. Značilnost klasičnih iger na srečo je nizka pogostost dogodkov, saj se nekatere igre, kot je Loto, izvajajo le enkrat do dvakrat tedensko. Poleg tega te igre odlikuje tudi nizka pogostost dobitkov ter majhna stopnja zabave, v primerjavi s posebnimi igrami na srečo. Po drugi strani pa igranje klasičnih iger na srečo prinaša razmeroma velike dobitke in omogoča hiter dostop do plačilnih mest. Izmed klasičnih iger na srečo se športne stave po svojih značilnostih še najbolj približujejo posebnim igram na srečo (Zagoršek et al., 2007, str. 8).

V slovenskem Zakonu o igrah na srečo (v nadaljevanju ZIS) (Uradni list RS, št. 134/2003) se posebne igre lahko izvajajo v igralnicah in igralnih salonih. Igralni saloni so v svoji ponudbi omejeni na 200 igralnih avtomatov in ne smejo prirejati iger na mizah. Na tak način igralnice niso omejene, saj lahko obiskovalcem ponujajo tako igralne mize kot tudi neomejeno število igralnih avtomatov. Oboji lahko domačim in tujim obiskovalcem ponujajo poleg samega produkta igralništva tudi druge dodatne storitve, razne zabavne programe in prireditve (Zagoršek et al., 2007, str. 8). Lahko rečem, da so igralni avtomati za igralce veliko bolj vabljeni in privlačni zaradi preprostosti igranja, nižjih vložkov, igralec se sam prostovoljno

odloči kdaj in koliko časa bo igral. V primerjavi z igrami na mizi nimajo ne krupjeja ne drugih ljudi, ki bi ga motili pri igranju. Tudi za igralniška podjetja so igralni avtomati v primerjavi z mizami lažje obvladljivi. Avtomati prinašajo konstanten vsakodnevni prihodek in ker gre le za »stroj«, so stroški dela zanemarljivi (Prašnikar et al., 2005, str. 4).

2.3 Igralniško-zabavišni turizem

Igralniško dejavnost v Sloveniji oblikujejo zakonodaja in dva dokumenta, in sicer Strategija razvoja igralništva iz leta 1997 in Strategija razvoja turizma 2002–2006. Strategija razvoja slovenskega turizma opredeljuje igralništvo kot najbolj razvit slovenski turistični proizvod (Jaklič et al., 2006, str. 18). Uran in Ovsenik (2006, str. 117) sta v Razvojnem načrtu in usmeritvami slovenskega turizma 2007–2011 (v nadaljevanju RNUST) med drugim zapisala, da »proizvod iger in zabave predstavlja enega od najpomembnejših segmentov turizma tako po ustvarjenem prihodku, dodani vrednosti, številu zaposlenih in turističnem prometu«.

V Strategiji razvoja igralništva (1997) je med drugim zapisano, da mora biti igralniška ponudba izvozno usmerjena, torej izključno namenjena tujim državljanom, medtem ko morajo biti igralniška podjetja v lasti domačih družb (Jaklič et al., 2006, str. 18). Po Zagoršku et al. (2007, str. 3) lahko igralniške družbe razdelimo na domače usmerjene in izvozno usmerjene. O izvozno usmerjenem igralništvu govorimo, kadar je delež tujih obiskovalcev v igralnici ali igralnem salonu večji od 50 odstotkov.

Za slovensko igralništvo lahko rečemo, da je izrazito izvozna dejavnost, saj je najbolj vezana in odvisna od italijanskega trga. Najpomembnejši igralniško-zabavišni centri so koncentrirani v dveh slovenskih regijah, in sicer v Goriški ter v Obalno - kraški, medtem ko drugod po državi turistična ponudba sloni na drugih storitvah (Kovač, 2002, str. 33). Igralništvo je v Sloveniji pomembna izvozna dejavnost, saj je leta 2006 prispevalo 23,8 odstotkov, kar je skoraj četrtnina vsega slovenskega turističnega priliva. Izvozno usmerjena igralniška podjetja ustvarijo precej višji prihodek na obiskovalca kot domače usmerjena podjetja. Dokazano je, da znaša prihodek na obiskovalca v izvozno usmerjenih igralniških družbah 110 evrov v igralnicah in 60 evrov v igralnih salonih, v primerjavi s 53 evri v igralnicah oziroma 44 evri v igralnih salonih, ki jih dosegajo domače usmerjene igralnice (Zagoršek et al., 2007, str. 3, 5). Razlog za to je, da izvozno usmerjene igralnice ponujajo poleg iger na srečo tudi vrsto atraktivnih in spremljajočih dejavnosti, ki privabljajo v centre večje število obiskovalcev (Zagoršek et al., 2007, str. 35).

V Sloveniji se konkurenca v zadnjih letih razvija v obliki igralnih salonov, katerih število strmo narašča, poleg tega se razvija tudi igranje na daljavo, ki se izvaja preko interneta. Novi igralni saloni se razvijajo na območjih, kjer že delujejo uspešne in znane igralnice in na ta način izkoriščajo uveljavljenost lokacij (Majnardi, b. l., str. 8). Po drugi strani je opaziti izjemen napredek in nenadzorovan razvoj e-igralništva, ki vse bolj nadomešča igranje v igralnicah in igralnih salonih. Zato je v prihodnosti upravičeno pričakovati, da bo hitrejši in

enostavnejši dostop do iger od doma odločilno vplival na obisk v igralniških obratih. Konkurenco igralništvu predstavljajo tudi klasične igre na srečo, kot so loterije, hitre srečke, bingo, saj omogočajo visoke dobitke (Luin, 2000, str. 9).

Zakonodaja glede prirejanja iger na srečo je v Sloveniji z leti doživela številne spremembe. Celotni sistem igralništva je reguliran z ZIS (Uradni list RS, št. 27/1995) iz leta 1995, ki je prve popravke doživel leta 2001 (Uradni list RS, št. 85/2001) in nato še leta 2003 (Uradni list RS, št. 134/2003) (Hribar, 2008, str. 27). Temeljna politika igralništva je bila zaradi omejitev števila koncesij in visokih davkov na področju prirejanja iger na srečo v zadnjem desetletju zelo omejevalna. Igralniška dejavnost se je zelo hitro razvijala v obdobju 1987–1993, po letu 1993 pa je sledil razvojni padec zaradi nove omejitvene zakonodaje. V preteklosti so že bile odpravljene nekatere zakonske ovire, ki so zavirale rast dejavnosti. Tako so se leta 2001 s spremembo Zakona o igrah na srečo omejitve zmanjšale, in sicer znižale so se koncesijske dajatve, odpravili so omejitve števila koncesij na koncesionarja ter so koncesionarjem ponudili možnost lastniških naložb v igralniško dejavnost (Kovač, 2002, str. 33). Lahko rečem, da zakonodaja na področju iger na srečo vsebuje precej konzervativna določila, ki se nanašajo na visoko koncesijsko in davčno obremenitev in na ta način zavira več kot očiten razvojni potencial slovenskih igralniških družb (Jaklič et al., 2006, str. 12). Da je slovenska davčna obremenitev neprimerna, opozarja tudi Luin (2000, str. 10), saj ima Casino Avstrija, ki je najresnejši konkurent slovenskim igralnicam, kar 30 odstotkov nižje davčne obremenitve kot podjetje Hit, ki je največje igralniško podjetje v Sloveniji.

Kljub temu da obstoječa zakonodaja predstavlja resno grožnjo razvoju dejavnosti igralništva, imamo na tem področju konkurenčno prednost pred ostalimi evropskimi državami. Lahko trdim, da predstavlja sektor atrakcij, med katerega uvrščamo tudi igralništvo, razvojno turistično priložnost. Razmere na področju igralniške dejavnosti v Evropski uniji in tudi v svetu napeljujejo Slovenijo k pripravi nove Strategije razvoja slovenskega igralništva, saj je trenutno obstoječa Strategija že iz leta 1997, razmere na igralniškem področju pa se nenehno spreminjajo. Nova Strategija mora upoštevati te spremembe na trgu in si tudi na novo zastaviti cilje in prioritete, z namenom še večjega razvoja in uspeha igralniške dejavnosti kot pomembnega segmenta slovenskega turizma (Uran & Ovsenik, 2006, str. 117).

Vlada Republike Slovenije je v RNUST-u predstavila ukrepe za ustvarjanje ugodnega poslovnega okolja v turizmu, ki zajema obdobje 2007–2011. Eden izmed ukrepov zajema spremembo zakonodaje in zakonskih predpisov, ki omejujejo razvoj turizma in uresničevanja strateških ciljev, v katero sodi tudi sprememba ZIS. Glavni cilj spremenjenega in izboljšanega zakona je odprava omejitev koncesij za igralne salone in boljši pogoji poslovanja za igralniška podjetja, ki se nanašajo na zmernejšo davčno politiko in druge olajšave (Uran & Ovsenik, 2006, str. 75).

2.4 Igre na srečo v številkah

2.4.1 Opis trenutnega stanja

V Sloveniji trenutno delujeta dva operaterja klasičnih iger na srečo (Loterija Slovenije in Športna loterija), 12 igralnic ter 35 igralnih salonov (Urad za nadzor prirejanja iger na srečo – v nadaljevanju UNPIS, 2009). V nadaljevanju prikazujem gibanje in število bruto prihodka v igralniški dejavnosti v Sloveniji v obdobju 2000–2007. Leta 2007 so prireditelji iger na srečo skupaj zabeležili 432,6 milijona evrov prihodkov, kar je za 4 odstotke več kot v predhodnem letu. Od tega zneska je 14 odstotkov prihodkov od klasičnih iger na srečo, medtem ko je delež bruto prihodka od posebnih iger na srečo 86 odstotkov. Leta 2000 je znašal bruto prihodek od iger na srečo 238,2 milijona evrov, od tega je delež igralnic znašal 78,7 odstotkov. V obdobju 2000–2007 se je ta delež zmanjševal in na koncu leta 2007 je znašal 56,3 odstotke. Bruto prihodek od iger na srečo je v obdobju 2000–2007 višji za 82 odstotkov (Poročilo o delu UNPIS za leto 2007, 2008, str. 12).

2.4.2 Klasične igre na srečo

Koncesijo za prirejanje klasičnih iger na srečo sta dobili dve družbi. Prva je Loterija Slovenije d.d., igre z dodeljeno koncesijo so naslednje: Loto, Exspres loterija, Hip loterija, 3×3 plus 6, Deteljica, Izredna srečka, Kviz srečka, Astro in Športna napoved. Druga družba, ki je dobila koncesijo je Športna loterija in igre na srečo d.d., ki vključuje igre Dobim podarim, Hitra srečka, Prve stave, Olimpijska srečka, Petica in Polo (UNPIS, 2009).

Najpomembnejši klasični igri na srečo sta igre Loto od Loterije Slovenije in igra Športne stave, ki jih prireja Športna loterija. Igra Loto je leta 2006 predstavljala 47 odstotkov vseh prihodkov od klasičnih iger na srečo, medtem ko so športne stave dosegale 35 odstotni tržni delež. Prav tako so leta 2006 ostale igre Loterije Slovenije predstavljale 16 odstotkov vsega trga in beležijo razmeroma stabilno rast, medtem ko povpraševanje po igrah Športne loterije naglo upada. Leta 2001 so imele igre Športne loterije 20 odstotni tržni delež, leta 2006 pa le še 2-odstotni (Zagoršek et al., 2007, str. 28).

2.4.3 Posebne igre na srečo – igralništvo

ZIS (Uradni list, št. 134/2003) določa, da lahko Vlada Republike Slovenije dodeli največ 15 koncesij za prirejanje posebnih iger na srečo v igralnicah in 45 koncesij za prirejanje posebnih iger na srečo v igralnih salonih. Trenutno v Sloveniji posluje sedem koncesionarjev za igralnice (skupaj 12 igralnic), in sicer koncesionarji Hit d.d. (igralnice Perla, Park, Korona in Fontana), Casino Portorož d.d. (igralnice Portorož, Lipica in Čatež), Casino Maribor d.d. (igralnica Maribor), Casino Bled d.d. (igralnica Bled), koncesionar Casino Ljubljana d.d. (igralnica Ljubljana), Casino Kobarid d.d. (igralnica Kobarid) in Hit Šentilj d.d. (igralnica

Mond). Vlada Republike Slovenije je podelila koncesijo za igralne salone 35 koncesionarjem (UNPIS, 2009).

V nadaljevanju poglavja predstavljam nekaj pomembnih indikatorjev slovenskega igralništva v Sloveniji. Podrobneje prikazujem bruto prihodek od igralništva, gibanje števila obiskovalcev in strukturo prihodkov glede na poreklo obiskovalcev v igralnicah in igralnih salonih, gibanje tržnih deležev igralnic in igralnih salonov ter tudi tržne deleže posameznih igralnic in igralnih salonov po celotni bruto realizaciji. Poleg tega predstavljam še število igralnih avtomatov in igralnih miz ter število zaposlenih ljudi v igralništvu.

Po podatkih Letnega poročila UNPIS-a iz leta 2007 (2008, str. 12) znaša bruto prihodek od igralništva (igralnice in igralni saloni) 187,5 milijona evrov v letu 2000, medtem ko je ta številka leta 2007 poskočila na 372,1 milijona evrov, kar je za skoraj 50 odstotkov več kot leta 2000 (Priloga 1, Tabela 1). Na povišanje bruto prihodka je vplivalo predvsem povečanje števila novih igralnih slonov in igralnih avtomatov v že obstoječih igralnicah in igralnih salonih v zadnjih letih. Bruto prihodek od igralništva je bil v letu 2007 za 3 odstotke višji v primerjavi z letom 2006.

Leta 2001 so slovenske igralnice in igralni saloni zabeležili 2,5 milijona obiskov, medtem ko se je leta 2006 ta številka povzpela na 4,3 milijone. Število tujih obiskovalcev se je v proučevanem obdobju povzpelo iz 2,1 milijona na 3,1 milijona, njihov delež v vseh obiskih pa se je zmanjšal iz 84 na 71 odstotkov. Leta 2001 so igralnice zabeležile 86 odstotkov vseh obiskov, leta 2006 pa se je obisk zmanjšal na 53 odstotkov. Povprečna letna rast števila obiskovalcev v igralnicah in igralnih salonih je v proučevanem obdobju znašala 11,2 odstotkov, večino te rasti pa lahko pripišemo igralnim salonom, katerih število obiskovalcev strmo narašča (Zagoršek et al., 2007, str. 32–33).

Zelo zanimiva je tudi struktura prihodkov igralnic in igralnih salonov glede na poreklo obiskovalcev. V letu 2006 so igralnice ustvarile 90 odstotkov svojih prihodkov iz naslova tujih obiskovalcev, igralni saloni pa 59 odstotkov. Pri igralnicah je ta delež stabilen celo leto, pri igralnih salonih pa delež tujih obiskovalcev niha med 50 in 64 odstotki (Zagoršek et al., 2007, str. 34).

Naslednji pomemben podatek je gibanje tržnih deležev igralnic in igralnih salonov v obdobju 2001–2006. Tako igralnice kot igralni saloni so v proučevanem obdobju rasli, a je bila rast slednjih višja. Tržni delež igralnih salonov se je zelo povečal, in sicer iz 8,4 odstotkov leta 2001 na 31,4 odstotkov v letu 2006 (Zagoršek et al., 2007, str. 33).

V diplomskem delu sem že omenila, da je večina pomembnih in uspešnih slovenskih igralnic in igralnih salonov zgoščena v dveh regijah, in sicer v Goriški in Obalno - kraški regiji. Da je temu res tako, pove podatek o tržnih deležih posameznih igralnic in igralnih salonov po celotni bruto realizaciji v letu 2006. Po tržnem deležu posameznih igralnic vodijo Hitove

igralnice Perla, Park in Korona, katerim sledijo igralnice družbe Portorož (Lipica in Portorož). Takoj za njimi pa so uvrščeni trije igralni saloni iz območja Nove Gorice (Princess, Drive In in Paquito). Po tržnem deležu posameznih igralnic je več kot očiten vpliv podjetja Hit iz Nove Gorice. Tržni delež podjetja z leti upada, tako je leta 2001 je znašal 75 odstotkov, leta 2006 pa 54 odstotkov (Zagoršek et al., 2007, str. 33). Dve največji igralnici (Perla in Park) ustvarjata kar 45 odstotkov vseh prihodkov od igralništva v Sloveniji. Da pomen igralnih salonov narašča, pove tudi podatek, da so nekateri igralni saloni večji od igralnic (Zagoršek, 2008, str. 7).

Konec leta 2001 je na slovenskem igralniškem trgu operiralo 3.022 igralnih avtomatov, ki so delovali večinoma v igralnicah, medtem ko je leta 2006 število igralnih avtomatov naraslo na 6.694. To pomeni, da se je v proučevanem obdobju število igralnih avtomatov povečalo za 120 odstotkov oziroma za 17 odstotkov na leto. Število igralnih avtomatov v igralnih salonih je tako naraslo, da je v letu 2006 preseglo igralne avtomate v igralnicah. Po drugi strani pa je število igralnih miz za žive igre, ki se prirejajo le v igralnicah v proučevanem obdobju razmeroma stabilno. Tako je leta 2001 v Sloveniji operiralo 234 igralnih miz, leta 2006 pa 259 (Zagoršek et al., 2007, str. 31).

V letu 2004 je skupno število zaposlenih v igralništvu znašalo 2.460, od tega je 1.970 ljudi zaposlenih v igralnicah in 490 ljudi v igralnih salonih (Jaklič et al., 2006, str. 9).

3 PODJETJE HIT IN NJEGOVA IGRALNIŠKA PONUDBA

3.1 Predstavitev podjetja

Na območju Goriške regije, predvsem v mestu Nova Gorica, je igralniška dejavnost zelo razvita in predstavlja pomemben segment turistične ponudbe. Da je igralništvo vodilna turistična dejavnost pove tudi dejstvo, da je 90 odstotkov vsega igralniškega prometa v Sloveniji uresničenega prav v tej primorski regiji, od tega 70 odstotkov prav v mestu Nova Gorica (Jaklič et al., 2006, str. 19). Kot sem že omenila, je z vstopom podjetja Hit igralniška dejavnost v Sloveniji dobila nove razsežnosti, saj je goriško podjetje vpeljalo do tedaj še neznan koncept ameriškega igralništva, ki temelji na široki dostopnosti in predstavlja eno izmed dodatnih ponudb turističnega kraja (Jaklič et al., 2006, str. 7).

V zadnjih dvajsetih letih se je skupina Hit iz majhnega hotelskega in gostinskega podjetja razvila v celovito igralniško in turistično skupino. Visoko kakovostno igralniško in turistično ponudbo, ki je namenjena preživljanju prostega časa, stalno prilagajajo in nadgrajujejo v skladu z željami in potrebami gostov. Podjetje se razvija na domačih tleh, kjer ima predvsem v glavnih turističnih krajih v državi že svoje kapacitete in tako ponuja obiskovalcem poleg igralništva tudi druge turistične storitve. V zadnjih nekaj letih se podjetje intenzivno širi tudi izven Slovenije, kjer razvija nov koncept igralništva, ki temelji na igrar, zabavi in doživetjih

(Podjetje Hit, 2009). V obdobju od leta 2003 do leta 2008 je podjetje Hit s svojimi razvojnimi projekti postalo vodilno in največje slovensko turistično podjetje in zaradi širitve na evropski trg tudi eno največjih evropskih ponudnikov igralniško-zabaviških storitev (Majnardi, b. l., str. 6).

Podjetje Hit ponuja svojim obiskovalcem več vrst dejavnosti. Glavna dejavnost podjetja je prirejanje posebnih iger na srečo skupaj z vsemi turističnimi storitvami, ki spadajo zraven. V svojih igralniško-zabaviških centrih in hotelih ponuja veliko zabave ter veliko izbiro iger na srečo tako na igralnih avtomatih kot tudi na mizah, vrhunske koncerte, skrbno izbrano kulinarčno ponudbo, nastanitev ter druge turistične storitve, ki gostom omogočajo preživljanje prostega časa (Podjetje Hit, 2009). Podjetje je prisotno na področju kulinarike tudi izven svojih centrov, saj ponuja širši množici tudi menze, slaščičarne, kavarne, samopostrežne restavracije, gostilne in restavracije vrhunskega nivoja. S pomočjo lastne potovalne agencije organizira potovanja in druge dejavnosti, ki so povezane s turizmom. Poleg tega v športnih objektih ponuja razvedrilne, športne in sprostivne dejavnosti, ki ponujajo aktivno preživljanje prostega časa (Letno poročilo Hit d. d. za leto 2007, 2008, str. 20).

Na dan 31.12.2007 je podjetje Hit obvladovalo naslednje družbe (Letno poročilo Hit d. d. za leto 2007, 2008, str. 18):

- Hit Alpinea, d. d., Kranjska gora,
- Hit Montenegro, d. o. o., Pržno – Budva, Črna Gora,
- Casino Kobarid, d. d., Most na Soči,
- Hit Interactive N. V., Curacao, Nizozemski Antili,
- Hit International, d. o. o., Beograd, Srbija,
- ICIT, d. o. o., Šempeter pri Gorici,
- Hit Coloseum, d. o. o., Sarajevo, Bosna in Hercegovina,
- Hit Bovec, d. o. o., Bovec,
- Hit Šentilj, d. d., Šentilj,
- Casino Kristal Umag, d. o. o., Umag, Hrvaška.

V nadaljevanju prikazujem najpomembnejše poslovne podatke skupine Hit. Po podatkih Letnega poročila podjetja Hit za leto 2007 (2008, str. 21) je skupina Hit leta 2007 ustvarila 241,8 milijonov evrov skupnih prihodkov, vsi stroški in odhodki so znašali 238,7 milijonov evrov, medtem ko je čisti dobiček skupine znašal 1 milijon evrov.

V letu 2007 je bruto realizacija od iger na srečo in vstopnin v igralnice znašala 231 milijonov evrov, kar je za odstotek več kot leta 2006, ko je znašala 229,1 milijonov evrov (Priloga 1, Tabela 2). K povečanju bruto realizacije so pripomogle igralnice Maestral s 6 odstotki višjo vrednostjo realizacije v primerjavi z letom 2006, Coloseum ter na novo odprti igralnici Kristal v Umagu in Mond v Šentilju. Največ zaslug k celotni vrednosti bruto realizacije lahko

pripišemo matični družbi Hit, ki ima pod seboj dva igralna salona in pet igralnic. Ta je znašala 204,1 milijona evrov oziroma 88,3 odstotkov v letu 2007, kar je za 2 odstotka manj v primerjavi s predhodnim letom. Gostom igralnic in igralnih salonov je bilo konec leta 2007 na razpolago 3.931 igralnih avtomatov in 214 igralnih miz (Letno poročilo Hit d. d. za leto 2007, 2008, str. 23).

Na slabše poslovno leto 2007 je vplivala vrsta dejavnikov. Skupina Hit je avgusta 2007 zaradi uveljavitve Zakona o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov (Uradni list RS, št. 93/2007) doživela pravi šok. V Sloveniji je začel veljati novi protikadilski zakon, ki je čez noč prepovedal kajenje v vseh Hitovih igralnicah in igralnih salonih, hotelih, restavracijah, kongresnih dvoranah, skratka v vseh turističnih kapacitetah. Zaradi tega zakona je realizacija v Hitovih igralniško-zabaviških centrih padla za več kot 20 odstotkov. Poleg tega je na padec vplivalo tudi slabo gospodarsko stanje na glavnem, italijanskem trgu, iz katerega prihajajo najmočnejši gostje. V Sloveniji so se v podjetju srečali s konkurenco igralnih salonov, saj se je v zadnjem obdobju njihovo število močno povečalo (Letno poročilo Hit d. d. za leto 2007, 2008, str. 15).

Igralnice skupine Hit so imele 1.955.000 obiskovalcev v letu 2007, kar je za 12 odstotkov več kot leta 2006 (Priloga 1, Tabela 3). Zasluge za povečanje obiska lahko največ pripišemo matični družbi Hit s 4-odstotnim višjim obiskom glede na leto 2006 in družbi Hit Coloseum, ki je bila leta 2007 ena izmed odvisnih družb, poleg tega se je tudi obisk igralnic v drugih družbah povečal. Tako je igralnice matične družbe Hit leta 2007 obiskalo 1.645 tisoč gostov, kar predstavlja 84,1 odstotkov celotnega obiska skupine Hit (Letno poročilo Hit d. d. za leto 2007, 2008, str. 24).

V skupini Hit se lahko pohvalijo tudi z velikim številom zaposlenih. Tako je bilo konec leta 2007 zaposlenih 2.969 delavcev, kar je za 16,5 odstotka več kot konec predhodnega leta. Največ so na novo zaposlovali v matični družbi, njihov delež konec leta 2007 predstavlja 65,1 odstotka vseh zaposlenih, poleg tega pa so zaposlovali tudi v novo ustvarjenih Hitovih odvisnih družbah (Letno poročilo Hit d. d. za leto 2007, 2008, str. 26).

Leta 2007 je bilo v Hitovih nastanitvenih kompleksih skupaj realiziranih 490.000 nočitev, kar je skoraj za 61.000 nočitev več kot leta 2006. Razlog za to je povečanje nočitvenih kapacitet v matični družbi in v družbi Hit Alpinea ter vključitev družbe Hit Bovec v skupino. Gostje hotelov so imeli konec leta na razpolago 1.392 sob oziroma 2.689 ležišč (Letno poročilo Hit d. d. za leto 2007, 2008, str. 21).

3.2 Projekt igralniško-zabaviškega centra na Goriškem

Najpomembnejši in najprivlačnejši turistični produkt na Goriškem je nedvomno igralništvo in prav zaradi tega lahko trdim, da ima mesto Nova Gorica nediverzificirano turistično ponudbo. Ostali turistični produkti so zelo slabo razviti ali sploh niso vključeni v turistično ponudbo

mesta. Prav zaradi tega že nekaj časa obstaja ideja o izgradnji večjega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, ki bi obiskovalcem ponujal vrsto ne-igralniških turističnih storitev, igralništvo pa bi bilo le kot dopolnilna dejavnost (Jaklič et al., 2006, str. 20).

V Strategiji slovenskega turizma (Kovač, 2002, str. 34) je razvoj projekta novega večjega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem »največja načrtovana naložba v slovenskem turizmu«. Tako obsežen projekt predpostavlja vključitev tujega strateškega partnerja in koncentracijo domačega kapitala ter oblikovanje ustrezne davčne in koncesijske politike. Da je projekt igralniško-zabavišnega centra zelo pomembna naložba, pove tudi dejstvo, da je Vlada Republike Slovenije projekt uvrstila v Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007 do 2023 (v nadaljevanju RNRP). Projekt igralniško-zabavišnega centra je eden izmed projektov za doseganje prve razvojne prioritete Strategije razvoja Slovenije, ki temelji na konkurenčnemu gospodarstvu in hitrejši rasti. V tem dokumentu je med drugim zapisano, da je »cilj projekta vzpostaviti prvo središče (resort) zabavišnega turizma pri nas in največjo tovrstno središče v Evropi. Ob tem je pomemben cilj vzpostavitve tehnološkega stebra, da bo ponudba visokotehnološko igralniška ter povečala tuja vlaganja, znanje in bodo razvite nove večšine trženja« (RNRP, 2007, str. 41).

Ponudba novega turističnega središča bi bila zasnovana tako, da bi obiskovalcu poleg iger na srečo ponujala še vrsto drugih turističnih storitev, ki bi nudile koncentracijo doživetij, iger in zabave. Tako bi ponudba takšnega centra zajemala namestitveno ponudbo, skrbno izbrano kulinarčno ponudbo, wellness, športno infrastrukturo, trgovski center, kongresne dvorane itd. Resort bi privabljal številne segmente gostov, ki naj bi bivali v centru več dni. Nov igralniško-zabavišni center bi bil izvozno usmerjen, tako da ciljni trg resorta ne bi bili samo italijanski državljani, ampak bi privabljal turiste iz cele Evrope in tudi preostalega sveta (Jaklič et al., 2006, str. 20–21).

Medijsko podobo podjetja Hit je v Sloveniji v zadnjem obdobju zaznamoval projekt novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, ki sta ga nameravala uresničiti domače podjetje Hit in ameriška korporacija Harrah's Entertainment. Podjetje Harrah's Entertainment je največji svetovni ponudnik igralniško-zabavišnih centrov, ki temeljijo na konceptu zabave, doživetij in preživljanju prostega časa. Podjetje se je začelo razvijati v zvezni državi Nevada že pred 70. leti, danes pa ima v svoji lasti ali upravlja igralniško-zabavišne centre na štirih kontinentih (Podjetje Harrah's Entertainment, 2008). Podjetji sta v dokaz sodelovanja leta 2005 podpisali prvo pismo o nameri. Predmet omenjenega pisma in njihovih pogovorov je bil nov koncept igralniško-zabavišnega centra, kot ga že poznajo v ZDA. Celotna vrednost investicije je bila ocenjena na 850 milijonov evrov, ki bi ga financirala in si ga lastila goriško podjetje in Američani v razmerju 51:49. Nov center bi obsegal igralnico s 3.000 igralnimi avtomati in s 120 igralnimi mizami, restavracije s 1.400 sedeži, dvorane s 3.000 sedeži, bare, centre dobrega počutja, bazene in 1.947 hotelskih sob (Rop, 2007, str. 12).

Po dolgotrajnih pogovorih sta se Hit in Harrah's Entertainment odločila, da zaključita pogovore o sodelovanju. Obe strani sta ugotovili, da ni mogoče najti rešitve, ki bi zadovoljila interese obeh partnerjev. Problem se je pojavil na področju vodenja projekta, potem ko bi zabavišče že sprejemalo prve goste, saj si je vsak od partnerjev želel, da bi imel absolutno večino pri vodenju. V podjetju Hit so se »ustrašili« morebitne »kanibalizacije« že obstoječih igralnic in igralnih salonov v Novi Gorici, po drugi strani pa so Američani želeli zaščititi svoje znanje, pridobljeno iz domačega ameriškega trga (Morozov, 2008, str. 19).

Kljub prekinitvi pogajanj z družbo Harrah' Entertainment v Hitu nadaljujejo s projektom novega igralniško-zabavišnega centra. Tudi v strateškem načrtu delovanja uprave družbe, v Strategiji 2008–2012 (Majnardi, b. l., str. 16), ki opredeljuje ključna izhodišča delovanja v naslednjem srednjeročnem obdobju, je projekt izgradnje turističnega mesta Hitov strateški projekt, ki bo »zagotovil dolgoročno konkurenčnost družbe in ohranitev vodilne vloge na območju srednje Evrope«. Podjetje Hit namerava nov center uresničiti tako, da bi igralniški del predstavljal le majhen del celotne ponudbe, ostali del pa bi predstavljale druge turistične storitve. V podjetju ocenjujejo, da so ambicije previsoke, da bi projekt izpeljali sami, zato bodo v prihodnosti poiskali tuje partnerje s področja igralništva in finančne investitorje. Pri tem želijo ohraniti, vsaj v igralniškem delu, vodilno vlogo pri investiciji. V ta namen v podjetju pričakujejo pomoč države, da bi jim s spremembo zakonodaje olajšala pot do uresnitve centra. Gre za spremembe, ki se nanašajo na obdavčitev igralništva in nov način prirejanja iger na srečo (Slovenska tiskovna agencija, 2008).

Kot sem že večkrat omenila, je cilj novega centra poudarek na drugih ne-igralniških turističnih storitvah, ki bi privabliale večdnevne obiskovalce. V preteklem obdobju je bilo opravljenih več študij, ki so pokazale na primernost in učinkovitost tako oblikovane ponudbe ter kažejo več pozitivnih gospodarskih učinkov kot negativnih družbenih stroškov, saj bi bili obiskovalci novega centra večinoma tujci (Jaklič et al., 2006, str. 22).

Zelo obsežna študija je bila naročena s strani Ministrstva za finance, ki je ugotavljala vpliv spremembe zakonodaje na prihodke, stroške, razvoj turizma in zaposlenost v Goriški regiji in državi (Jaklič et al., 2006, str. 4). Po mnenju Zagorška (2008, str. 14) bi tako obsežen center prinesel številne koristi. Center bi veliko prispeval k porastu turizma, povečal bi prepoznavnost in privlačnost Slovenije kot turistične destinacije ter okreplil gospodarski in ekonomski razvoj regije Goriška. Izgradnja centra bi lahko povzročila neposredne in posredne gospodarske učinke. Neposredni učinki izgradnje bi bili dodatni prihodki, plače, davki in delovna mesta, ki bi jih prinesel nov center. Posredni gospodarski učinki bi lahko nastali zaradi različnih razlogov. Podjetje bi pri izgradnji centra lahko sodelovalo z lokalnimi podjetji, kar bi povečalo njihove prihodke. Poleg tega bi zaposleni v centru in tudi zaposleni pri lokalnih podjetjih večino svojih plač lahko porabili v regiji. Še več, obiskovalci centra bi lahko del svojega denarja porabili tudi izven centra (gostinske storitve, nakupovanje, zabava, prevoz, razne vstopnine) in bi na ta način pozitivno povečevali gospodarstvo v regiji. Do pozitivnih gospodarskih posledic bi prišlo, ker bi bila večina obiskovalcev tujcev.

Po mnenju Zagorška (2008, str. 16) obstaja tudi nekaj stroškov izgradnje novega igralniško-zabavišnega centra. V primeru izgradnje bi lahko prišlo do t. i. »substitucijskega učinka«, ki nastane zaradi »kanibalizacije« obstoječih zmogljivosti podjetja Hit in drugih igralnic in igralnih salonov v Goriški regiji, saj bi se lahko njihovi zvesti obiskovalci preusmerili v nov center. Lahko bi prišlo do povečanja družbenih stroškov zaradi igralništva, saj je lahko le-to povezano s številnimi kriminalnimi dejanji, kot so ropi, tatvine, ponarejanje denarja, prevare ter prostitucija. Poleg tega bi se lahko povečali družbeni stroški zaradi masovnega turizma, kar bi lahko predstavljalo preobremenjenost domače infrastrukture in s tem možnost večjega onesnaževanja. Regija Goriška bi si lahko zaradi novega centra hitro pridobila naziv »igralniške destinacije«, kar bi lahko slabo vplivalo na druge turistične sektorje.

Prašnikar et al. (2005, str. 50, 61) v študiji proučujejo vpliv igralniške dejavnosti na gospodarsko in družbeno okolje v občini Nova Gorica. V okviru te študije prebivalci občutijo tako pozitivne kot negativne posledice igralniške dejavnosti in ocenjujejo, da na podlagi sedanjih izkušenj prinaša igralniška dejavnost več dobrih kot slabih stvari. Prebivalstvo podpira razvoj igralništva v občini, saj je le-to ključnega pomena za nadaljnji razvoj Goriške regije. Med pozitivnimi učinki, ki jih lahko igralništvo prenese lokalni skupnosti največkrat navajajo, da igralništvo zmanjšuje brezposelnost, povečuje vplačila davkov in zvišuje življenjski standard prebivalcev. Kot možne negativne posledice pa omenjajo rast števila odvisnikov in števila razdorov v družini.

Rezultati raziskave o zadovoljstvu gostov v Novi Gorici, ki jo je leta 2004 izvedel Raziskovalni center Ekonomske fakultete, kažejo, da so gostje z igralniško ponudbo zelo zadovoljni, manj pa so zadovoljni z drugimi turističnimi storitvami. Pogrešajo predvsem organizacijo posameznih dogodkov, prireditev in koncertov ter nočno življenje, lokalno kulinariko, wellness, športno-rekreacijske površine in možnost nakupov. Poleg nerazvitosti turistične ponudbe so turisti nezadovoljni tudi s pomanjkanjem in dostopnostjo informacij o obstoječi ponudbi. Kljub temu gostje izkazujejo visoko stopnjo zvestobe Hitovim igralnicam (Reberšak, 2006, str. 74–75).

4 TRŽENJSKA RAZISKAVA

4.1 Uvod v trženjsko raziskavo

Kotler (1996, str. 130–132) navaja, da je »trženjska raziskava sistematično načrtovanje, zbiranje in analiza podatkov, ki se nanašajo na določene za podjetje pomembne trženjske razmere, ter poročanje o rezultatih«. Po njegovem mnenju učinkovito trženjsko raziskovanje poteka v petih stopnjah: opredelitev problema in ciljev raziskave, načrtovanje raziskave, zbiranje informacij, analiza informacij in predstavitev ugotovitev. V diplomskem delu sem upoštevala zgoraj navedene stopnje trženjske raziskave.

Drugi del diplomskega dela je namenjen raziskavi o odnosu ljudi do izgradnje novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem. V nadaljevanju opredeljujem problem in cilje raziskave, faze načrtovanja, omejitve in možne napake pri raziskovanju, poglavje pa zaključujem z analizo podatkov.

4.2 Opredelitev problema in ciljev raziskave

V teoretičnem delu diplomske naloge sem preučila igralniško-zabavišne centre v ZDA in v Evropski uniji. Podrobneje sem se poglobila v področje igralništva v Sloveniji, natančneje na Goriškem. V zadnjem obdobju se je na slovenskih tleh veliko govorilo o projektu novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, ki ga podjetje Hit namerava v bližnji prihodnosti tudi uresničiti. Pri pregledu sekundarnih podatkov nisem zasledila nobenih večjih raziskav, ki bi pokazale zanimanje ljudi do novega projekta. Prav zaradi tega je raziskava na to temo zelo zanimiva. V drugem delu naloge tako predstavljam lastno raziskavo, s katero želim ugotoviti, kakšen je odnos ljudi do izgradnje novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem.

V okviru raziskovalnega dela naloge sem si zastavila naslednje cilje:

- Ugotoviti, kakšno je splošno mnenje ljudi o turizmu na Goriškem (ali podpirajo razvoj turizma, ali radi živijo v turistični občini, kaj menijo o igralništvu v Novi Gorici, kako ocenjujejo trenutno razvitost turističnih produktov).
- Ugotoviti, ali so ljudje naklonjeni izgradnji večjega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem ali ne.
- Ugotoviti, ali ljudje podpirajo samostojno izgradnjo centra s strani podjetja Hit ali izgradnjo s pomočjo tujega partnerja.
- Ugotoviti, katera je najprimernejša lokacija za izgradnjo centra.
- Ugotoviti glavne prednosti, ki jih lahko nov center prinese na Goriško.
- Ugotoviti glavne slabosti, ki jih lahko nov center prinese na Goriško.

4.3 Načrtovanje raziskave

4.3.1 Zasnova načrta trženjske raziskave

Po Kotlerju (1996, str. 133) naj bi zasnovo raziskave sestavljale naslednje postavke: viri podatkov, raziskovalne metode, raziskovalni inštrumenti, načrt vzorčenja in oblike komuniciranja. V nadaljevanju diplomskega dela prikazujem na podlagi te delitve vsako postavko posebej.

4.3.2 Viri podatkov

V raziskavi so zajeti tako sekundarni kot primarni podatki. Sekundarne podatke sem pridobila s pomočjo literature, knjig, strokovnih revij in člankov, spletnih strani in iskalnikov ter podatkovnih baz. V veliko pomoč so mi bili tudi zapiski predavanj in vaj v času študija.

Primarne podatke sem pridobila s skupinskimi pogovori, na podlagi njihovih rezultatov pa sem postavila izhodišča za oblikovanje vprašalnika.

4.3.3 Raziskovalne metode

V okviru raziskave sem izvedla kvalitativno metodo raziskovanja, in sicer skupinski pogovor, ki je omogočil pridobitev podrobnih in natančnih informacij o odnosu ljudi do novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem. Poleg tega sem uporabila tudi kvantitativno raziskovalno metodo osebnega spraševanja, tj. vprašalnik. Ugotovitve iz skupinskega pogovora so predstavljale osnovo za oblikovanje vprašalnika.

4.3.4 Raziskovalni inštrument

Raziskovalni inštrument v raziskavi je vprašalnik (Priloga 3), ki vsebuje 12 vprašanj. Uporabila sem strukturiran vprašalnik zaprtega tipa, kjer so anketiranci imeli podane odgovore, med katerimi so lahko izbirali, ter možnost »drugo« v primeru, da nisem zajela vseh možnih alternativ. Le eno vprašanje v vprašalniku je odprtega tipa, in sicer je to vprašanje glede starosti, kjer so anketiranci morali napisati letnico rojstva. Več odprtih vprašanj nisem postavila, ker bi izpolnjevanje le-teh vzelo več časa ali pa anketiranci ne bi bili dovolj motivirani pri izpolnjevanju vprašalnika. V vprašalniku sem večkrat uporabila ocenjevalno petstopenjsko Likertovo lestvico, kjer sem postavila trditve v zvezi s proučevanim objektom, anketiranci pa so morali označiti stopnjo strinjanja oziroma nestrinjanja z določenimi stališči.

V uvodu vprašalnika sem najprej predstavila namen anketiranja in povabila anketirance k sodelovanju. Vprašalnik sem vsebinsko razdelila na tri sklope vprašanj. Prvi sklop vprašanj se nanaša na splošna vprašanja o turizmu na Goriškem. Zanimalo me je, kakšen odnos imajo ljudje do razvoja turizma na Goriškem, poleg tega pa sem s pomočjo Likertove lestvice ocenjevala strinjanje oziroma nestrinjanje ljudi z določenimi trditvami, ki se nanašajo na mesto Nova Gorica kot turistično destinacijo.

Drugi sklop vprašanj zajema bolj konkretna vprašanja o igralniško-zabaviščnem centru na Goriškem in je z vidika diplomskega dela najpomembnejši. Zanimala me je podpora izgradnje novega centra, povezava podjetja Hit s tujim partnerjem ali gradnja brez partnerja ter najboljša možna lokacija izgradnje. S pomočjo dveh Likertovih lestvic sem ocenjevala strinjanje oziroma nestrinjanje ljudi s trditvami, ki so se nanašale na možne pozitivne in negativne posledice izgradnje megazabavišča.

Na koncu vprašalnika so bila še vprašanja, ki so se nanašala na demografske in socialno-ekonomske podatke, ki so mi pomagali pri statistični obdelavi. Zanimali so me podatki o spolu, starosti, občini prebivanja, izobrazbi in strukturi anketirancev.

Vprašalnik sem pred glavnim anketiranjem tudi testirala. Testiranje vprašalnika sem izvedla 25.11.2008 na vzorcu petnajstih oseb različnih spolov in starosti. Testiranje je bilo uspešno, zato sem sklepala, da je vprašalnik primeren za zagotavljanje sodelovanja anketirancev.

4.3.5 Načrt vzorčenja

»Vzorčenje je postopek, ko na osnovi opazovanja dela enot preučevane populacije sklepamo o značilnostih (lastnostih) celotne populacije«. Osnovne stopnje pri izvedbi vzorčenja so opredelitev ciljne populacije, opredelitev vzorčnega okvira ter izbira enot v vzorec (Bregar, Ograjenšek & Bavdaž, 2005, str. 47).

V raziskavi predstavljajo ciljno populacijo prebivalci regije Goriška. Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljevanju SURS) (2007) je bilo na dan 31.12.2006 v Goriški regiji 119.477 prebivalcev. V Goriško regijo spadajo naslednje občine: Ajdovščina, Bovec, Brda, Cerklje ob Krki, Idrija, Kanal, Kobarid, Miren - Kostanjevica, Nova Gorica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Tolmin in Vipava (SURS, 2009). Vzorčna enota je posamezen občan Goriške regije.

Naslednji korak je bila odločitev o izbiri enot v vzorec, torej odločitev za verjetnostni ali neverjetnostni vzorec. Za raziskavo sem izbrala neverjetnostni vzorec, in sicer priložnostno vzorčenje. Anketiranje sem izvedla v času od 1.12.2008 do 31.12.2008 v Novi Gorici. Pravilno izpolnjenih je bilo 150 vprašalnikov.

4.3.6 Oblika komuniciranja

Za obliko komuniciranja s ciljno populacijo sem izbrala osebno spraševanje. Opravila sem skupinske pogovore in izročila anketirancem vprašalnik, ki so ga morali sami izpolniti. Med reševanjem sem bila prisotna, vendar nisem dajala dodatnih pojasnil.

4.4 Omejitve raziskave in možne napake

Prvo omejitev raziskave lahko pripišem izvedbi skupinskih pogovorov. Večina udeležencev me je vsaj bežno poznala, kar je pripomoglo k večjemu sodelovanju pri raziskavi. Ena izmed pomanjkljivosti je tudi ta, da so vsi udeleženci večinoma prihajali iz občine Nova Gorica in okoliških občin.

Naslednje omejitve raziskave se nanašajo na kvantitativno raziskavo. Ena izmed omejitev izhaja iz izbire metode vzorčenja. Kot sem že pri načrtu vzorčenja omenila, sem v raziskavi kot metodo vzorčenja izbrala neverjetnostno vzorčenje, kar pomeni, da rezultate raziskave ne morem posplošiti na celotno populacijo.

Naslednja omejitev raziskave izhaja iz geografskega značaja, saj v raziskavi nisem zajela prebivalcev vseh občin Goriške regije. Anketiranje sem izvajala v Novi Gorici, prav zaradi tega sem v večini zajela le prebivalce občine Nova Gorica in okoliških občin, kar pomeni, da v raziskavo nisem vključila ljudi iz bolj oddaljenih občin.

Omejitev raziskave vidim tudi zaradi neenakomerne razporeditve anketirancev glede na starostno strukturo. V vzorec sem poskušala zajeti tako najmlajše kot tudi najstarejše prebivalce Goriške regije, vendar sem naletela na problem pri starejših občanih, ki so izpolnjevanje vprašalnika tudi zavrnili. Pri analizi vprašalnika sem ugotovila, da 40 odstotkov anketirancev spada v starostni razred od 18 do 40 let, 51 odstotkov v razred od 41 do 60 let in le 9 odstotkov anketirancev ima 60 let ali več. Tako je v raziskavi sodelovalo premalo ljudi, ki so starejši od 60 let.

Anketiranje sem izvajala v mesecu decembru, v času božičnih in novoletnih praznikov, kjer so predvsem pred nakupovalnimi središči ljudje zelo hiteli. Prav zaradi tega je možno, da so na vprašanja zelo hitro odgovarjali, kar predstavlja tudi eno izmed omejitev raziskave.

Možne napake raziskave sem skušala čim bolj zmanjšati. Kot sem že omenila, sem vprašalnik pred začetkom anketiranja tudi testirala. Možne napake raziskave so se lahko pojavile zaradi napačne interpretacije sekundarnih podatkov in rezultatov skupinskih pogovorov, napačne določitve vzorca za anketiranje ter slabo oblikovanega vprašalnika.

4.5 Analiza podatkov

4.5.1 Predstavitev analize podatkov

V tem poglavju predstavljam rezultate raziskave o odnosu ljudi do novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem. Statistično obdelavo podatkov sem izvedla s pomočjo programskega paketa SPSS for Windows 14.0 in Microsoft Office Excel 2003. Najprej predstavljam rezultate skupinskih pogovorov, nato sledi analiza vprašalnika. Pri analizi vprašalnika prikazujem rezultate po demografskih in socialno-ekonomskih vprašanjih, nadaljujem s podrobno analizo posameznih vprašanj ter predstavitev raziskovalnih hipotez in njihovim preverjanjem. Na koncu poglavja povzemam tudi najpomembnejše ugotovitve trženjske raziskave. Rezultate vprašalnika v raziskavi razlagam v pisni obliki, za boljše ponazoritev pa tudi z uporabo grafičnih orodij.

4.5.2 Skupinski pogovor

Kot sem že omenila, sem v okviru raziskave izvedla kvalitativno metodo raziskovanja, in sicer skupinski pogovor (Priloga 2). Tako sem pridobila vpogled v stališča, prepričanja, razmišljanja in vedenja ljudi o novem igralniško-zabaviščnem centru na Goriškem.

Ugotovitve skupinskega pogovora so predstavljale osnovo za oblikovanje raziskovalnih hipotez in vprašalnika.

Opravila sem tri skupinske pogovore z udeleženci različnih starosti, saj sem pričakovala, da imajo različna stališča in mnenja glede obravnavane teme. V prvem skupinskem pogovoru so bili udeleženci stari med 18 in 30 let, v drugem med 32 in 50 let, medtem ko je imel v tretjem skupinskem pogovoru najmlajši udeleženec 52, najstarejši pa 72 let. V vsakem skupinskem pogovoru je sodelovalo deset udeležencev, to je pet moških in pet žensk. Skupinske pogovore sem opravila na točno določene dneve, in sicer 1.6.2008, 4.6.2008 in 7.6.2008.

V nadaljevanju povzemam glavne ugotovitve skupinskih pogovorov.

Preverjanje odnosa ljudi do turizma na Goriškem

- Vsi udeleženci podpirajo razvoj turizma na Goriškem.
- Ljudje imajo pozitiven odnos do turizma, veseli so, da živijo v turistični občini.
- Ljudje mislijo, da je podjetje Hit do sedaj imelo vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja, medtem ko se ostali ponudniki turističnih storitev ne vključujejo dovolj v turistične dejavnosti.
- Ljudje so prepričani, da je igralništvo zelo dobro razvito, medtem ko je ostala ponudba (masaže, savna, kopeli, bazeni, športno-rekreacijske površine) slabo razvita.
- Ljudje verjamejo, da je igralništvo do sedaj prineslo več pozitivnih kot negativnih vplivov.

Preverjanje odnosa ljudi do novega igralniško-zabavišnega centra

- Ljudje imajo različna mnenja do izgradnje novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem.
- Ne obstaja povezava med spolom, starostjo, statusom ali izobrazbo in podpiranjem izgradnje centra.
- Večina ljudi misli, da bi bilo najbolje, če bi podjetje Hit projekt izpeljalo brez pomoči tujega partnerja.
- Večina ljudi se je opredelila za izgradnjo novega centra izven središča mesta Nove Gorice.
- Večina ljudi je prepričanih, da je Vogrsko najprimernejša lokacija za izgradnjo novega centra.
- Večina ljudi ne podpira igralništva v novem centru.
- Najpogostejše pozitivne posledice, ki jih ljudje največkrat omenjajo, so večja turistična prepoznavnost Mestne občine Nova Gorica in Goriške regije, ponudile bi se nove možnosti za zaposlitev, projekt bi pozitivno vplival na gospodarsko rast regije, zaradi gradnje in poslovanja centra bi imela domača mala in srednja podjetja veliko poslovnih priložnosti ter večina prebivalcev bi zaradi centra živela bolje.

- Najpogostejše negativne posledice, ki jih ljudje največkrat omenjajo, so povečanje kriminala, povečanje problematičnih in patoloških igralcev, povečanje prometa, nočnega hrupa ter onesnaženosti, druge gospodarske panoge v regiji lahko propadejo ter prihodki sedanjih igralnic bi se lahko zaradi novega centra zmanjšali.

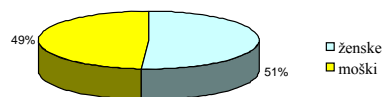
4.5.3 Anketa

4.5.3.1 Opis vzorca

V nadaljevanju predstavljam demografske in socialno-ekonomske značilnosti vzorca po spolu, starosti, občini prebivanja, izobrazbi ter statusu.

Vzorec v raziskavi je zajemal 150 anketirancev. Kot je razvidno iz slike 1, je bilo med anketiranci 73 (48,7 odstotkov) moških in 77 (51,3 odstotkov) žensk (Priloga 4.1, Tabela 4). V vzorcu sem poskušala zagotoviti enako spolno strukturo, kot je značilna za populacijo Mestne občine Nova Gorica. Po podatkih SURS-a (2007) je bilo na dan 31.12.2006 v Mestni občini Nova Gorica 49,2 odstotkov moškega (17.776) in 50,8 odstotkov ženskega (18.322) prebivalstva. Zaradi tega menim, da je vzorec primerljiv z dejanskim stanjem v Mestni občini Nova Gorica.

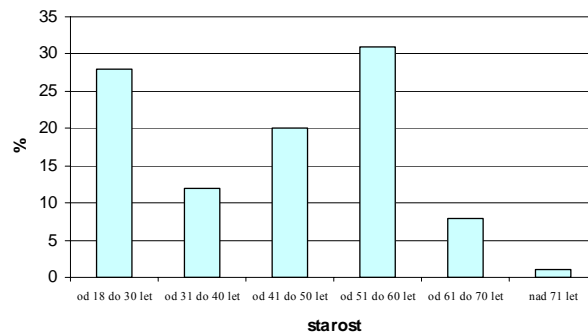
Slika 1: Spol anketirancev

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

V vzorec sem zajela ljudi različnih starosti (Priloga 4.1, Tabela 5). Najmlajši anketiranec je bil star 18 let, najstarejši pa 81 let. Zaradi lažje analize podatkov sem oblikovala šest starostnih razredov. Kot je razvidno iz slike 2, je bilo največ anketirancev starih med 51 in 60 let (46 anketirancev ali 31 odstotkov), sledili so anketiranci med 18 in 30 let (42 anketirancev ali 28 odstotkov) ter anketiranci v starostni skupini med 41 in 50 let (18 anketirancev ali 20 odstotkov). V starostni razred od 31 do 40 let se je uvrstilo 18 anketirancev (12 odstotkov), v razred od 61 do 70 let pa 12 anketirancev (8 odstotkov), le 2 anketiranca pa sta bila stara več kot 71 let.

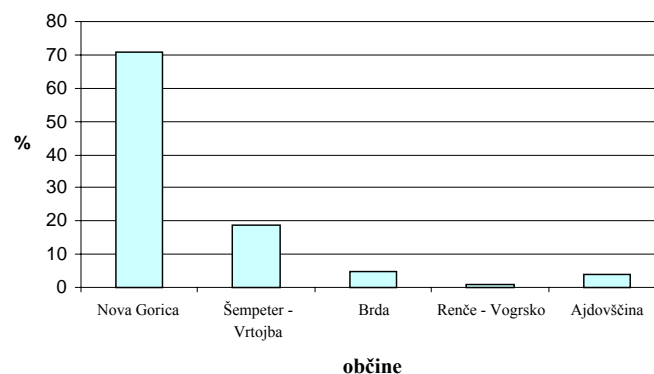
Slika 2: Starost anketirancev

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Zanimalo me je, v katerih občinah Goriške regije prebivajo anketiranci (Priloga 4.1, Tabela 6). V vprašalniku sem anketirancem ponudila pet okoliških občin, v kolikor pa so prihajali iz bolj oddaljenih občin, so vpisali pod možnost »drugo«. Kot je razvidno iz slike 3, jih velika večina (70,7 odstotkov) prebiva v Mestni občini Nova Gorica, 18,7 odstotkov v občini Šempeter - Vrtojba, sledijo občine Brda (5,3 odstotkov), Ajdovščina (4,0 odstotkov) in občina Renče - Vogrsko (1,3 odstotkov). Nihče od anketirancev ni prihajal iz drugih občin in zato ni uporabil opcije »drugo«.

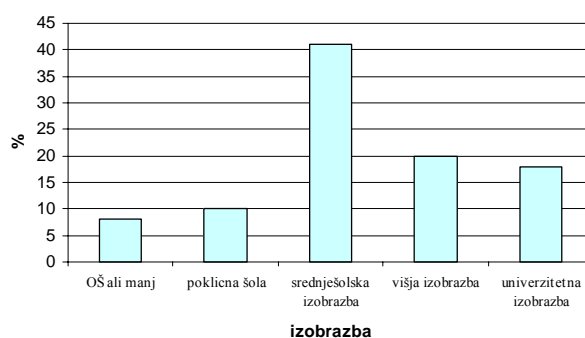
Slika 3: Občine, v katerih anketiranci prebivajo

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Analizirala sem tudi izobrazbeno strukturo anketirancev (Priloga 4.1, Tabela 7), ki sem jo razdelila v šest skupin, in sicer od najnižje možne izobrazbe (osnovna šola ali manj) do najvišje možne (magisterij ali doktorat). Kot je razvidno iz slike 4, ima 41 odstotkov anketirancev srednješolsko izobrazbo, 20 odstotkov jih ima višjo, 18 odstotkov univerzitetno, 10 odstotkov anketirancev poklicno šolo, le 8 odstotkov jih ima dokončano osnovno šolo ali manj in le 3 odstotki anketirancev imajo magisterij ali doktorat.

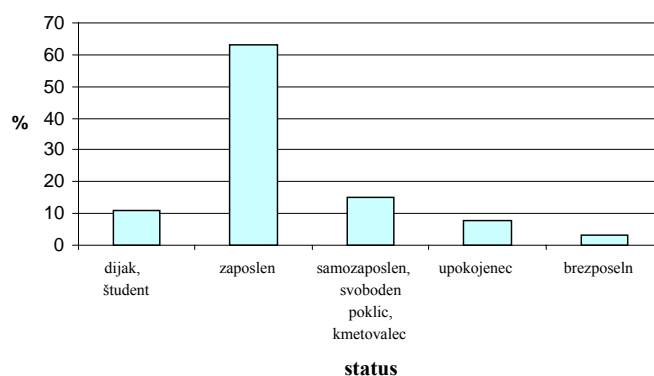
Slika 4: Izobrazba anketirancev

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Anketirance sem spraševala tudi po statusu (Priloga 4.1, Tabela 8), kjer sem oblikovala pet različnih razredov. Iz slike 5 je razvidno, da je 63 odstotkov anketirancev zaposlenih, 15 odstotkov jih je samozaposlenih ali imajo svoboden poklic oziroma so kmetovalci, 11 odstotkov je dijakov ali študentov, 8 odstotkov upokojencev in le 3 odstotki so brezposelni.

Slika 5: Status anketirancev

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

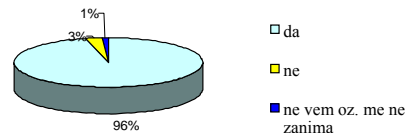
4.5.3.2 Analiza anketnih podatkov

V nadaljevanju podrobneje predstavljam analizo odgovorov po posameznih vprašanjih. V prvem delu vprašalnika me je zanimalo mnenje ljudi o turizmu na Goriškem, v drugem delu pa mnenje o novem igralniško-zabavišnem centru. V vprašalniku sem večkrat uporabila Likertovo lestvico, kjer so anketiranci označevali stopnjo strinjanja oziroma nestrinjanja s posameznimi trditvami. Strinjanje oziroma nestrinjanje so anketiranci označevali s številkami od 1 do 5, pri čemer so številke pomenile: 1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – se niti strinjam niti ne strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam. Omenjena lestvica velja za vse Likertove lestvice v diplomskem delu.

- *Analiza odnosa ljudi o turizmu na Goriškem*

Pri prvem vprašanju me je zanimal odnos prebivalcev do razvoja turizma v regiji. Večina ljudi, 96 odstotkov, podpira razvoj turizma na Goriškem, le 3 odstotki ga ne podpirajo in le 1 anketiranec (1 odstotek) je izbral odgovor »ne vem oziroma me ne zanima« (Priloga 4.2, Tabela 9), kar je razvidno tudi iz slike 6.

Slika 6: Podpora razvoju turizma na Goriškem

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

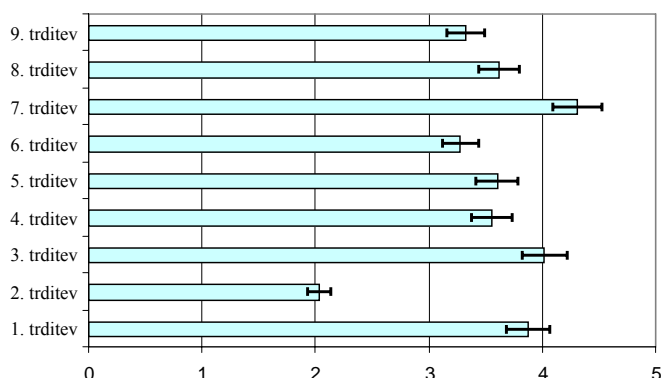
Pri drugem vprašanju sem želela izvedeti, v kolikšni meri se ljudje strinjajo z določenimi trditvami, ki se nanašajo na mesto Nova Gorica kot turistično destinacijo. V ta namen sem uporabila petstopenjsko Likertovo lestvico.

Pri analizi tega vprašanja sem si pomagala s povprečnimi stopnjami strinjanja in intervali zaupanja posameznih trditvev, ki se nanašajo na mesto Nova Gorica kot turistično destinacijo (Priloga 4.2, Tabela 10, Slike 1–9). Pri vseh trditvah, z izjemo druge, je povprečje odgovorov na strani strinjanja s trditvijo. Na podlagi aritmetičnih sredin lahko trdim, da se ljudje v povprečju najbolj strinjajo s trditvijo 7 »Podjetje Hit je do sedaj imelo vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja«, saj znaša aritmetična sredina 4,31, najmanj pa se v povprečju strinjajo s trditvijo 2 »Turistov je v občini preveč«, kjer je aritmetična sredina 2,03.

Na podlagi izračunanih intervalov zaupanja sem ugotovila, da se vsi intervali zaupanja ne prekrivajo, torej ne morem trditi, da se ljudje z vsemi trditvami enako strinjajo. Na podlagi vzorčnih podatkov ocenjujem, da je povprečna ocena strinjanja ljudi s trditvijo, da je turistov v občini preveč, na intervalu med 1,89 in 2,18, kar pomeni najnižjo povprečno stopnjo strinjanja med navedenimi trditvami. Nato sledi strinjanje s trditvami, da je igralništvo do sedaj prineslo več pozitivnih kot negativnih vplivov (interval zaupanja med 3,11 in 3,45), da struktura gostov ni primerna, saj prevladujejo italijanski državljani (interval zaupanja med 3,15 in 3,52), da je ostala ponudba slabo razvita (interval zaupanja med 3,38 in 3,74), da turisti prihajajo v občino le ob vikendih in praznikih, med tednom je Nova Gorica mrtvo mesto (interval zaupanja med 3,41 in 3,79), da ostali ponudniki turističnih storitev ne pripomorejo dovolj k razvoju turizma (interval zaupanja med 3,46 in 3,78), da so zadovoljni, da živijo v turistični občini (interval zaupanja med 3,71 in 4,04) ter da je igralništvo zelo dobro razvito (interval zaupanja med 3,89 in 4,15). Največjo stopnjo strinjanja med anketiranci je dosegla trditev, da je imelo podjetje Hit do sedaj vodilno in odločujočo vlogo v

turističnem razvoju kraja. Povprečna ocena strinjanja s to trditvijo je na intervalu od 4,17 do 4,44.

Slika 7: Prikaz aritmetičnih sredin in intervalov zaupanja glede mesta Nove Gorice kot turistične destinacije

Legenda:

Trditev 1: Zadovoljen sem, da živim v turistični občini.

Trditev 2: Turistov je v občini preveč.

Trditev 3: Igralnišтво je zelo dobro razvito.

Trditev 4: Ostala ponudba (masaže, savne, kopeli, bazeni, športno-rekreacijske površine) je slabo razvita.

Trditev 5: Turisti prihajajo v občino le ob vikendih in praznikih, med tednom je Nova Gorica mrtvo mesto.

Trditev 6: Na splošno je igralništvo do sedaj prineslo več pozitivnih kot negativnih vplivov.

Trditev 7: Podjetje Hit je imelo do sedaj vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja.

Trditev 8: Ostali ponudniki turističnih storitev ne pripomorejo dovolj k razvoju turizma.

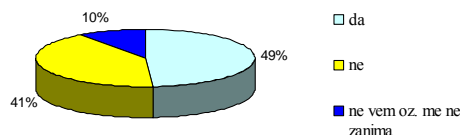
Trditev 9: Struktura gostov ni primerna, saj prevladujejo italijanski državljani.

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

- *Analiza vprašanj o igralniško-zabavišnem centru na Goriškem*

Pri tretjem vprašanju sem ugotavljala podporo oziroma nasprotovanje ljudi ob izgradnji novega večjega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem (Priloga 4.2, Tabela 11). Kot je razvidno iz slike 8, izgradnjo centra podpira 49 odstotkov ljudi, 41 odstotkov ji nasprotuje, medtem ko je 10 odstotkov ljudi odgovorilo »ne vem oziroma me ne zanima«.

Slika 8: Podpora izgradnji novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem

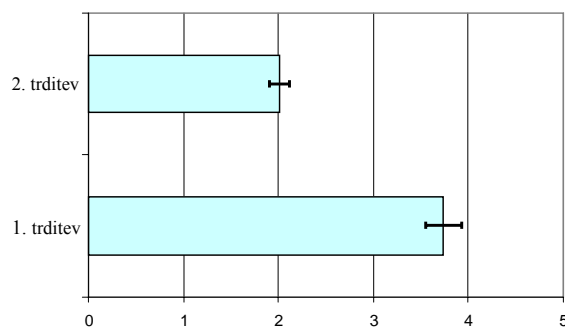
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Pri četrtem vprašanju me je zanimalo, ali ljudje menijo, da naj podjetje Hit izpelje projekt samo ali s pomočjo tujega partnerja. Tudi pri tem vprašanju sem uporabila Likertovo lestvico.

V ta namen sem analizirala aritmetični sredini in intervala zaupanja omenjenih dveh trditev (Priloga 4.2, Tabela 12, Slike 10–11). Pri navedenih trditvah je povprečje odgovorov različno. Pri prvi trditvi se ljudje v povprečju strinjajo, da naj podjetje Hit projekt izpelje samo ($\mu = 3,74$). Pri drugi trditvi pa so ljudje zelo odločni, saj se v povprečju ne strinjajo, da naj podjetje Hit izpelje projekt s pomočjo tujega partnerja ($\mu = 2,01$).

Kot je razvidno iz slike 9, se intervala zaupanja ne prekrivata, kar pomeni, da se stališča ljudi do dveh trditev razlikujejo. Ljudje se bolj strinjajo s trditvijo 1 »Podjetje Hit naj projekt izpelje samo«, povprečna ocena strinjanja je na intervalu od 3,52 do 3,96. Manj pa se strinjajo s trditvijo 2 »Podjetje Hit naj projekt izpelje s pomočjo tujega partnerja«, kjer je povprečna ocena strinjanja s to trditvijo na intervalu od 1,81 do 2,21.

Slika 9: Prikaz aritmetičnih sredin in intervalov zaupanja glede povezave podjetja Hit s tujim partnerjem ali gradnja brez partnerja

Legenda:

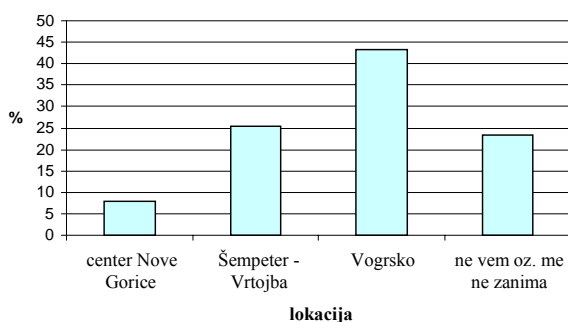
Trditev 1: Podjetje Hit naj samo izpelje projekt.

Trditev 2: Podjetje Hit naj projekt izpelje s pomočjo tujega partnerja.

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Pri petem vprašanju sem želela ugotoviti najboljšo možno lokacijo za izgradnjo novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem (Priloga 4.2, Tabela 13). Zanimalo me je mnenje vseh ljudi, torej tistih, ki izgradnjo podpirajo, kot tudi tistih, ki izgradnje ne podpirajo oziroma tistih, ki so pri tretjem vprašanju odgovorili »ne vem oziroma me ne zanima«. Anketirancem sem ponudila več primernih lokacij, ki so se v preteklosti v javnosti pojavljale kot možne za izgradnjo novega centra. Poleg tega sem ponudila tudi možnost, da sami napišejo zeleno lokacijo (odgovor »drugo«). Iz slike 10 je razvidno, da je 43 odstotkov vseh ljudi izbralo lokacijo Vogrsko, 25 odstotkov lokacijo Šempeter - Vrtojba, 23 odstotkov je odgovorilo »ne vem oziroma me ne zanima«, 8 odstotkov pa želi nov center v samem središču Nove Gorice. Nihče od anketirancev ni predlagal lokacije izgradnje.

Slika 10: Najboljša možna lokacija za izgradnjo novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem

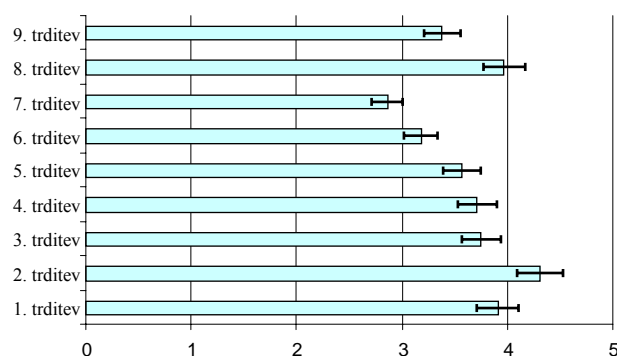
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Pri šestem in sedmem vprašanju me je zanimalo, v kolikšni meri se ljudje strinjajo z možnimi pozitivnimi in negativnimi posledicami izgradnje večjega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem. V ta namen sem uporabila dve petstopenjski Likertovi lestvici, v vsaki izmed njih sem zajela devet trditvev. Pri analizi Likertove lestvice sem si pomagala z izračunanimi aritmetičnimi sredinami in intervali zaupanja pri posameznih trditvah.

Najprej bom analizirala aritmetične sredine in intervale zaupanja, ki se nanašajo na pozitivne posledice (Priloga 4.2, Tabela 14, Slike 12–20). Pri vseh trditvah, z izjemo sedme, je povprečje odgovorov na strani strinjanja. Na podlagi aritmetičnih sredin lahko trdim, da se ljudje v povprečju najbolj strinjajo s trditvijo 2 »Ponudile bi se nove možnosti za zaposlitev«, saj znaša aritmetična sredina 4,31, najmanj pa se v povprečju strinjajo s trditvijo 7 »Večina prebivalcev bi zaradi centra živela bolje«, kjer je aritmetična sredina 2,86.

Na podlagi izračunanih intervalov zaupanja sem ugotovila, da se vsi intervali zaupanja ne prekrivajo, torej ne morem trditi, da se ljudje z vsemi trditvami enako strinjajo. Na podlagi vzorčnih podatkov ocenjujem, da je povprečna ocena strinjanja ljudi s trditvijo, da bi večina prebivalcev zaradi centra živela bolje, na intervalu med 2,67 in 3,05, kar pomeni najnižjo povprečno stopnjo strinjanja med navedenimi trditvami. Nato sledi strinjanje s trditvami, da bi bilo mesto lepše urejeno in zato bivanje prijetnejše (interval zaupanja med 2,99 in 3,37), da destinacija ne bi privabljala le goste, ki prihajajo v občino zaradi igralništva, temveč tudi zaradi drugih turističnih storitev (interval zaupanja med 3,21 in 3,55), da bi imela zaradi gradnje in poslovanja centra domača mala in srednja podjetja veliko poslovnih priložnosti (interval zaupanja med 3,40 in 3,75), da bi projekt pozitivno vplival na gospodarsko rast regije (interval zaupanja med 3,54 in 3,88), da bi se razvila in izboljšala infrastruktura (interval zaupanja med 3,58 in 3,92), da bi megazabavišče prispevalo k večji turistični prepoznavnosti občine in hkrati Slovenije (interval zaupanja med 3,75 in 4,08) ter da je igralništvo pomemben vir prihodka občine in državnega proračuna (interval zaupanja med 3,81 in 4,12). Največjo stopnjo strinjanja med anketiranci je dosegla trditev, da bi se ponudile nove možnosti za zaposlitev. Povprečna ocena strinjanja s to trditvijo je na intervalu od 4,17 do 4,46.

Slika 11: Prikaz aritmetičnih sredin in intervalov zaupanja glede možnih pozitivnih posledic izgradnje igralniško-zabavišnega centra

Legenda:

Trditev 1: Megazabavišče bi prispevalo k večji turistični prepoznavnosti občine in hkrati Slovenije.

Trditev 2: Ponudile bi se nove možnosti za zaposlitev.

Trditev 3: Razvila in izboljšala bi se infrastruktura (sprožile bi se investicije v izboljšave in popravila vodovodov, parkirišč, osvetljave, komunale in cest ter javnega transporta).

Trditev 4: Projekt bi pozitivno vplival na gospodarsko rast regije.

Trditev 5: Zaradi gradnje in poslovanja centra bi imela domača mala in srednja podjetja veliko poslovnih priložnosti.

Trditev 6: Mesto bi bilo lepše urejeno in zato bivanje prijetnejše.

Trditev 7: Večina prebivalcev bi zaradi centra živila bolje.

Trditev 8: Igralništvo je pomemben vir prihodka občine in državnega proračuna.

Trditev 9: Destinacija ne bi privabljala le goste, ki prihajajo v občino zaradi igralništva, temveč tudi zaradi drugih turističnih storitev.

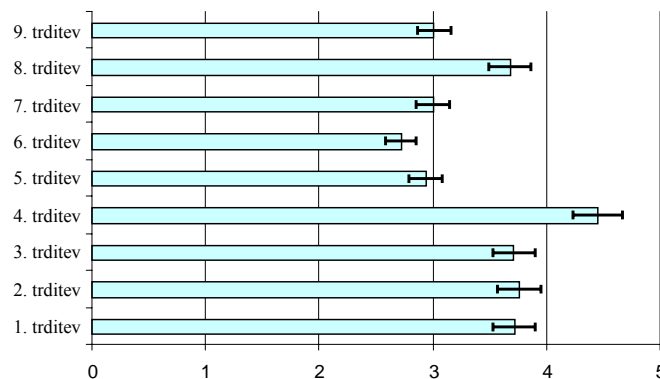
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

V nadaljevanju sledi analiza aritmetičnih sredin in intervalov zaupanja, ki se nanašajo na negativne posledice (Priloga 4.2, Tabela 15, Slike 21–29). Pri vseh trditvah, z izjemo pete in šeste, je povprečje odgovorov na strani strinjanja. Na podlagi aritmetičnih sredin lahko trdim, da se ljudje v povprečju najbolj strinjajo s trditvijo 4 »Parkirnih mest bi bilo v središču mesta premalo«, saj znaša aritmetična sredina 4,45, najmanj pa se ljudje v povprečju strinjajo s trditvijo 6 »Največji problem vidim v igralništvu, zato ga ne podpiram«, kjer je aritmetična sredina 2,72.

Na podlagi izračunanih intervalov zaupanja sem ugotovila, da se vsi intervali zaupanja ne prekrivajo, torej ne morem trditi, da se ljudje z vsemi trditvami enako strinjajo. Na podlagi vzorčnih podatkov ocenjujem, da je povprečna ocena strinjanja ljudi s trditvijo, da ne podpirajo igralništva na intervalu med 2,51 in 2,93, kar pomeni najnižjo povprečno stopnjo strinjanja med navedenimi trditvami. Nato sledi strinjanje s trditvami, da druge gospodarske panoge v regiji lahko propadejo (interval zaupanja med 2,75 in 3,13), da je predvideni obseg zabavišča popolnoma nesprejemljiv (interval zaupanja med 2,80 in 3,20), da bi nov center jemal delovno silo ostalim panogam v regiji (interval zaupanja med 2,82 in 3,21), da bi se prihodki obstoječih igralnic zaradi izgradnje novega centra zmanjšali (interval zaupanja med

3,52 in 3,84), da bi se v mestu povečal promet, onesnaženost in nočni hrup, kar bi neugodno vplivalo na življenjske razmere občanov (interval zaupanja med 3,53 in 3,89), da bi se v občini povečal kriminal (interval zaupanja med 3,55 in 3,89) ter da bi se s povečanjem igralništva povečalo število problematičnih in patoloških igralcev ter posledično tudi število razdorov v družini (interval zaupanja med 3,59 in 3,93). Največjo stopnjo strinjanja med anketiranci je dosegla trditev, da bi bilo parkirnih mest v samem središču mesta premalo. Povprečna ocena strinjanja s to trditvijo je na intervalu od 4,31 do 4,58.

Slika 12: Prikaz aritmetičnih sredin in intervalov zaupanja glede možnih negativnih posledic izgradnje igralniško-zabavišnega centra

Legenda:

Trditev 1: V občini bi se povečal kriminal.

Trditev 2: S povečanjem igralništva bi se povečalo število problematičnih in patoloških igralcev ter posledično tudi število razdorov v družini.

Trditev 3: V mestu bi se povečal promet, onesnaženost in nočni hrup ter življenje, kar bi neugodno vplivalo na življenjske razmere občanov.

Trditev 4: Parkirnih mest bi bilo v središču mesta premalo.

Trditev 5: Druge gospodarske panoge v regiji lahko propadejo.

Trditev 6: Največji problem vidim v igralništvu, zato ga ne podpiram.

Trditev 7: Predvideni obseg zabavišča je popolnoma nesprejemljiv.

Trditev 8: Prihodki sedanjih obstoječih igralnic bi se zaradi izgradnje novega megazabavišča zmanjšali.

Trditev 9: Nov center bi jemal delovno silo ostalim panogam v regiji.

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

4.5.3.3 Raziskovalne hipoteze in njihovo preverjanje

Raziskovalne hipoteze sem postavila na podlagi sekundarnih podatkov, ki sem jih zbrala v začetni fazi raziskovanja, v veliko pomoč so bili tudi skupinski pogovori, ki sem jih opravila v okviru raziskovanja. Pri postavljanju hipotez sem se osredotočila na glavni namen in cilje raziskave ter na osnovi teh izhodišč oblikovala primerne hipoteze, ki bi podale odgovore na zastavljena vprašanja.

Raziskovalne hipoteze sem razdelila v dva sklopa. Prvi del hipotez (3 hipoteze) se nanaša na vprašanja o splošnem odnosu ljudi do turizma na Goriškem, drugi del hipotez (9 hipotez) pa

se nanaša na konkretna vprašanja o igralniško-zabaviščnem centru na Goriškem. Hipoteze sem preizkušala s pomočjo različnih preizkusov, ki so podrobneje opisani v prilogi 4.3. V nadaljevanju bom analizirala vsako hipotezo posebej in podala rezultate preverjanja.

HIPOTEZA 1: Velika večina ljudi podpira razvoj turizma na Goriškem.

Pri postavljanju prve hipoteze sem predvidevala, da velika večina ljudi podpira razvoj turizma na Goriškem. Da bi preverila zgornjo hipotezo, sem ponovno analizirala prvo vprašanje vprašalnika, ki se je nanašalo na njihov odnos do razvoja turizma v regiji. Na podlagi frekvenčne tabele sem ugotovila, da 144 anketirancev (96 odstotkov) podpira razvoj turizma na Goriškem (Priloga 4.2, Tabela 9).

Kljub temu sem hipotezo preverjala s pomočjo preizkusa o deležu enot (Priloga 4.3.1). Predpostavila sem, da več kot 50 odstotkov ljudi podpira razvoj turizma na Goriškem. To pomeni, da sem v alternativni domnevi predpostavila, da bo delež anketiranih, ki podpirajo razvoj turizma, večji od 50 odstotkov ($H_1: \Pi > 0,5$). Na podlagi intervala zaupanja lahko zavrnem ničelno domnevo, da je delež ljudi, ki podpira razvoj turizma na Goriškem, manjši od 50 odstotkov. To pomeni, da velika večina ljudi podpira razvoj turizma na Goriškem.

HIPOTEZA 2: Ženske bolj pogrešajo ostalo ponudbo (masaže, savne, kopeli, bazene, športno-rekreacijske površine) kot moški.

V drugi hipotezi sem predpostavila, da obstaja povezava med spolom in zanimanjem za ostalo ponudbo (masaže, savne, kopeli, bazeni, športno-rekreacijske površine). Predvidevala sem, da bo zanimanje po dodatni ponudbi večje pri ženskem kot pri moškem spolu.

Preverjanje druge hipoteze sem opravila s pomočjo preizkušanja domneve o razliki med aritmetičnima sredinama za neodvisna vzorca (preizkus skupin) (Priloga 4.3.2). V alternativni domnevi sem predpostavila, da bo aritmetična sredina za ženske večja od aritmetične sredine za moške ($H_1: \mu_1 > \mu_2$). Na podlagi vzorčnih podatkov sem ugotovila, da so razlike statistično značilne, saj je stopnja značilnosti enaka 0,0025 (Priloga 4.3.2, Tabela 17). Na podlagi rezultatov raziskave lahko zavrnem ničelno domnevo in sprejemem sklep, da je zanimanje po dodatni ponudbi (masaže, savne, kopeli, bazeni, športno-rekreacijske površine) večje pri ženskem kot pri moškem spolu. Tudi aritmetična sredina pri ženskem spolu je večja kot pri moškem (Priloga 4.3.2, Tabela 16), kar pomeni, da ženske bolj pogrešajo dodatno ponudbo kot moški.

HIPOTEZA 3: Ljudje menijo, da je podjetje Hit do sedaj imelo vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja.

Pri postavljanju tretje hipoteze me je zanimalo, kakšno je stališče ljudi do podjetja Hit. Predpostavila sem, da večina ljudi meni, da je podjetje Hit do sedaj imelo vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju mesta Nova Gorica.

Hipotezo sem preverjala s pomočjo preizkušanja domneve o vrednosti aritmetične sredine (t-preizkus), pri čemer je bila zahtevana povprečna ocena višja od 3 (Priloga 4.3.3). To pomeni, da sem v alternativni domnevi predpostavila, da je aritmetična sredina višja od 3 ($H_1: \mu_y > 3$). Na podlagi vzorčnih podatkov sem ugotovila, da so razlike statistično značilne, saj je stopnja značilnosti enaka 0,000 (Priloga 4.3.3, Tabela 20). Na podlagi rezultatov raziskave zavrnem ničelno domnevo in sprejemem sklep, da je povprečna stopnja strinjanja s trditvijo »Podjetje Hit je do sedaj imelo vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja« višja od 3 (Priloga 4.3.3, Tabela 19). Sprejemem sklep, da se ljudje s trditvijo v povprečju strinjajo.

HIPOTEZA 4: Več kot 50 odstotkov ljudi podpira izgradnjo novega in večjega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem.

Pri četrti hipotezi sem predpostavila, da več kot 50 odstotkov ljudi podpira izgradnjo novega večjega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem. Hipotezo sem najprej preverila s pomočjo frekvenčne tabele pri tretjem vprašanju, kjer sem ugotovila, da 48,7 odstotkov ljudi podpira izgradnjo centra (Priloga 4.2, Tabela 11).

Omenjeno hipotezo sem preverila tudi s pomočjo preizkusa o deležu enot (Priloga 4.3.4). V alternativni domnevi sem predpostavila, da bo delež anketiranih, ki podpirajo izgradnjo novega večjega igralniško-zabavišnega centra, večji od 50 odstotkov ($H_1: \Pi > 0,5$). Na podlagi izračunanega intervala zaupanja ne morem zavrniti ničelne domneve, da je delež ljudi, ki podpirajo izgradnjo novega centra, manjši od 50 odstotkov. Ne morem trditi, da več kot 50 odstotkov ljudi podpira izgradnjo igralniško-zabavišnega centra.

HIPOTEZA 5: Manj izobraženi ljudje podpirajo izgradnjo novega in večjega centra enako kot bolj izobraženi.

Pri preverjanju pete hipoteze sem preverjala, če obstaja povezava med izobrazbo in podpiranjem izgradnje novega igralniško-zabavišnega centra. Predvidevala sem namreč, da manj izobraženi ljudje podpirajo izgradnjo centra enako kot bolj izobraženi. V ta namen sem izobrazbo anketirancev razdelila v dve skupini. V prvo skupino sem uvrstila anketirance, ki so dokončali osnovno šolo ali manj, poklicno šolo in srednjo šolo, v drugo skupino pa bolj izobražene anketirance z višjo izobrazbo, univerzitetno izobrazbo ter z magisterijem ali doktoratom.

Preverjanje pete hipoteze sem opravila s pomočjo preizkušanja domneve o razliki med aritmetičnima sredinama za neodvisna vzorca (preizkus skupin) (Priloga 4.3.5). V alternativni domnevi sem predpostavila, da aritmetična sredina za manj izobražene ni enaka aritmetični sredini za bolj izobražene ($H_1: \mu_1 \neq \mu_2$). Na podlagi vzorčnih podatkov sem ugotovila, da razlike niso statistično značilne, saj je stopnja značilnosti enaka 0,692 (Priloga 4.3.5, Tabela 22). Na podlagi rezultatov raziskave ne morem zavrniti ničelne domneve, da sta aritmetični sredini enaki. Ne morem torej trditi, da je podpiranje izgradnje centra odvisno od izobrazbe ljudi.

HIPOTEZA 6: Ljudje menijo, da mora podjetje Hit zgraditi nov center, torej brez pomoči tujega partnerja.

Pri postavljanju šeste hipoteze sem preverjala, kakšno je stališče ljudi do dveh trditvev, in sicer trditve 1 »Podjetje Hit naj samo izpelje projekt« in trditve 2 »Podjetje Hit naj projekt izpelje s pomočjo tujega partnerja«. Ponovno sem primerjala aritmetični sredini za zgoraj navedeni trditvi (Priloga 4.2, Tabela 12). Na podlagi izračunanih aritmetičnih sredin lahko trdim, da je stopnja strinjanja ljudi s trditvijo 1 ($\mu = 3,74$) v povprečju večja od stopnje strinjanja s trditvijo 2 ($\mu = 2,01$). Poleg aritmetičnih sredin sem ponovno pregledala izračunane intervale zaupanja (Slika 9). Ugotovila sem, da se ljudje v povprečju bolj strinjajo s trditvijo 1 (interval zaupanja od 3,52 do 3,96) kot s trditvijo 2 (interval zaupanja od 1,81 do 2,21).

Preverjanje hipoteze sem opravila tudi s pomočjo preizkušanja domneve o razliki med aritmetičnima sredinama za odvisna vzorca (preizkus dvojic) (Priloga 4.3.6). Predpostavila sem, da ljudje menijo, da mora podjetje Hit samo zgraditi nov center. To pomeni, da sem v alternativni domnevi predpostavila, da obstajajo povprečne razlike v stališčih ljudi do dveh trditvev ($H_1: \mu_d > 0$). Na podlagi vzorčnih podatkov sem ugotovila, da so razlike v stališčih ljudi do dveh trditvev statistično značilne, saj je stopnja značilnosti enaka 0,000 (Priloga 4.3.6, Tabela 25). Na podlagi rezultatov raziskave zavrnem ničelno domnevo in sprejemem sklep, da obstajajo povprečne razlike v stališčih ljudi do trditve »Podjetje Hit naj samo izpelje projekt« in »Podjetje Hit naj projekt izpelje s pomočjo tujega partnerja«. Torej lahko trdim, da ljudje menijo, da mora podjetje Hit samo zgraditi nov center, torej brez pomoči tujega partnerja.

HIPOTEZA 7: Velika večina ljudi meni, da je lokacija Vogrsko najprimernejša za izgradnjo novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem.

Pri postavljanju zgornje hipoteze sem predvidevala, da velika večina ljudi meni, da je Vogrsko najboljša možna lokacija za izgradnjo novega centra. Ponovno sem analizirala peto vprašanje vprašalnika, kjer sem s pomočjo frekvenčne tabele ugotovila, da 43,3 odstotkov ljudi podpira lokacijo Vogrsko kot najprimernejšo lokacijo izgradnje (Priloga 4.2, Tabela 13).

Kljub temu sem hipotezo preverila še s pomočjo preizkusa o deležu enot (Priloga 4.3.7). Predpostavila sem, da več kot 50 odstotkov ljudi meni, da je lokacija Vogrsko najprimernejša

za izgradnjo novega centra. V alternativni domnevi sem predpostavila, da bo delež anketiranih, ki podpirajo lokacijo Vogrsko, večji od 50 odstotkov ($H_1: \Pi > 0,5$). Na podlagi intervala zaupanja ne morem zavrniti ničelne domneve, da je delež ljudi, ki podpirajo lokacijo Vogrsko kot najprimernejšo lokacijo za izgradnjo novega centra, manjši od 50 odstotkov. Ne morem trditi, da več kot 50 odstotkov ljudi podpira lokacijo Vogrsko za izgradnjo igralniško-zabavišnega centra.

HIPOTEZA 8: Ljudje, ki živijo v Mestni občini Nova Gorica, ne podpirajo izgradnje centra v središču mesta.

Pri osmi hipotezi sem preverjala povezanost med občinami, v katerih ljudje prebivajo in zeleno lokacijo izgradnje novega centra. Predpostavljala sem namreč, da ljudje, ki živijo v Mestni občini Nova Gorica, ne podpirajo izgradnje centra v središču mesta.

Pri preverjanju omenjene hipoteze sem se posluževala kontingenčne tabele in Pearsonovega Chi Square preizkusa (χ^2) (Priloga 4.3.8, Tabele 26–27). Na podlagi vzorčnih podatkov sem ugotovila, da so razlike statistično značilne, saj je stopnja značilnosti enaka 0,010 (Priloga 4.3.8, Tabela 27). Na podlagi rezultatov raziskave lahko zavrnem ničelno domnevo in sprejem sklep, da obstaja povezava med občinami, v katerih ljudje prebivajo, in zeleno lokacijo izgradnje novega igralniško-zabavišnega centra. Torej lahko trdim, da ljudje, ki živijo v Mestni občini Nova Gorica, ne podpirajo izgradnje centra v samem središču mesta.

HIPOTEZA 9: Ljudje menijo, da bi nov center prispeval k večji turistični prepoznavnosti občine in hkrati Slovenije.

Deveta hipoteza se nanaša na mnenje ljudi o pozitivnih posledicah izgradnje novega igralniško-zabavišnega centra. Predpostavljala sem namreč, da večina ljudi je prepričanih, da bi nov center prispeval k večji turistični prepoznavnosti občine in hkrati Slovenije.

Hipotezo sem preverjala s pomočjo preizkušanja domneve o vrednosti aritmetične sredine (t-preizkus), pri čemer je bila zahtevana povprečna ocena višja od 3 (Priloga 4.3.9). To pomeni, da sem v alternativni domnevi predpostavila, da je aritmetična sredina večja od 3 ($H_1: \mu_y > 3$). Na podlagi vzorčnih podatkov sem ugotovila, da so razlike statistično značilne, saj je stopnja značilnosti enaka 0,000 (Priloga 4.3.9, Tabela 29). Na podlagi rezultatov raziskave zavrnem ničelno domnevo in sprejem sklep, da je povprečna stopnja strinjanja s trditvijo »Megazabavišče bi prispevalo k večji turistični prepoznavnosti občine in hkrati Slovenije« višja od 3 (Priloga 4.3.9, Tabela 28). Sprejem sklep, da se ljudje s trditvijo v povprečju strinjajo.

HIPOTEZA 10: Velika večina ljudi meni, da bi večina prebivalcev zaradi centra živila bolje.

Tako kot pri deveti sem tudi pri deseti hipotezi analizirala stališče ljudi do možnih pozitivnih posledic izgradnje centra. Predpostavila sem, da ljudje menijo, da bi v primeru izgradnje novega večjega igralniško-zabavišnega centra večina prebivalcev živila bolje.

Tudi v tem primeru sem hipotezo preverjala s pomočjo preizkušanja domneve o vrednosti aritmetične sredine (t-preizkus), kjer je bila zahtevana povprečna ocena višja od 3 (Priloga 4.3.10). To pomeni, da sem v alternativni domnevi predpostavila, da je aritmetična sredina višja od 3 ($H_1: \mu_y > 3$). Na podlagi vzorčnih podatkov sem ugotovila, da razlike niso statistično značilne, saj je stopnja značilnosti enaka 0,0755 (Priloga 4.3.10, Tabela 31). Na podlagi rezultatov raziskave ne morem zavrniti ničelne domneve, torej ne morem trditi, da je povprečna stopnja strinjanja s trditvijo »Večina prebivalcev bi zaradi centra živila bolje«, višja od 3 (Priloga 4.3.10, Tabela 30). Sprejemam sklep, da se ljudje s trditvijo v povprečju ne strinjajo.

HIPOTEZA 11: Upokojenci v primerjavi z dijaki in študenti menijo, da bi se v primeru izgradnje igralniško-zabavišnega centra v občini povečal kriminal.

Pri enajsti hipotezi sem predpostavila, da obstaja povezanost med statusom ljudi in trditvijo »V občini bi se povečal kriminal«. Predvidevala sem, da se upokojenci v povprečju bolj strinjajo z zgoraj navedeno trditvijo kot dijaki in študenti.

Za preverjanje omenjene hipoteze sem uporabila preizkušanje domneve o razliki med aritmetičnima sredinama za neodvisna vzorca (preizkus skupin) (Priloga 4.3.11). Na podlagi vzorčnih podatkov sem ugotovila, da so razlike statistično značilne, saj je stopnja značilnosti enaka 0,036 (Priloga 4.3.11, Tabela 33). Na podlagi rezultatov raziskave zavrnem ničelno domnevo pri točni stopnji značilnosti $P=0,036$ in sprejemam sklep, da upokojenci v primerjavi z dijaki in študenti menijo, da bi se v primeru izgradnje igralniško-zabavišnega centra v občini povečal kriminal. Torej obstajajo statistično značilne razlike med upokojenci ter dijaki in študenti glede trditve »V občini bi se povečal kriminal«. Izračunana aritmetična sredina pri upokojencih je večja kot pri dijakih in študentih, kar pomeni, da se upokojenci v povprečju bolj strinjajo s trditvijo kot dijaki in študenti (Priloga 4.3.11, Tabela 32).

HIPOTEZA 12: Velika večina ljudi ne podpira igraništva v novem centru.

Pri zgornji hipotezi me je zanimalo stališče ljudi do igralniške dejavnosti v novem centru. Predpostavila sem, da velika večina ljudi ne podpira igraništva.

Za preverjanje omenjene hipoteze sem uporabila preizkušanje domneve o vrednosti aritmetične sredine (t-preizkus) (Priloga 4.3.12). Preverjala sem v kolikšni meri se ljudje

strinjajo z raziskovalno hipotezo, pri čemer je bila zahtevana povprečna ocena nižja od 3. Na podlagi vzorčnih podatkov sem ugotovila, da so razlike statistično značilne, saj je stopnja značilnosti enaka 0,005 (Priloga 4.3.12, Tabela 36). Na podlagi rezultatov raziskave zavrnem ničelno domnevo in sprejemem sklep, da je povprečna stopnja strinjanja s trditvijo »Največji problem vidim v igralništvu, zato ga ne podpiram« nižja od 3 (Priloga 4.3.12, Tabela 35). Sprejemem sklep, da se ljudje s trditvijo v povprečju strinjajo.

4.5.3.4 Poglavitne ugotovitve raziskave

Pri analizi odnosa ljudi do turizma sem ugotovila, da so ljudje zadovoljni, da živijo v turistični regiji in podpirajo nadaljnji razvoj le-tega. Ljudje niso zadovoljni z raznovrstnostjo ponudbe, ki primarno sloni na igralništvu in zanemarja ostale ne-igralniške turistične storitve. Podjetju Hit priznavajo vodilno vlogo v turističnem razvoju mesta Nove Gorice, medtem ko si ostali ponudniki turističnih storitev kot tudi sama Mestna občina Nova Gorica in okoliške občine premalo prizadevajo za razvoj turizma. Menim, da je upoštevanje želja in potreb prebivalcev turističnega kraja zelo pomembno, saj odnos ljudi do turizma dolgoročno pogojuje njegov razvoj. Zato predlagam občinam in turističnim podjetjem ter društvom v Goriški regiji večje vključevanje v turistično dejavnost. Pri tem naj spodbujajo povečanje že obstoječih in razvoj novih turističnih storitev, kot so wellness, kongresni turizem, šport in rekreacija, kulinarika, kulturni turizem itd.

Na podlagi trženjske raziskave sem ugotovila, da so ljudje neopredeljeni glede izgradnje novega igralniško-zabavišnega centra. Iz tega lahko sklepam, da niso zainteresirani ali enostavno nimajo dovolj informacij, ki bi jih prepričale. Prebivalci se zavedajo tako pozitivnih kot negativnih posledic izgradnje novega centra in nasprotujejo širitvi igralniške ponudbe. Ljudje so mnenja, da mora podjetje Hit samo zgraditi nov center in ne želijo vključevanja tujega partnerja v novo investicijo. Tudi glede lokacije si niso enotni, izkazalo pa se je, da ne želijo novega centra v središču mesta Nove Gorice, saj bi le-ta povzročil negativni vpliv na okolje in infrastrukturo.

Trženjska raziskava predstavlja izhodišče za nadaljnje raziskave in ni nujno pravi pokazatelj odnosa ljudi do novega igralniško-zabavišnega centra. Kljub manjši podpori izgradnji novega centra na Goriškem od pričakovane lahko z večjim informiranjem spremenimo prepričanje ljudi do tega drugačno zasnovanega ameriškega tipa igralništva. Izkazalo se je, da ljudem primanjkujejo informacije o lastnostih in delovanju novega centra in vseh prednostih in slabostih, ki jih lahko prinese ljudem, domačim podjetjem, lokalni skupnosti, Goriški regiji in Sloveniji kot turistični destinaciji.

SKLEP

Igralništvo predstavlja v Sloveniji enega od najpomembnejših segmentov turizma, tako po realiziranem prihodku in dodani vrednosti kakor tudi po številu zaposlenih in turističnem prometu in na ta način prinaša koristi državi in lokalnim skupnostim. Kljub temu da obstoječa zakonodaja še vedno omejuje razvojno pot igralniške dejavnosti, ima Slovenija na tem področju še vedno pomembno evropsko konkurenčno prednost.

S pomočjo trženjske raziskave, kjer sem pri raziskovanju uporabila skupinske pogovore in vprašalnik, sem preučevala odnos ljudi do izgradnje večjega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem. Skušala sem odgovoriti na vprašanja, ki sem si jih zastavila pred začetkom raziskovanja. V nadaljevanju prikazujem glavne ugotovitve raziskave, ki sem jih pridobila z analizo anketnih podatkov in s preverjanjem raziskovalnih hipotez.

Raziskava je pokazala, da velika večina ljudi, in sicer kar 96 odstotkov podpira razvoj turizma na Goriškem. Ljudje so turizmu v povprečju naklonjeni in so zadovoljni, da živijo v turistični regiji. Menijo, da je igralništvo zelo dobro razvito, medtem ko so ostali turistični produkti kraja neizkoriščeni ali sploh niso vključeni v turistično ponudbo. Izkazalo se je, da ženske bolj pogrešajo dodatno ponudbo kot moški. Ljudje pripisujejo podjetju Hit glavno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju regije.

Kljub temu da je raziskava pokazala, da velika večina ljudi ne podpira izgradnje centra, so ljudje glede omenjenega problema precej neenotni, saj jih 49 odstotkov podpira izgradnjo, 41 odstotkov se z njo ne strinja, 10 odstotkov ljudi pa je neopredeljenih. Poleg tega sem ugotovila, da podpiranje izgradnje novega centra ni odvisno od izobrazbe ljudi, saj manj izobraženi enako podpirajo center kot bolj izobraženi. Ljudje so prepričani, da mora podjetje Hit samo izpeljati celoten projekt in si ne želijo sodelovanja z močnejšim tujim partnerjem. Prebivalci si pri izbiri možne lokacije novega centra niso preveč enotni, kljub temu pa se je izkazalo, da je s 43 odstotki najbolj priljubljena lokacija Vogrsko. Tisti, ki živijo v Mestni občini Nova Gorica, ne podpirajo izgradnje centra v samem središču mesta. Od možnih pozitivnih posledic, ki bi jih nov center prinesel, se ljudje najbolj strinjajo s trditvijo, da bi se ponudile nove možnosti za zaposlitev, medtem ko se ne strinjajo, da bi večina prebivalcev zaradi centra živela bolje. Menijo tudi, da bi nov center prispeval k večji turistični prepoznavnosti občine in hkrati Slovenije. Raziskava je pokazala, da velika večina ljudi ne podpira razvoja igralništva v novem centru, saj si želijo več drugačne turistične ponudbe, kot so wellness, športno-rekreacijske prireditve, koncerti itd. Ljudje se bojijo, da bi se s prihodom novih turistov v občino povečal promet, ki bi preobremenil obstoječo infrastrukturo, poleg tega pa bi še bolj primanjkovalo parkirnih mest. Še več, prepričani so, da bi lahko prišlo do povečanja kriminala. Izkazalo se je, da obstaja povezava med statusom ljudi in dojemanjem te negativne posledice, saj so upokojenci bolj prepričani kot dijaki in študentje, da bi prišlo do povečanja kriminala.

Svetovna gospodarska in finančna kriza je prizadela tudi igralniško dejavnost in s tem zmanjšala investicijsko sposobnost tako podjetja Hit kot tudi drugih turističnih podjetij. V tem trenutku predstavlja vlaganje v nov igralniško-zabavišni center za podjetje Hit prevelik finančni zalogaj in hkrati preveliko tveganje, saj bi tako obsežna investicija zagotovo ogrozila poslovanje družbe. Zato si podjetje Hit ne more privoščiti povezovanja s tujim partnerjem in s tem vlaganja v novo družbo in gradnjo centra na novi lokaciji.

Zaključim lahko, da trenutno ne obstajajo realne možnosti za uresničitev zamisli o izgradnji igralniško-zabavišnega centra ameriškega tipa. Podjetje Hit je še vedno sposobno širiti ponudbo v že obstoječih kapacitetah in zgraditi tudi nov manjši igralniško-zabavišni center v neposredni bližini igralnic v centru mesta, kjer bi ponujali produkte dobrega počutja s poudarkom na užitkih, ki jih prinaša igra in zabava ter bi jim še bolj uspelo uresničiti njihov slogan: »Ustvarjamo veselje doživetij, iger in zabave«.

LITERATURA IN VIRI

1. *About us [podjetje Harrah's Entertainment]*. Najdeno 17. marca na spletnem naslovu <http://www.harrahs.com/harrahs-corporate/about-us.html>
2. *Blagovne znamke [podjetje Hit]*. Najdeno 13. marca 2009 na spletnem naslovu http://www.hit.si/index_s.php?razrez_id=4&enota=32
3. Bregar, L., Ograjenšek, I. & Bavdaž, M. (2005). *Metode raziskovalnega dela za ekonomiste: Izbrane teme*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
4. Dunstan, R. (1997). *Gambling in California*. Sacramento: California Research Bureau.
5. Eadington, W. R. (1999). The Economics of Casino Gambling. *The Journal of Economics Perspectives*. 13 (3), 173–192.
6. Eadington, W. R. (2007). *Tourist Destination Resorts, Market Structures, and Tax Environments for Casino Industries: An Examination of the Global Experience of Casino Resort Development*. Reno: University of Nevada.
7. Eadington, W. R. (2008a). *The Future of Gambling in Europe and North America: Comparisons and the Contrasts of Economic and Political Trends and of Social Pressures*. Reno: University of Nevada. Najdeno 13. marca 2009 na spletnem naslovu http://www.assissa.eu/easg/wednesday/0910/eadington_bill.pdf
8. Eadington, W. R. (2008b). *Optimizing Public Benefit when Authorizing Limited Licence Integrated Integrated Resort Casino Projects: What Europe can Learn from Global Experience*. Reno: University of Nevada. Najdeno 13. marca 2009 na spletnem naslovu http://www.assissa.eu/easg/wednesday/1610-ses1/eadington_bill.pdf
9. Gizycki, J. & Gorny, A. (1972). *Človek in hazard*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
10. Gradišnik, B. (1993). *Igre: volčje in ovčje*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
11. Hribar, M. (2008). *Tourism and Gambling Industry in Slovenia*. Ljubljana: Ministrstvo za gospodarstvo. Najdeno 10. marca 2009 na spletnem naslovu http://www.assissa.eu/easg/wednesday/0845/minister_of_economy.pdf
12. *Introduction to GREF [organizacija Gaming Regulators European Forum – GREF]*. Najdeno 17. marca 2009 na spletnem naslovu <http://www.gref.net/introduction.html>
13. Jaklič, M., Zagoršek, H., Pahor, M., & Knežević Cvelbar, L. (2006). *Analiza upravičenosti spremembe obdavčitve posebnih iger na srečo v Sloveniji*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta. Najdeno 30. marca 2009 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/slov/zakon/NovelaZIS_studija.pdf
14. Košmelj, B. & Rovar, J. (1997). *Statistično sklepanje*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
15. Kotler, P. (1996). *Marketing Management: Trženjsko upravljanje, analiza, načrtovanje, izvajanje in nadzor*. Ljubljana: Slovenska knjiga.
16. Kovač, B. (2002). *Strategija slovenskega turizma 2002–2006*. Ljubljana: Ministrstvo za gospodarstvo RS. Najdeno 5. aprila 2009 na spletnem naslovu http://www.mg.gov.si/fileadmin/mg.gov.si/pageuploads/turizem_strategija.pdf
17. Kurež, B. (2008). *Kriminal kot varnostni problem ameriškega tipa igralništva*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

18. *Letno poročilo 2007 [podjetje Hit]*. Najdeno 13. marca 2009 na spletnem naslovu http://www.hit.si/index_s.php?razrez_id=4&enota=31
19. Luin, D. (2000). Slovensko igralništvo bo v EU imelo močno konkurenco. *Evrobilten*, (15), Ljubljana.
20. Luin, D. (2008). *Knowledge and Skills for the Casino Jobs: Standards and Certificates*. Nova Gorica: 7th European Conference on Gambling Studies and Policy Issues. Najdeno 15. marca 2009 na spletnem naslovu http://www.assissa.eu/easg/wednesday/1400-ses1/luin_dusan_complete.pdf
21. Majnardi, T. (b. l.). *Širimo veselje zabave: Strategija razvoja družbe in skupine Hit v obdobju 2008–2012*. Nova Gorica: Hit, d. d..
22. Mihelič, D. (1993). *Hazard*. Koper: Annales.
23. Morozov, S. (2008, 3. april). Povezovanje Hita in Harrah's propadlo. *Dnevnik*, (77), str. 19.
24. Nemeč, B. (2008). *Gaming Taxation Model to Generate Tourist Gaming Resorts in Slovenia*. Nova Gorica: 7th European Conference on Gambling Studies and Policy Issues. Najdeno 15. marca 2009 na spletnem naslovu <http://www.easg.org/novagorica2008/programme.html>
25. *Nov center [Slovenska tiskovna agencija]*. Najdeno 15. marca 2009 na spletnem naslovu <http://www.gvin.com/IskanjeClankov/Default.aspx?Stran=Rezultati&TipIskanja=Kriteriji>
26. *Poročilo o delu [Urad za nadzor prirejanja iger na srečo]*. Najdeno 15. marca 2009 na spletnem naslovu http://www.unpis.gov.si/fileadmin/unpis.gov.si/pageuploads/dokumenti/POROCILO_2007_U_NPIS_FINAL.pdf
27. Prašnikar, J., Pahor, M., & Kneževič, L. (2005). *Analiza vpliva igralniške dejavnosti na gospodarsko in družbeno okolje v občini Nova Gorica*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta. Najdeno 30. marca 2009 na spletnem naslovu http://ads3.arctur.si/nova-gorica-gids/mma_bin_public.php?id=295
28. Prebivalstvo, Mestna občina Nova Gorica, 31. december 2006. (2007). *Statistične informacije*. (Št. 36, 15. junij 2007). Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
29. *Profil podjetja [podjetje Hit]*. Najdeno 13. marca 2009 na spletnem naslovu http://www.hit.si/index_s.php?razrez_id=1&enota=32
30. Reberšak, G. (2006). *Analiza kakovosti turistične ponudbe na igralniški destinaciji Nova Gorica in možnosti razvoja destinacije*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
31. *Register koncesionarjev za igralnice [Urad za nadzor prirejanja iger na srečo]*. Najdeno 13. marca 2009 na spletnem naslovu http://www.unpis.gov.si/si/registri_in_javne_evidence/izvlecek_iz_registra_koncesionarjev_z_a_igralnice/
32. *Register koncesionarjev za igralne salone [Urad za nadzor prirejanja iger na srečo]*. Najdeno 30. marca 2009 na spletnem naslovu http://www.unpis.gov.si/si/registri_in_javne_evidence/izvlecek_iz_registra_koncesionarjev_z_a_igralni_salon/

33. *Register koncesionarjev za klasične igre na srečo [Urad za nadzor prirejanja iger na srečo]*. Najdeno 30. marca 2009 na spletnem naslovu http://www.unpis.gov.si/si/registri_in_javne_evidence/izvlecek_iz_registra_prirediteljev_klasicnih_iger_na_sreco/
34. Reith, G. (2006). *Research on the Social Impacts of Gambling: Final Report*. Glasgow: Scottish Executive Social Research. Najdeno 30. marca 2009 na spletnem naslovu <http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/143770/0036514.pdf>
35. *Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007 do 2023 – RNRP (2007)*. Najdeno 6. aprila 2009 na spletnem naslovu http://www.slovenijajutri.gov.si/fileadmin/urednik/publikacije/061127_resolucija.pdf
36. Rogelj, R. (2002). *Statistika 2*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
37. Rop, A. (2007, 27. julij). Vlada v megazabavišču. *Finance*, (142), str. 12.
38. Rovan, J. & Turk, T. (2001). *Analiza podatkov s SPSS za Windows*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
39. *Slovenske regije v številkah [Statistični urad Republike Slovenije]*. Najdeno 15. marca 2009 na spletnem naslovu <http://www.stat.si/doc/pub/REGIJE-2009.pdf>
40. Thompson, W. N. (1994). *Legalized Gambling*. Reno: University of Nevada.
41. Uran, M. & Ovsenik, R. (2006). *Razvojni načrt in usmeritve slovenskega turizma 2007–2011*. Ljubljana: Ministrstvo za gospodarstvo RS. Najdeno 30. marca 2009 na spletnem naslovu <http://www.turistica.si/downloads/RNUST-2007-2011.pdf>
42. Zagoršek, H., Jaklič, M. & Zorič, J. (2007). *Analiza in usmeritve glede primerne obsega ponudbe klasičnih in posebnih iger na srečo v Sloveniji*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
43. Zagoršek, H. (2008). *Integrated Resort Casino Development and Its Impact on Tourism in Slovenia*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
44. Zakon o igrah na srečo. (1995). *Uradni list RS*. (št. 27/1995, 19. maj 1995).
45. Zakon o igrah na srečo. (2003). *Uradni list RS*. (št. 134/2003, 30. april 2003).
46. Zakon o omejevanju uporabe tobačnih izdelkov. (2007). *Uradni list RS*. (št. 93/2007, 12. oktober 2007).
47. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o igrah na srečo. (2001). *Uradni list RS*. (št. 85/2001, 29. oktober 2001).

PRILOGA

Priloga 1: Slovensko igralništvo v številkah

Tabela 1: Bruto prihodek od igralnic in igralnih salonov v Sloveniji v obdobju 2000–2007 (v mio EUR)

Leto	Igralnice	Igralni saloni	Skupaj
2000	187,5	-	187,5
2001	195,6	-	195,6
2002	203,2	4,2	207,4
2003	208,6	33,1	241,7
2004	222,7	61,4	284,1
2005	256,5	75,9	332,4
2006	256,6	105,3	361,9
2007	243,8	128,3	372,1

Vir: Poročilo o delu UNPIS za leto 2007, 2008, str.12.

Tabela 2: Bruto realizacija skupine Hit od iger na srečo leta 2007 in primerjava z letom 2006 (v mio EUR)

Igralnica	Leto 2007	Delež	Leto 2006
Hitove igralnice	204,1	88,3%	208,8
Igralnica Aurora	8,5	3,7%	9,2
Igralnica Maestral	10,3	4,5%	9,8
Spletna igralnica	0,1	0,1%	1,2
Igralnica Coloseum	6,3	2,7%	
Igralnica Kristal	1,1	0,5%	
Igralnica Mond	0,5	0,2%	
Skupaj	231,0	100,0%	229,1

Vir: Letno poročilo Hit d. d. za leto 2007, 2008, str. 15.

Tabela 3: Število obiskovalcev igralnic skupine Hit leta 2007 in primerjava z letom 2006 (v tisočih)

Igralnice	Leto 2007	Delež	Leto 2006
Hitove igralnice	1.645	84,1%	1.580
Igralnica Aurora	114	5,8%	114
Igralnica Maestral	50	2,6%	49
Igralnica Coloseum	120	6,1%	
Igralnica Kristal	14	0,7%	
Igralnica Mond	12	0,6%	
Skupaj	1.955	100,0%	1.743

Vir: Letno poročilo Hit d. d. za leto 2007, 2008, str. 24.

Priloga 2: Povzetek ugotovitev skupinskih pogovorov

Kot sem že omenila v diplomskem delu, sem opravila tri skupinske pogovore. Že pred samim začetkom izvajanja sem pripravila okvirna vprašanja, skozi katera sem vodila pogovor. Udeleženci so bili moji prijatelji ali znanci, nekateri izmed njih so se tudi med seboj poznali, prav zaradi tega je bila razprava zelo sproščena.

V nadaljevanju prikazujem strukturo skupinskih pogovorov, ki sem jo razdelila na dva dela. V prvem delu smo se z udeleženci pogovarjali o turizmu na Goriškem, predvsem o turizmu v Mestni občini Nova Gorica. Zanimalo me je, ali udeleženci podpirajo razvoj turizma v regiji ter kako ocenjujejo trenutno razvitost turističnih produktov. V drugem delu skupinskih pogovorov pa smo se pogovarjali o vprašanjih, ki se nanašajo na morebitno izgradnjo novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem. Zanimalo me je, če udeleženci podpirajo izgradnjo centra in ali menijo, da mora podjetje Hit samo zgraditi center ali s pomočjo tujega partnerja ter katera je najprimernejša lokacija za izgradnjo. Poleg tega smo se dotaknili tudi morebitnih pozitivnih in negativnih posledic, ki bi jih lahko tako obsežen center prinesel v Mestno občino Nova Gorica in v Goriško regijo.

- **Starost do 30 let**

1. del: splošen odnos do turizma na Goriškem

Vsi udeleženci skupinskega pogovora so imeli pozitiven odnos do turizma in podpirajo turizem na Goriškem, posebno v Mestni občini Nova Gorica in njeni bližnji okolici. Prepričani so, da občina Nova Gorica brez turizma ne bi dosegla tako visoke prepoznavnosti. Kljub temu pa so mnenja, da bi moralo biti turizma v občini in njeni okolici še več.

Udeleženci menijo, da je imelo podjetje Hit do sedaj glavno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja, zato mu pripisujejo največ zaslug za turistično prepoznavnost samega mesta Nove Gorice ter regije Goriška. Ostali ponudniki turističnih storitev pa ne pripomorejo dovolj k turističnem razvoju mesta in regije. Tudi sama Mestna občina Nova Gorica in ostale občine v Goriški regiji se absolutno premalo vključujejo v razvoj turističnih produktov.

Udeleženci menijo, da ima Goriška regija, predvsem mesto Nova Gorica zelo razvito igralništvo, saj lahko ljubitelji iger na srečo, poleg v Hitove igralnice, zahajajo tudi v igralne salone manjših podjetij. Zavedajo se, da je igralništvo do sedaj največ prispevalo k razvoju turizma v občini in na Goriškem. Do igralništva nimajo negativnega mnenja, saj menijo da prinaša več dobrih kot slabih strani. Ostala ponudba pa je v občini zelo slabo razvita. Udeleženci pogašajo predvsem pomanjkljivost športno-rekreacijskih površin, koncertov in prireditev v samem središču mesta, nakupovalnih središč, wellness centra z bazeni itd. Predvsem udeleženke ženskega spola pogašajo wellness center z masažami, savnami in bazeni.

2. del: odnos do novega igralniško-zabavišnega centra

Vsi udeleženci so mnenja, da mesto Nova Gorica in Goriška regija tak center potreujeta in si ga zaslužita. Veliko časa smo razpravljali o izgradnji projekta z ali brez tujega partnerja. Pri tem vprašanju udeleženci niso bili enotnega mnenja. Trije udeleženci so zagovarjali idejo, da mora podjetje Hit samo izpeljati projekt, saj ne želijo, da bi tuja bogatejša družba nadzorovala center. Ostalih sedem udeležencev pa je prepričanih, da mora podjetje Hit poiskati tujega partnerja, saj je predvideni obseg novega igralniško-zabavišnega centra prevelik in bi investicija podjetju pomenila prevelik finančni zalogaj. Prav zaradi navedenih razlogov udeleženci menijo, da podjetje Hit ni zmožno izpeljati projekta brez posredovanja tujega partnerja.

Pogovarjali smo se tudi o možni lokaciji izgradnje igralniško-zabavišnega centra. Trenutno je lokacija centra še skrivnost, kljub temu pa se v javnosti pojavlja nekaj možnih rešitev. Glede lokacije so si udeleženci enotni, in sicer ne želijo, da bi se nov center zgradil v samem središču mesta Nova Gorica. Torej center naj bi se zgradil na obrobju mesta, saj je v samem središču preveč omejitev za tako velik kompleks. Ljudje so prepričani, da v centru mesta ni dovolj prostora za tako obsežen center, poleg tega pa bi lahko nastali dodatni problemi zaradi prometa, hrupa, parkirnih mest in dostopnosti centra. Udeleženci so omenili dve možni lokaciji, in sicer Vogrsko in Šempeter - Vrtojba.

Udeleženci so prepričani, da bi z novim igralniško-zabavišnim centrom Goriška regija ogromno pridobila, predvsem na večji turistični prepoznavnosti in višji gospodarski rasti. Poleg tega bi se lahko povečale možnosti za zaposlitev in bi domača podjetja zaradi gradnje in delovanja centra lahko imela veliko poslovnih priložnosti. Udeleženci se zavedajo, da igralniška dejavnost prinaša občinam v Goriški regiji pomemben vir prihodka, in prav zaradi tega podpirajo razvoj dejavnosti tudi v prihodnosti. Pomembno jim je, da bi nov center obiskovalcem ponujal tudi druge turistične storitve, igralništvo bi bilo le kot dopolnilna dejavnost. Dotaknili smo se tudi možnih negativnih posledic izgradnje. Udeležence najbolj moti, da bi se s povečanjem igralništva povečalo število problematičnih in patoloških igralcev, število razdorov v družini, kriminal ter da bi se zaradi gradnje centra prihodki sedanjih igralnic zmanjšali.

• Starost od 30 do 55 let

1. del: splošen odnos do turizma na Goriškem

Vsi udeleženci so naklonjeni turizmu v občini in so veseli, da živijo v turističnem mestu. Ljudje menijo, da je podjetje Hit v preteklosti veliko prispevalo k turističnemu razvoju mesta in blaginji ljudi, medtem ko so ostali ponudniki turističnih storitev predvsem v zadnjih nekaj letih zelo napredovali pri razvijanju in izboljšanju turističnih produktov in turizma nasploh. Kljub temu bi morali ostali ponudniki turističnih storitev narediti več za turistični razvoj mesta Nova Gorica in regije. Velik problem turizma na Goriškem vidijo v tem, da je v preteklih letih podjetje Hit ponujalo gostom le igralništvo, medtem ko je dodatna ponudba

premalo razvita. Kot primer so navedli razvitost zdraviliščne in wellness dejavnosti, ki je v Sloveniji zelo razvita in privablja ne samo slovenske, ampak tudi tuje goste, ki si želijo sprostitve, počitka ter razvajanja. Udeleženci na Goriškem najbolj pogrešajo wellness storitve (masaže, bazeni, savne), športno-rekreacijske površine (tenis, golf, fitnes), zdraviliški turizem, nakupovalna središča in gostinske obrate.

2. del: odnos do novega igralniško-zabavišnega centra

Vsi udeleženci se ne strinjajo z izgradnjo novega centra, in sicer šest udeležencev se strinja, štirje udeleženci pa izgradnji nasprotujejo. Velika večina udeležencev (7) jih meni, da mora podjetje Hit samo zgraditi novo megazabavišče, torej brez tuje pomoči, saj ne želijo, da bi tuje podjetje vodilo in upravljalo center. Trije udeleženci so prepričani, da je predvideni obseg zabavišča prevelik in prav zaradi tega podjetje Hit ni sposobno samo izpeljati projekta.

Tudi o vprašanju o možni lokaciji novega igralniško-zabavišnega centra smo se natančno pomenili. Izkazalo se je, da so si udeleženci enotni glede tega vprašanja, saj menijo, da bi nov center morali zgraditi v okolici občine Nova Gorica. Absolutno nasprotujejo izgradnji centra v samem središču mesta. Že zaradi sedanjih obstoječih Hitovih igralnic, Parka in Perle, ki se nahajajo v samem središču, prihaja do nekaterih težav, in sicer preveč je prometa, hrupa in ropota ter pojavljajo se težave s parkirnimi mesti. Prav zaradi teh problemov si želijo novega centra v zaledju Nove Gorice. Kot možni lokaciji so udeleženci omenili Vogrsko in Šempeter - Vrtojba, trije udeleženci pa niso izrazili mnenja o lokaciji. Izkazalo se je, da najbolj nasprotujejo izgradnji centra v središču mesta prav prebivalci, ki prebivajo v samem središču Mestne občine Nova Gorica.

Z udeleženci smo se pogovarjali tudi o prednostih in slabostih izgradnje novega centra. Pomembno jim je, da prednosti, ki jih lahko prinese nov center, pretehtajo slabosti, ki so povezane z izgradnjo takega centra. Menijo, da bi center prinesel veliko pozitivnih posledic prebivalcem, domačim podjetjem in Mestni občini Nova Gorica. Med možne prednosti največkrat omenjajo nove možnosti zaposlitve, možnosti poslovnih priložnosti domačih podjetij, večjo turistično prepoznavnost občine ter večina prebivalcev bi zaradi centra živela bolje. Med slabosti izgradnje centra štejejo povečanje prometa, onesnaženosti, nočnega hrupa, problematičnih in patoloških igralcev, kriminala ter propad drugih gospodarskih panog v regiji. Vsi se strinjajo, da bi moral biti delež igralništva v novem centru zelo majhen in ponudba bi morala zajemati ne-igralniške dejavnosti. Nezadovoljni so s Hitovo ponudbo in tudi drugih manjših podjetij, ki ponujajo igralništvo kot glavni turistični produkt v občini.

• Starost nad 55 let

1. del: splošen odnos do turizma na Goriškem

Tudi v tem skupinskem pogovoru vsi udeleženci podpirajo razvoj turizma na Goriškem, saj so zadovoljni, da živijo v turistični regiji. Podjetju Hit pripisujejo glavno vlogo pri turističnem razvoju mesta in same regije. Menijo, da je igralništvo zelo dobro razvito, saj poleg podjetja

Hit, ki ponuja igralniške storitve, obstaja na področju Goriške vrsta drugih manjših podjetij, ki ponujajo produkt iger na srečo. Ostala ponudba (masaže, bazeni, wellness, športno-rekreacijske površine) je slabše razvita.

2. del: odnos do novega igralniško-zabavišnega centra

Vsi udeleženci se ne strinjajo z izgradnjo novega centra, in sicer pet udeležencev se strinja, ostala polovica pa izgradnji nasprotuje. Večina udeležencev (6) jih meni, da mora podjetje Hit samo zgraditi novo megazabavišče, torej brez tuje pomoči, saj ne želijo, da bi tuje podjetje vodilo in upravljalo nov center. Ostali pa se zavedajo, da je praktično nemogoče, da podjetje Hit samo izpelje celotno investicijo.

Kar nekaj časa smo se posvetili možni lokaciji novega igralniško-zabavišnega centra. Pri pogovoru se je izkazalo, da si udeleženci niso enotni glede tega vprašanja. Nekateri menijo, da bi se moral center zgraditi v središču mesta, saj bi lahko tako gostje hotela imeli vse na dosegu roke, drugi so mnenja, da se mora nahajati izven središča. Najpogosteje so omenili lokacijo Vogrsko, ki ima zaradi lažje dosegljivosti in ugodne pozicije najprimernejšo lokacijo za izgradnjo.

Pogovarjali smo se tudi o prednostih in slabostih izgradnje novega centra. Udeležencem je pomembno, da prednosti, ki jih lahko prinese center, pretehtajo slabosti, ki so povezane z izgradnjo. Med možne prednosti izgradnje novega centra omenjajo večjo turistično prepoznavnost mesta Nove Gorice kot turistične destinacije, nove možnosti za zaposlitev, razvoj nove infrastrukture ter možnost novih poslovnih priložnosti domačih podjetij. Kot največjo slabost izgradnje centra omenjajo povečanje kriminala, saj menijo, da so s turizmom povezana tudi razna kazniva dejanja. Poleg tega jih moti, da bi se lahko v mestu in okolici povečal promet, onesnaženost, nočni hrup, število problematičnih in patoloških igralcev in posledično število razdorov v družini. Tudi najstarejši udeleženci skupinskega pogovora se strinjajo, da bi moral biti v novem centru delež igralništva zelo majhen, ponudba pa bi morala zajemati predvsem ne-igralniške dejavnosti.

V nadaljevanju povzemam glavne ugotovitve skupinskih pogovorov.

Preverjanje odnosa ljudi do turizma na Goriškem

- Vsi udeleženci podpirajo razvoj turizma na Goriškem.
- Ljudje imajo pozitiven odnos do turizma, veseli so, da živijo v turistični občini.
- Ljudje mislijo, da je podjetje Hit do sedaj imelo vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja, medtem ko se ostali ponudniki turističnih storitev ne vključujejo dovolj v turistične dejavnosti.
- Ljudje so prepričani, da je igralništvo zelo dobro razvito, medtem ko je ostala ponudba (masaže, savne, kopeli, bazeni, športno-rekreacijske površine) slabo razvita.
- Ljudje verjamejo, da je igralništvo do sedaj prineslo več pozitivnih kot negativnih vplivov.

Preverjanje odnosa ljudi do novega igralniško-zabavišnega centra

- Ljudje imajo različna mnenja do izgradnje novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem.
- Ne obstaja povezava med spolom, starostjo, statusom ali izobrazbo in podpiranjem izgradnje centra.
- Večina ljudi misli, da bi bilo najbolje, če bi podjetje Hit projekt izpeljalo brez pomoči tujega partnerja.
- Večina ljudi se je opredelila za izgradnjo novega centra izven središča mesta Nove Gorice.
- Večina ljudi je prepričanih, da je Vogrsko najprimernejša lokacija za izgradnjo novega centra.
- Večina ljudi ne podpira igralništva v novem centru.
- Najpogostejše pozitivne posledice, ki jih ljudje največkrat omenjajo, so večja turistična prepoznavnost Mestne občine Nova Gorica in Goriške regije, ponudile bi se nove možnosti za zaposlitev, projekt bi pozitivno vplival na gospodarsko rast regije, zaradi gradnje in poslovanja centra bi domača mala in srednja podjetja imela veliko poslovnih priložnosti ter večina prebivalcev bi zaradi centra živela bolje.
- Najpogostejše negativne posledice, ki jih ljudje največkrat omenjajo, so povečanje kriminala, povečanje problematičnih in patoloških igralcev, povečanje prometa, nočnega hrupa ter onesnaženosti, druge gospodarske panoge v regiji bi lahko propadle ter prihodki sedanjih igralnic bi se lahko zaradi novega centra zmanjšali.

Priloga 3: Vprašalnik

Pozdravljeni!

Sem Metka Šuler, absolventka Ekonomske fakultete v Ljubljani, smer trženje. Pripravljam diplomsko nalogo, ki zajema raziskavo o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra, ki ga novogoriško podjetje Hit namerava zgraditi v prihodnosti v Mestni občini Nova Gorica ali njegovi okolici. Prosila bi vas za sodelovanje z izpolnitvijo anonimne ankete, saj mi boste s tem v veliko pomoč pri izdelavi diplomske naloge.

Prvi sklop vprašanj se nanaša na splošna vprašanja o turizmu na Goriškem.

1. Ali podpirate razvoj turizma na Goriškem?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne vem oziroma me ne zanima

2. Prosim vas, da ocenite spodaj navedene trditve za Novo Gorico kot turistično destinacijo. Pri oceni uporabite petstopenjsko lestvico, pri čemer pomeni: 1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – se niti strinjam niti ne strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Zadovoljen sem, da živim v turistični občini.	1	2	3	4	5
Turistov je v občini preveč.	1	2	3	4	5
Igralništvo je zelo dobro razvito.	1	2	3	4	5
Ostala ponudba (masaže, savne, kopeli, bazeni, športno rekreacijske površine) je slabo razvita.	1	2	3	4	5
Turisti prihajajo v občino le ob vikendih in praznikih, med tednom je Nova Gorica mrtvo mesto.	1	2	3	4	5
Na splošno je igralništvo do sedaj prineslo več pozitivnih kot negativnih vplivov.	1	2	3	4	5
Podjetje Hit je imelo do sedaj vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja.	1	2	3	4	5
Ostali ponudniki turističnih storitev ne pripomorejo dovolj k razvoju turizma.	1	2	3	4	5
Struktura gostov ni primerna, saj prevladujejo italijanski državljani.	1	2	3	4	5

Naslednji sklop vprašanj se nanaša na bolj konkretna vprašanja o igralniško-zabaviščnem centru na Goriškem.

3. Ali podpirate izgradnjo novega večjega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne vem oziroma me ne zanima

4. Prosim vas, da ocenite, v kolikšni meri se strinjate z naslednjima trditvama. Pri oceni uporabite petstopenjsko lestvico, pri čemer pomeni: 1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam 3 – niti se strinjam niti se ne strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Podjetje Hit naj samo izpelje projekt.	1	2	3	4	5
Podjetje Hit naj projekt izpelje s pomočjo tujega partnerja.	1	2	3	4	5

5. Kje menite, da bi bila najboljša možna lokacija za izgradnjo novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem? (možen je samo 1 odgovor)

- a) v samem centru Nove Gorice
- b) lokacija Šempeter - Vrtojba
- c) lokacija Vogrsko
- d) drugo: _____
- e) ne vem oziroma me ne zanima

6. Prosim vas, da ocenite, v kolikšni meri se strinjate z možnimi pozitivnimi posledicami izgradnje večjega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem. Pri oceni uporabite petstopenjsko lestvico, pri čemer pomeni: 1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam 3 – niti se strinjam niti se ne strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

Megazabavišče bi prispevalo k večji turistični prepoznavnosti občine in hkrati tudi Slovenije.	1	2	3	4	5
Ponudile bi se nove možnosti za zaposlitev.	1	2	3	4	5
Razvila in izboljšala bi se infrastruktura (sprožile bi se investicije v izboljšave in popravila vodovodov, parkirišč, osvetljave, komunale ter cest in javnega transporta).	1	2	3	4	5
Projekt bi pozitivno vplival na gospodarsko rast regije.	1	2	3	4	5
Zaradi gradnje in poslovanja centra bi domača mala in srednja podjetja imela veliko poslovnih priložnosti.	1	2	3	4	5
Mesto bi bilo lepše urejeno in zato bivanje prijetnejše.	1	2	3	4	5
Večina prebivalcev bi zaradi centra živela bolje.	1	2	3	4	5
Igralništvo je pomemben vir prihodka občine in državnega proračuna.	1	2	3	4	5
Destinacija ne bi privabljala le goste, ki prihajajo v občino zaradi igralništva, temveč tudi zaradi drugih turističnih storitev.	1	2	3	4	5

7. Prosim vas, da ocenite v kolikšni meri se strinjate z možnimi negativnimi posledicami izgradnje večjega igralniško-zabavišnega centra. Pri oceni uporabite petstopenjsko lestvico, pri čemer pomeni: 1 – sploh se ne strinjam, 2 – se ne strinjam, 3 – niti se strinjam niti se ne strinjam, 4 – se strinjam, 5 – popolnoma se strinjam.

V občini bi se povečal kriminal.	1	2	3	4	5
S povečanjem igralništva bi se povečalo število problematičnih in patoloških igralcev ter posledično tudi število razdorov v družini.	1	2	3	4	5
V mestu bi se povečal promet, onesnaženost ter nočni hrup in življenje, kar bi neugodno vplivalo na življenjske razmere občanov.	1	2	3	4	5
Parkirnih mest bi bilo v samem središču premalo.	1	2	3	4	5
Druge gospodarske panoge v regiji lahko propadejo.	1	2	3	4	5
Največji problem vidim v igralništvu, zato ga ne podpiram.	1	2	3	4	5
Predvideni obseg zabavišča je popolnoma nesprejemljiv.	1	2	3	4	5
Prihodki sedanjih obstoječih igralnic bi se zaradi izgradnje novega megazabavišča zmanjšali.	1	2	3	4	5
Nov center bi jemal delovno silo ostalim panogam v regiji.	1	2	3	4	5

Za konec vas prosim še za nekaj demografskih in socialno-ekonomskih podatkov, ki mi bodo pomagali pri statistični obdelavi podatkov.

8. Spol:

- a) Moški
- b) Ženski

9. Letnica rojstva: _____

10. V kateri občini prebivate?

- a) Nova Gorica
- b) Šempeter - Vrtojba
- c) Brda
- d) Renče - Vogrsko
- e) Ajdovščina
- f) Drugo: _____

11. Izobrazba:

- a) OŠ ali manj
- b) Poklicna šola
- c) Srednješolska izobrazba
- d) Višja izobrazba
- e) Univerzitetna izobrazba
- f) Magisterij ali doktorat
- g) Ne želim odgovoriti

12. Status:

- a) Dijak, študent
- b) Zaposlen
- c) Samozaposlen, svoboden poklic, kmetovalec
- d) Upokojenec
- e) Gospodinja
- f) Brezposeln
- g) Drugo: _____

Hvala za sodelovanje v raziskavi in pri pomoči pri izdelavi diplomskega dela!

Priloga 4: Analiza podatkov

4.1 Analiza demografskih in socialno-ekonomskih podatkov

Tabela 4: Spol anketirancev

Spol	Število	Odstotek (%)
Moški	73	48,7
Ženski	77	51,3
Skupaj	150	100,0

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 5: Starost anketirancev

Starost	Frekvenca	Odstotek (%)
18	3	2,0
19	3	2,0
20	1	0,7
21	1	0,7
22	5	3,3
23	2	1,3
25	2	1,3
26	1	0,7
27	5	3,3
28	6	4,0
29	10	6,7
30	3	2,0
31	5	3,3
32	1	0,7
33	1	0,7
34	2	1,3
35	2	1,3
37	1	0,7
38	4	2,7
40	2	1,3
41	3	2,0
42	2	1,3
43	3	2,0
44	8	5,3
45	2	1,3
46	5	3,3
47	2	1,3
48	3	2,0
49	1	0,7
50	1	0,7
51	3	2,0
52	2	1,3
53	3	2,0
54	7	4,7
55	4	2,7

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Starost	Frekvenca	Odstotek (%)
56	8	5,3
57	10	6,7
58	2	1,3
59	6	4,0
60	1	0,7
61	1	0,7
62	1	0,7
63	1	0,7
64	1	0,7
67	1	0,7
68	2	1,3
69	4	2,7
70	1	0,7
71	1	0,7
81	1	0,7

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 6: Občine, v katerih anketiranci prebivajo

Občine	Število	Odstotek (%)
Nova Gorica	106	70,7
Šempeter - Vrtojba	28	18,7
Brda	8	5,3
Renče - Vogrsko	2	1,3
Ajdovščina	6	4,0
Skupaj	150	100,0

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 7: Izobrazba anketirancev

Izobrazba	Frekvenca	Odstotek (%)
Osnovna šola ali manj	12	8,0
Poklicna šola	15	10,0
Srednješolska izobrazba	62	41,3
Višja izobrazba	30	20,0
Univerzitetna izobrazba	27	18,0
Magisterij ali doktorat	4	2,7
Skupaj	150	100,0

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 8: Status anketirancev

Status	Frekvenca	Odstotek (%)
Dijak, študent	16	10,7
Zaposlen	95	63,3
Samozaposlen, svoboden poklic, kmetovalec	22	14,7
Upokojenec	12	8,0
Brezposeln	5	3,3
Skupaj	150	100,0

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

4.2 Analiza podatkov po vprašanjih

Vprašanje 1

Tabela 9: Podpora razvoju turizma na Goriškem

	Frekvenca	Odstotek (%)
Da	144	96,0
Ne	5	3,3
Ne vem oziroma me ne zanima	1	0,7
Skupaj	150	100,0

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

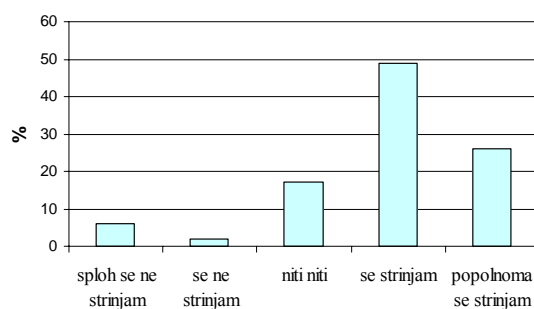
Vprašanje 2

Tabela 10: Aritmetične sredine in intervali zaupanja trditvev, ki se nanašajo na mesto Nova Gorica kot turistično destinacijo

Trditve	Aritmetična sredina	Intervali zaupanja	
		spodnji	zgornji
1. Zadovoljen sem, da živim v turistični občini.	3,87	3,71	4,04
2. Turistov je v občini preveč.	2,03	1,89	2,18
3. Igralništvo je zelo dobro razvito.	4,02	3,89	4,15
4. Ostala ponudba je slabo razvita.	3,56	3,38	3,74
5. Turisti prihajajo v občino le ob vikendih in praznikih, med tednom je Nova Gorica mrtvo mesto.	3,60	3,41	3,79
6. Na splošno je igralništvo do sedaj prineslo več pozitivnih kot negativnih stvari.	3,28	3,11	3,45
7. Podjetje Hit je imelo do sedaj vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja.	4,31	4,17	4,44
8. Ostali ponudniki turističnih storitev ne pripomorejo dovolj k razvoju turizma.	3,62	3,46	3,78
9. Struktura gostov ni primerna, saj prevladujejo italijanski državljani.	3,33	3,15	3,52

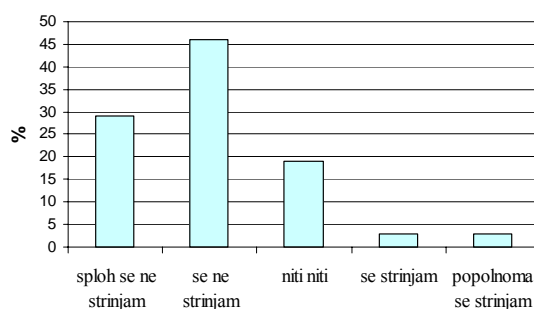
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 1: Zadovoljen sem, da živim v turistični občini.

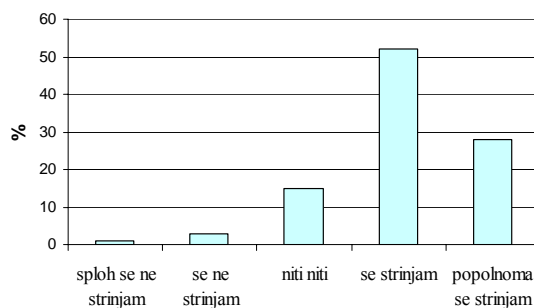
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 2: Turistov je v občini preveč.

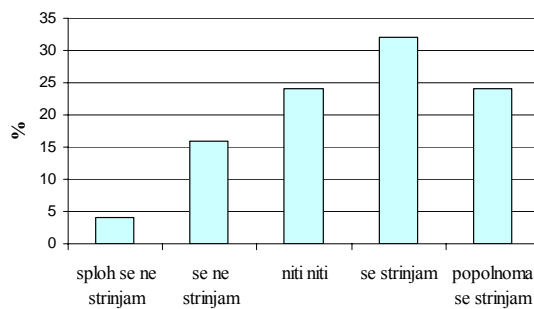
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 3: Igralništvo je zelo dobro razvito.

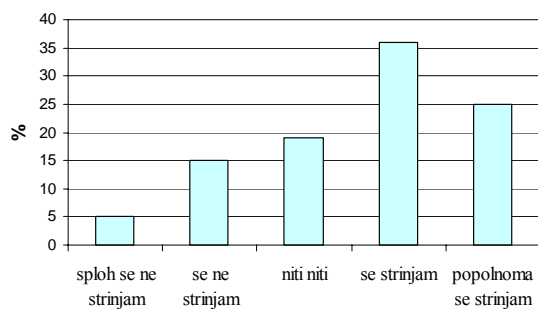
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 4: Ostala ponudba (masaže, savne, kopeli, bazeni, športno-rekreacijske površine) je slabo razvita.

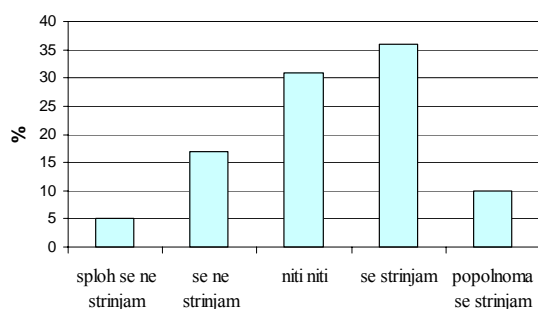
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 5: Turisti prihajajo v občino le ob vikendih in praznikih, med tednom je Nova Gorica mrtvo mesto.

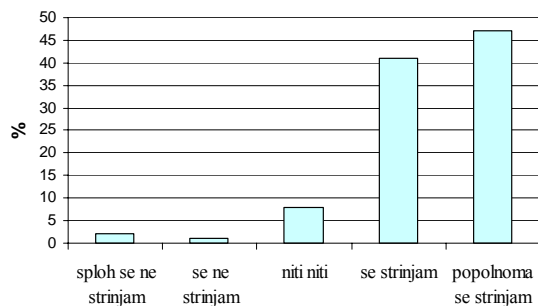
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 6: Na splošno je igralništvo do sedaj prineslo več pozitivnih kot negativnih vplivov.

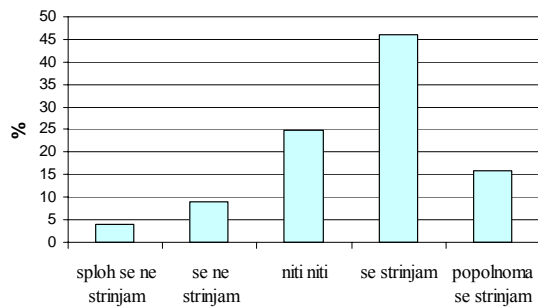
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 7: Podjetje Hit je imelo do sedaj vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja.

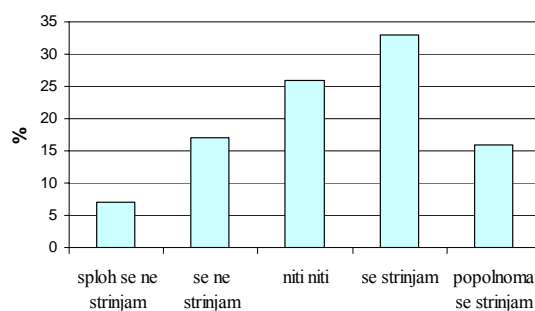
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 8: Ostali ponudniki turističnih storitev ne pripomorejo dovolj k razvoju turizma.

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 9: Struktura gostov ni primerna, saj prevladujejo italijanski državljani.

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Vprašanje 3

Tabela 11: Podpora izgradnji novega večjega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem

	Frekvenca	Odstotek (%)
Da	73	48,7
Ne	62	41,3
Ne vem oziroma me ne zanima	15	10,0
Skupaj	150	100,0

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

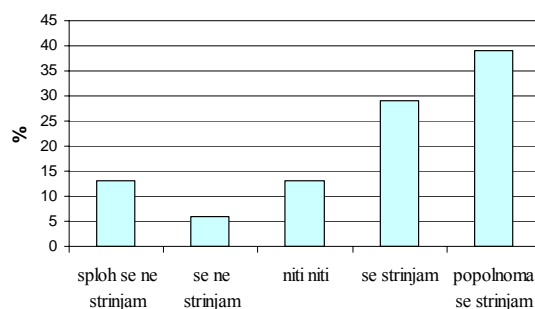
Vprašanje 4

Tabela 12: Povezava podjetja Hit s tujim partnerjem ali gradnja brez partnerja

Trditve	Aritmetična sredina
1. Podjetje Hit naj samo izpelje projekt.	3,74
2. Podjetje Hit naj projekt izpelje s pomočjo tujega partnerja.	2,01

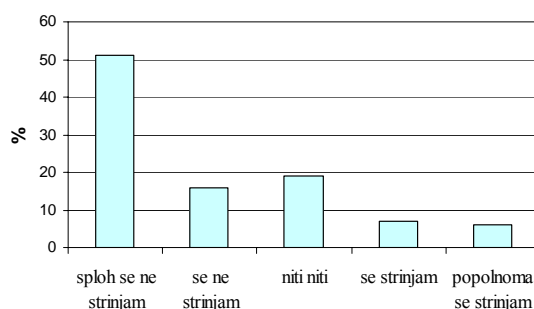
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 10: Podjetje Hit naj samo izpelje projekt.

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 11: Podjetje Hit naj projekt izpelje s pomočjo tujega partnerja.

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Vprašanje 5

Tabela 13: Najboljša možna lokacija za izgradnjo novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem

	Frekvenca	Odstotek (%)
V samem centru Nove Gorice	12	8,0
Lokacija Šempeter - Vrtojba	38	25,3
Lokacija Vogrsko	65	43,3
Ne vem oziroma me ne zanima	35	23,3
Skupaj	150	100,0

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

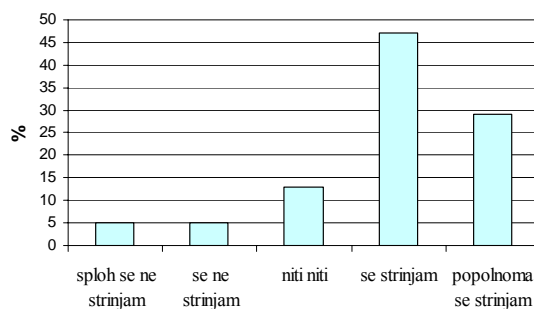
Vprašanje 6

Tabela 14: Aritmetične sredine in intervali zaupanja trditvev, ki se nanašajo na možne pozitivne posledice izgradnje novega igralniško-zabavišnega centra

Trditve	Aritmetična sredina	Intervali zaupanja	
		spodnji	zgornji
1. Megazabavišče bi prispevalo k večji turistični prepoznavnosti občine in hkrati Slovenije.	3,91	3,75	4,08
2. Ponudile bi se boljše možnosti za zaposlitev.	4,31	4,17	4,46
3. Razvila in izboljšala bi se infrastruktura.	3,75	3,58	3,92
4. Projekt bi pozitivno vplival na gospodarsko rast regije.	3,71	3,54	3,88
5. Zaradi gradnje in poslovanja centra bi imela domača mala in srednja podjetja veliko poslovnih priložnosti.	3,57	3,40	3,75
6. Mesto bi bilo lepše urejeno in zato bivanje prijetnejše.	3,18	2,99	3,37
7. Večina prebivalcev bi zaradi centra živela bolje.	2,86	2,67	3,05
8. Igralništvo je pomemben vir prihodka občine in državnega proračuna.	3,97	3,81	4,12
9. Destinacija ne bi privabljala le goste, ki prihajajo v občino zaradi igralništva, temveč tudi zaradi drugih turističnih storitev.	3,38	3,21	3,55

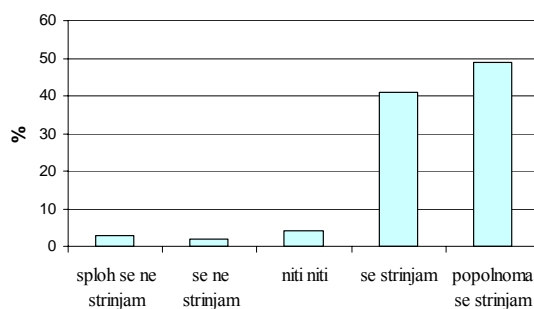
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 12: Megazabavišče bi prispevalo k večji turistični prepoznavnosti občine in hkrati Slovenije.

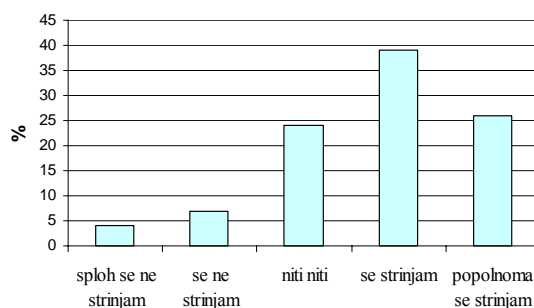
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 13: Ponudile bi se nove možnosti za zaposlitev.

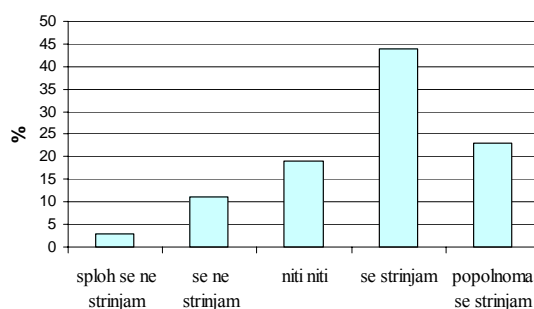
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 14: Razvila in izboljšala bi se infrastruktura (sprožile bi se investicije v izboljšave in popravila vodovodov, parkirišč, osvetljave, komunale in cest ter javnega transporta).

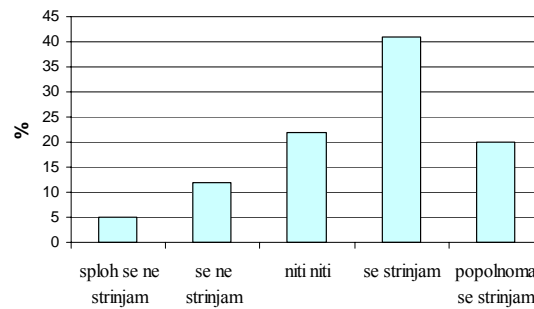
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 15: Projekt bi pozitivno vplival na gospodarsko rast regije.

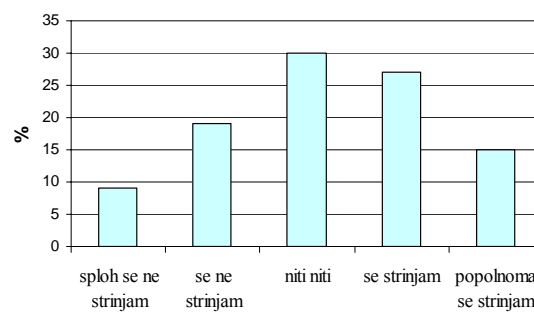
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 16: Zaradi gradnje in poslovanja centra bi imela domača mala in srednja podjetja veliko poslovnih priložnosti.

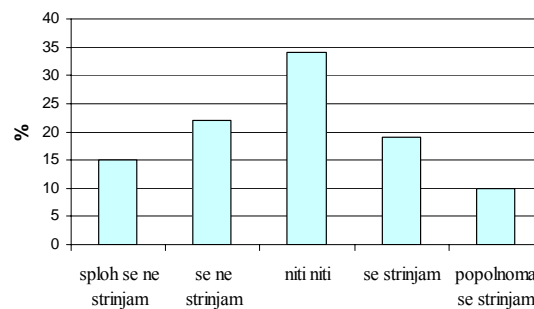
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 17: Mesto bi bilo lepše urejeno in zato bivanje prijetnejše.

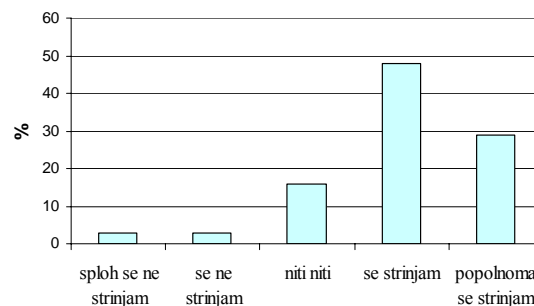
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 18: Večina prebivalcev bi zaradi centra živela bolje.

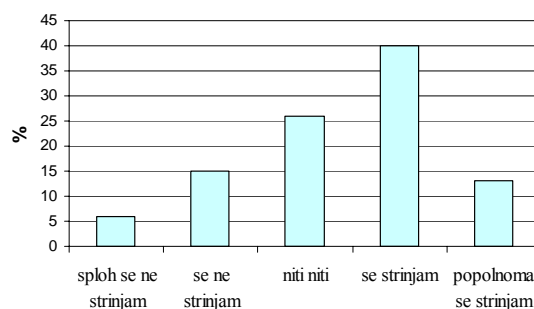
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 19: Igralništvo je pomemben vir prihodka občine in državnega proračuna.

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 20: Destinacija ne bi privabljala le goste, ki prihajajo v občino zaradi igralništva, temveč tudi zaradi drugih turističnih storitev.

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

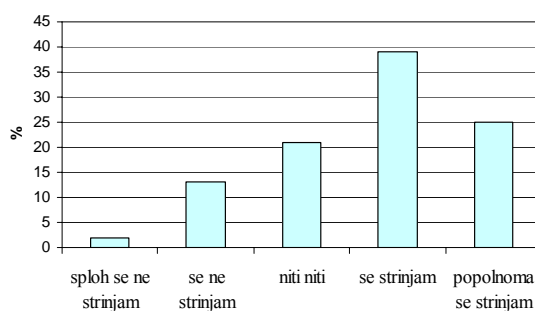
Vprašanje 7

Tabela 15: Aritmetične sredine in intervali zaupanja trditve, ki se nanašajo na možne negativne posledice izgradnje novega igralniško-zabavišnega centra

Trditve	Aritmetična sredina	Interval zaupanja	
		spodnji	Zgornji
1. V občini bi se povečal kriminal.	3,72	3,55	3,89
2. S povečanjem igralništva bi se povečalo število problematičnih in patoloških igralcev ter posledično število razdorov v družini.	3,76	3,59	3,93
3. V mestu bi se povečal promet, onesnaženost in nočni hrup ter življenje, kar bi neugodno vplivalo na življenjske razmere občanov.	3,71	3,53	3,89
4. Parkirnih mest bi bilo v središču mesta premalo.	4,45	4,31	4,58
5. Druge gospodarske panoge v regiji lahko propadejo.	2,94	2,75	3,13
6. Največji problem vidim v igralništvu, zato ga ne podpiram.	2,72	2,51	2,93
7. Predvideni obseg zabavišča je popolnoma nesprejemljiv.	3,00	2,80	3,20
8. Prihodki sedanjih obstoječih igralnic bi se zaradi izgradnje novega megazabavišča zmanjšali.	3,68	3,52	3,84
9. Nov center bi jemal delovno silo ostalim panogam v regiji.	3,01	2,82	3,21

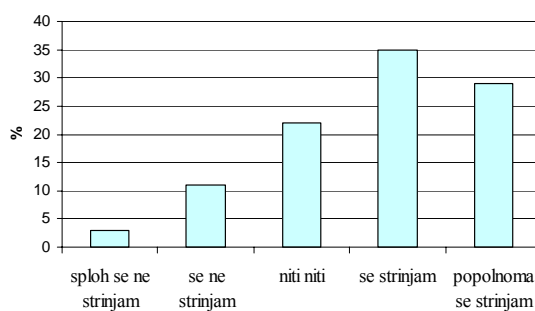
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 21: V občini bi se povečal kriminal.

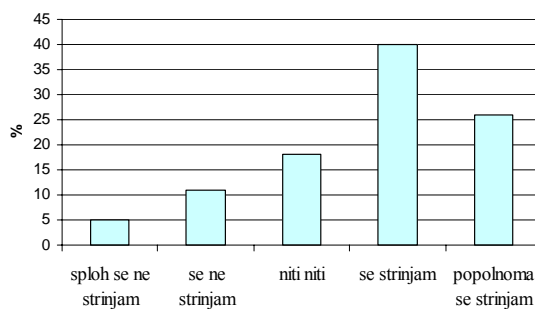
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 22: S povečanjem igralništva bi se povečalo število problematičnih in patoloških igralcev ter posledično število razdorov v družini.

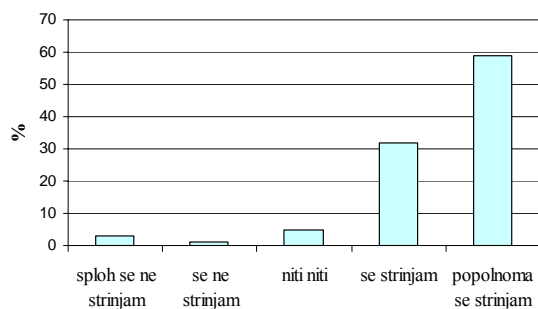
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 23: V mestu bi se povečal promet, onesnaženost in nočni hrup ter življenje, kar bi neugodno vplivalo na življenjske razmere občanov.

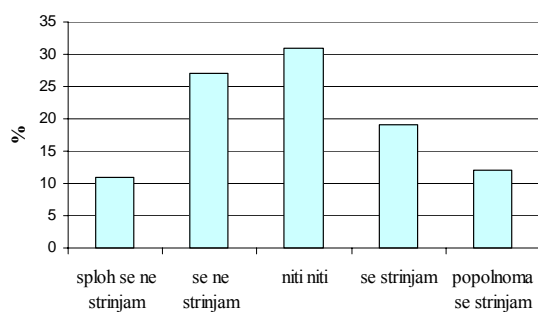
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 24: Parkirnih mest bi bilo v središču mesta premalo.

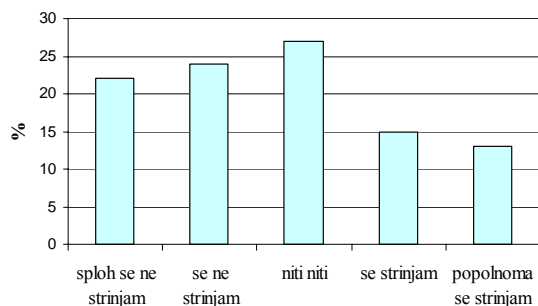
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 25: Druge gospodarske panoge v regiji lahko propadejo.

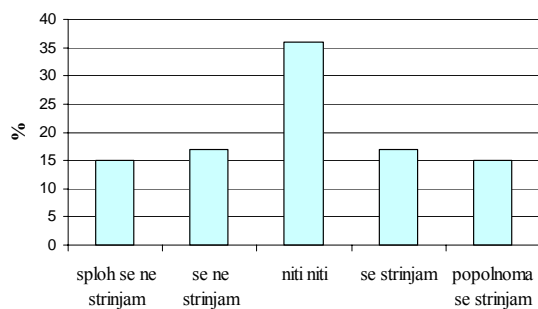
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 26: Največji problem vidim v igralništvu, zato ga ne podpiram.

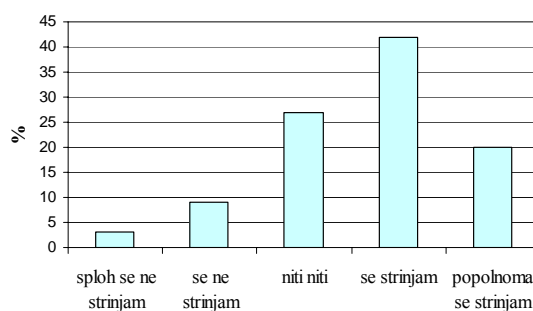
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 27: Predvideni obseg zabavišča je popolnoma nesprejemljiv.

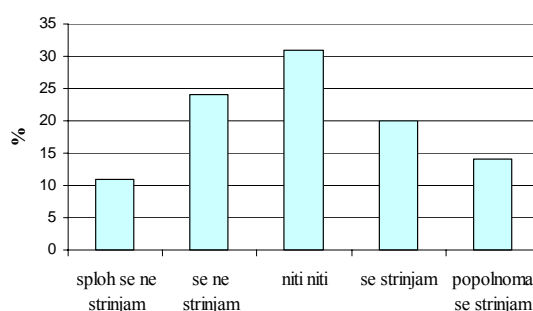
Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 28: Prihodki sedanjih obstoječih igralnic bi se zaradi izgradnje novega megazabavišča zmanjšali.

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Slika 29: Nov center bi jemal delovno silo ostalim panogam v regiji.

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

4.3 Testi za preverjanje hipotez

Statistično preizkušanje domnev predstavlja postopek, s katerim preverjamo, ali je trditev oziroma postavljena hipoteza, verjetno pravilna ali verjetno ni pravilna. Domnevo, ki jo ugotovljamo, imenujemo ničelna domneva. Če pri preizkušanju omenjene domneve ugotovimo, da le-ta ne velja, potem lahko sprejmemo alternativno domnevo, ki je ničelni nasprotna (Košmelj & Rován, 1997, str. 196–197).

Pri preverjanju hipotez sem uporabila naslednje preizkuse:

- **Kontingenca**

O kontingenci govorimo, kadar proučujemo povezavo med dvema opisnima spremenljivkama, od katerih ima vsaj ena več kot dve vrednosti. Dejanske frekvence primerjamo s teoretičnimi, ki predstavljajo stanje neodvisnosti med spremenljivkama. Ničelno domnevo o neodvisnosti med spremenljivkama preverjamo s Pearsonovim χ^2 preizkusom (Rogelj, 2002, str. 162).

- **Preizkušanje domneve o vrednosti aritmetične sredine (One-Sample T Test)**

Test je namenjen primerjavi vzorčne ocene aritmetične sredine in vrednosti aritmetične sredine, ki je upoštevana v ničelni domnevi. Z One-Sample T Testom lahko izračunamo

vrednost t-preizkusa in pripadajoče opisne mere, razliko med vzorčno oceno in vrednostjo aritmetične sredine ter meje pripadajočega intervala zaupanja (Rovan & Turk, 2001, str. 146)

- **Preizkušanje domneve o razliki med aritmetičnima sredinama za neodvisna vzorca (Independent-Samples T Test)**

Dva vzorca sta neodvisna, če enote enega vzorca niso v nikakršni povezavi z enotami drugega vzorca. Preden pristopimo k preizkušanju domneve moramo preveriti, ali je izpolnjena predpostavka o enakosti varianc za obravnavano spremenljivko v obeh populacijah. T-preizkus, ki se nanaša na neodvisna vzorca, imenujemo tudi preizkus skupin (Košmelj & Rován, 1997, str. 245–247).

- **Preizkušanje domneve o razliki med aritmetičnima sredinama za odvisna vzorca (Paired-Samples T Test)**

O odvisnih vzorcih govorimo, kadar opazujemo iste enote v dveh različnih okoliščinah. Preizkus, s katerim preizkušamo razliko med aritmetičnima sredinama pri odvisnih vzorcih, imenujemo preizkus dvojic (Košmelj & Rován, 1997, str. 252–253).

4.3.1 HIPOTEZA 1: Velika večina ljudi podpira razvoj turizma na Goriškem.

$$H_0: \pi \leq 0,5$$

$$H_1: \pi > 0,5$$

$$p = \frac{na}{n} = \frac{144}{150} = 0,96$$

$$p = 96\%$$

$$se(p) = \sqrt{\frac{p(1-p)}{n-1}} = \sqrt{\frac{0,96(1-0,96)}{150-1}} = 0,016$$

$$\alpha = 0,01 \Rightarrow z^{\alpha/2} = \pm 2,58$$

$$p - z^{\alpha/2} * se(p) < \pi < p + z^{\alpha/2} * se(p); \alpha$$

$$0,96 - 2,58 * 0,016 < \pi < 0,96 + 2,58 * 0,016; \alpha = 0,01$$

$$0,91872 < \pi < 1,00000$$

Na podlagi intervala zaupanja lahko zavrnem ničelno domnevo, da je delež ljudi, ki podpira razvoj turizma na Goriškem, manjši od 50 odstotkov.

4.3.2 HIPOTEZA 2: Ženske bolj pogrešajo ostalo ponudbo (masaže, savne, kopeli, bazene, športno-rekreacijske površine) kot moški.

Tabela 16: Statistike

	Spol	Število	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Ocena standardne napake aritmetične sredine
Ostala ponudba je slabo razvita.	Moški	73	3,30	1,08	0,13
	Ženski	77	3,81	1,15	0,13

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 17: Independent-Samples T Test

		Levenov test o enakosti varianc		T-test o enakosti varianc		
		F	P	T	Stopinje prostosti	St. značilnosti (dvostranski preizkus)
Ostala ponudba je slabo razvita.	Enakost varianc	0,330	0,567	-2,770	148	0,006
	Neenakost varianc			-2,775	147,983	0,006

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 18: Independent-Samples T Test

		T-test o enakosti varianc			
		Razlika med aritmetičnima sredinama	Standardna napaka aritme. Sredine	95% interval zaupanja	
				spodnji	zgornji
Ostala ponudba je slabo razvita.	Enakost varianc	-0,50	-0,18	-0,86	-0,14
	Neenakost varianc	-0,50	-0,18	-0,86	-0,15

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

$$H_0: \sigma_1^2 = \sigma_2^2$$

$$H_1: \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$$

$$F = 0,330$$

$$P = 0,567$$

$(P = 0,567) > (\alpha = 0,05) \rightarrow$ razlika ni značilna

Na podlagi vzorčnih podatkov ne morem zavrniti ničelne domneve pri $P = 0,567$ in sprejemem sklep, da sta varianci enaki.

$$H_0: \mu_1 \leq \mu_2 \quad \text{enostranski preizkus}$$

$$H_1: \mu_1 > \mu_2$$

$$P = 0,006$$

$$P = 0,006/2 = 0,0025$$

$(P = 0,0025) < (\alpha = 0,05) \rightarrow$ razlika je značilna

Na podlagi vzorčnih podatkov zavrnem ničelno domnevo pri točni stopnji značilnosti $P = 0,0025$ in sprejemem sklep, da je aritmetična sredina pri ženskem spolu večja kot pri moškem.

4.3.3 HIPOTEZA 3: Ljudje menijo, da je podjetje Hit do sedaj imelo vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja.

Tabela 19: Statistike

	Število	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Ocena standardne napake aritmetične sredine
Podjetje Hit je imelo do sedaj vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja.	150	4,31	0,84	0,0682

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 20: One-Sample T Test

	Testna vrednost = 3					
	t	Stopinje prostosti	St. značilnosti (dvostranski preizkus)	Razlika med aritmetičnima sredinama	95% interval zaupanja	
					spodnji	zgornji
Podjetje Hit je imelo do sedaj vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja.	19,165	149	0,000	1,31	1,17	1,44

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

$H_0: \mu_y \leq 3$ enostranski preizkus

$H_1: \mu_y > 3$

$P = 0,000$

$(P = 0,000) < (\alpha = 0,05) \rightarrow$ razlika je značilna

Na podlagi vzorčnih podatkov zavrnem ničelno domnevo pri stopnji značilnosti $P = 0,000$. S 95-odstotno gotovostjo lahko trdim, da je aritmetična sredina za trditev »Podjetje Hit je imelo do sedaj vodilno in odločujočo vlogo v turističnem razvoju kraja« višja od 3.

4.3.4 HIPOTEZA 4: Več kot 50 odstotkov ljudi podpira izgradnjo novega večjega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem.

$H_0: \Pi \leq 0,5$

$H_1: \Pi > 0,5$

$$p = \frac{na}{n} = \frac{73}{150} = 0,486$$

$$p = 48,6\%$$

$$se(p) = \sqrt{\frac{p(1-p)}{n-1}} = \sqrt{\frac{0,486(1-0,486)}{150-1}} = 0,0409$$

$$\alpha = 0,01 \Rightarrow z^{\alpha/2} = \pm 2,58$$

$$p - z^{\alpha/2} * se(p) < \pi < p + z^{\alpha/2} * se(p); \alpha$$

$$0,486 - 2,58 * 0,041 < \pi < 0,486 + 2,58 * 0,041; \alpha = 0,01$$

$$0,38022 < \pi < 0,59178$$

Na podlagi intervala zaupanja ne morem zavriniti ničelne domneve, da je delež ljudi, ki podpira izgradnjo novega večjega igralniško-zabavišnega centra, manjši od 50 odstotkov.

4.3.5 HIPOTEZA 5: Manj izobraženi ljudje bolj podpirajo izgradnjo novega večjega centra kot bolj izobraženi.

Tabela 21: Statistike

	Izobrazba	Število	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Ocena standardne napake aritme. sredine
Podpiranje izgradnje	Nižja	89	1,60	0,65	0,0691
	Višja	61	1,64	0,68	0,0876

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 22: Independent-Samples T Test

		Levenov test o enakosti varianc		T-test o enakosti varianc		
		F	P	T	Stopinje prostosti	St. značilnosti (dvostranski preizkus)
Podpiranje izgradnje	Enakost varianc	0,161	0,686	-0,396	148	0,692
	Neenakost varianc			-0,393	125,001	0,695

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 23: Independent-Samples T Test

		T-test o enakosti varianc			
		Razlika med aritme. sredinama	Standardna napaka aritme. sredine	95% interval zaupanja	
				spodnji	zgornji
Podpiranje izgradnje	Enakost varianc	-0,0438	0,11	-0,26	0,17
	Neenakost varianc	-0,0438	0,11	-0,26	0,18

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

$$H_0: \sigma_1^2 = \sigma_2^2$$

$$H_1: \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$$

$$F = 0,161$$

$$P = 0,686$$

$(P = 0,686) > (\alpha = 0,05) \rightarrow$ razlika ni značilna

Na podlagi vzorčnih podatkov ne morem zavrniti ničelne domneve pri $P = 0,686$ in sprejemem sklep, da varianci sta enaki.

$$H_0: \mu_1 = \mu_2 \quad \text{dvostranski preizkus}$$

$$H_1: \mu_1 \neq \mu_2$$

$$P = 0,692$$

$(P = 0,692) > (\alpha = 0,05) \rightarrow$ razlika ni značilna

Na podlagi vzorčnih podatkov ne morem zavrniti ničelne domneve pri točni stopnji značilnosti $P = 0,692$ in sprejemem sklep, da je aritmetična sredina pri manj izobraženih enaka aritmetični sredini bolj izobraženih.

4.3.6 HIPOTEZA 6: Ljudje menijo, da mora podjetje Hit zgraditi nov center brez pomoči tujega partnerja.

Tabela 24: Statistike

	Število	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Ocena standardne napake aritmetične sredine
Podjetje Hit naj samo izpelje projekt.	150	3,74	1,38	0,11
Podjetje Hit naj projekt izpelje s pomočjo tujega partnerja.	150	2,01	1,25	0,10

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 25: Paired-Samples T Test

	Paired Differences					
	t	Stopinje prostosti	St. značilnosti (dvostranski preizkus)	Razlika med aritmetičnima sredinama	95% interval zaupanja	
					spodnji	zgornji
Podjetje Hit naj projekt izpelje sam.-Podjetje Hit naj projekt izpelje s pomočjo tujega partnerja.	9,075	149	0,000	0,19	1,36	2,11

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

$H_0: \mu_d = 0$ enostranski preizkus

$H_1: \mu_d > 0$

$P = 0,000$

$(P = 0,000) < (\alpha = 0,05) \rightarrow$ razlika je značilna

Na podlagi vzorčnih podatkov zavrnem ničelno domnevo pri točni stopnji značilnosti $P = 0,000$ in sprejemem sklep, da obstajajo povprečne razlike v stališčih ljudi do trditve »Podjetje Hit naj samo izpelje projekt« in »Podjetje Hit naj projekt izpelje s pomočjo tujega partnerja«.

4.3.7 HIPOTEZA 7: Velika večina ljudi meni, da je lokacija Vogrsko najprimernejša za izgradnjo novega igralniško-zabavišnega centra na Goriškem.

$H_0: \Pi \leq 0,5$

$H_1: \Pi > 0,5$

$$p = \frac{na}{n} = \frac{65}{150} = 0,433$$

$$p = 43,3\%$$

$$se(p) = \sqrt{\frac{p(1-p)}{n-1}} = \sqrt{\frac{0,433(1-0,433)}{150-1}} = 0,041$$

$$\alpha = 0,01 \Rightarrow z_{\alpha/2} = \pm 2,58$$

$$p - z_{\alpha/2} * se(p) < \pi < p + z_{\alpha/2} * se(p); \alpha$$

$$0,433 - 2,58 * 0,041 < \pi < 0,433 + 2,58 * 0,041; \alpha = 0,01$$

$$0,32722 < \pi < 0,53878$$

Na podlagi intervala zaupanja ne morem zavriniti ničelne domneve, da je delež ljudi, ki podpirajo lokacijo Vogrsko kot najprimernejšo lokacijo za izgradnjo novega centra, manjši od 50 odstotkov.

4.3.8 HIPOTEZA 8: Ljudje, ki živijo v Mestni občini Nova Gorica, ne podpirajo izgradnjo centra v središču mesta.

Tabela 26: Kontingenčna tabela

			Lokacija				skupaj
			center Nove Gorice	Šempeter - Vrtojba	Vogrsko	Ne vem oziroma me ne zanima	
Občina Nova Gorica	št. prešteti	7	27	48	24	106	
	prič. št. prešteti	8,5	26,9	45,9	24,7	106,0	
	% znotraj občine	6,6%	25,5%	45,3%	22,6%	100,0%	
	% znotraj lokacije	58,3%	71,1%	73,8%	68,6%	70,7%	
	% od vseh	4,7%	18,0%	32,0%	16,0%	70,7%	
Šempeter - Vrtojba	št. prešteti	5	6	10	7	28	
	prič. št. prešteti	2,2	7,1	12,1	6,5	28,0	
	% znotraj občine	17,9%	21,4%	35,7%	25,0%	100,0%	
	% znotraj lokacije	41,7%	15,8%	15,4%	20,0%	18,7%	
	% od vseh	3,3%	4,0%	6,7%	4,7%	18,7%	
Brda	št. prešteti	0	0	6	2	8	
	prič. št. prešteti	0,6	2,0	3,5	1,9	8,0	
	% znotraj občine	0,0%	0,0%	75,0%	25,0%	100,0%	
	% znotraj lokacije	0,0%	0,0%	9,2%	5,7%	5,3%	
	% od vseh	0,0%	0,0%	4,0%	1,3%	5,3%	
Renče - Vogrsko	št. prešteti	0	0	0	2	2	
	prič. št. prešteti	0,2	0,5	0,9	0,5	2,0	
	% znotraj občine	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	
	% znotraj lokacije	0,0%	0,0%	0,0%	5,7%	1,3%	
	% od vseh	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	1,3%	
Ajdovščina	št. prešteti	0	5	1	0	6	
	prič. št. prešteti	0,5	1,5	2,6	1,4	6,0	
	% znotraj občine	0,0%	83,3%	16,7%	0,0%	100,0%	
	% znotraj lokacije	0,0%	13,2%	1,5%	0,0%	4,0%	
	% od vseh	0,0%	3,3%	0,7%	0,0%	4,0%	
Skupaj	št. prešteti	12	38	65	35	150	
	prič. št. prešteti	12,0	38,0	65,0	35,0	150,0	
	% znotraj občine	8,0%	25,3%	43,3%	23,3%	100,0%	
	% znotraj lokacije	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% od vseh	8,0%	25,3%	43,3%	23,3%	100,0%	

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 27: Chi-Square Tests

	Vrednost	Število stopinj prostosti	Stopnja značilnosti (dvostranski preizkus)
Pearson Chi-Square	26,282 ^a	12	0,010
Likelihood Ratio	26,185	12	0,010
Linear-by-Linear Association	0,170	1	0,680
N of Valid Cases	150		

a. 13 celic ima pričakovano število prešteti manj kot 5

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

$$H_0: f_{ij} = f'_{ij}$$

$$H_1: f_{ij} \neq f'_{ij}$$

$$P = 0,010$$

$(P = 0,010) < (\alpha = 0,05) \rightarrow$ razlika je značilna

Na podlagi vzorčnih podatkov zavrnem ničelno domnevo pri zanemarljivi stopnji značilnosti $P = 0,010$ in sprejemem sklep, da obstaja povezava med občinami, v katerih ljudje prebivajo in želeno lokacijo izgradnje novega centra.

4.3.9 HIPOTEZA 9: Ljudje menijo, da bi nov center prispeval k večji turistični prepoznavnosti občine in hkrati Slovenije.

Tabela 28: Statistike

	Število	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Ocena standardne napake aritmetične sredine
Megazabavišče bi prispevalo k večji turistični prepoznavnosti občine in Slovenije.	150	3,91	1,03	0,0840

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 29: One-Sample T Test

	Testna vrednost = 3					
	T	Stopinje prostosti	St. značilnosti (dvostranski preizkus)	Razlika med aritmetičnima sredinama	95% interval zaupanja	
					spodnji	zgornji
Megazabavišče bi prispevalo k večji turistični prepoznavnosti občine in Slovenije.	10,867	149	0,000	0,91	0,75	1,08

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

$$H_0: \mu_y \leq 3 \quad \text{enostranski preizkus}$$

$$H_1: \mu_y > 3$$

$$P = 0,000$$

$(P = 0,000) < (\alpha = 0,05) \rightarrow$ razlika je značilna

Na podlagi vzorčnih podatkov zavrnem ničelno domnevo pri stopnji značilnosti $P = 0,000$. S 95-odstotno gotovostjo lahko trdim, da je aritmetična sredina za trditev »Megazabavišče bi prispevalo k večji turistični prepoznavnosti občine in hkrati Slovenije« višja od 3.

4.3.10 HIPOTEZA 10: Velika večina ljudi meni, da bi večina prebivalcev zaradi centra živila bolje.

Tabela 30: Statistike

	Število	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Ocena standardne napake aritmetične sredine
Večina prebivalcev bi zaradi centra živila bolje.	150	2,86	1,19	0,0969

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 31: One-Sample T Test

	Testna vrednost = 3					
	t	Stopinje prostosti	St. značilnosti (dvostranski preizkus)	Razlika med aritmetičnima sredinama	95% interval zaupanja	
					spodnji	zgornji
Večina prebivalcev bi zaradi centra živila bolje.	-1,444	149	0,151	-0,14	-0,33	0,0516

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

$H_0: \mu_y \leq 3$ enostranski preizkus

$H_1: \mu_y > 3$

$P = 0,151$

$P = 0,151/2 = 0,0755$

$(P = 0,0755) > (\alpha = 0,05) \rightarrow$ razlika ni značilna

Na podlagi vzorčnih podatkov ne morem zavrniti ničelne domneve pri stopnji značilnosti $P = 0,0755$. Ne morem s 95-odstotno gotovostjo trditi, da je aritmetična sredina za trditev »Večina prebivalcev bi zaradi centra živila bolje« višja od 3. Sprejemem sklep, da je aritmetična sredina manjša ali enaka 3.

4.3.11 HIPOTEZA 11: Upokojenci v primerjavi z dijaki in študenti menijo, da bi se v primeru izgradnje igralniško-zabavišnega centra v občini povečal kriminal.

Tabela 32: Statistike

	Status	Število	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Ocena standardne napake aritme. sredine
V občini bi se povečal kriminal.	Dijak, študent	16	3,38	0,96	0,24
	Upokojenec	12	4,00	0,74	0,21

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 33: Independent-Samples T Test

		Levenov test o enakosti varianc		T-test o enakosti varianc		
		F	P	t	Stopinje prostosti	St. značilnosti (dvostranski preizkus)
V občini bi se povečal kriminal.	Enakost varianc	2,384	0,135	-1,878	26	0,072
	Neenakost varianc			-1,950	25,960	0,062

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 34: Independent-Samples T Test

		T-test o enakosti varianc			
		Razlika med aritmetičnima sredinama	Standardna napaka aritm. Sredine	95% interval zaupanja	
				spodnji	zgornji
Ostala ponudba je slabo razvita.	Enakost varianc	-0,63	0,33	-1,31	0,0591
	Neenakost varianc	-0,63	0,32	-1,28	0,0339

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

$$H_0: \sigma_1^2 = \sigma_2^2$$

$$H_1: \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$$

$$F = 2,384$$

$$P = 0,135$$

$(P = 0,135) > (\alpha = 0,05) \rightarrow$ razlika ni značilna

Na podlagi vzorčnih podatkov ne morem zavrniti ničelne domneve pri $P = 0,135$ in sprejemem sklep, da sta varianci enaki.

$$H_0: \mu_1 \leq \mu_2 \quad \text{enostranski preizkus}$$

$$H_1: \mu_1 > \mu_2$$

$$P = 0,036$$

$$P = 0,072/2 = 0,036$$

$(P = 0,036) < (\alpha = 0,05) \rightarrow$ razlika je značilna

Na podlagi vzorčnih podatkov zavrnem ničelno domnevo pri točni stopnji značilnosti $P = 0,036$ in sprejemem sklep, da je aritmetična sredina pri upokojencih večja kot pri dijakih in študentih.

4.3.12 HIPOTEZA 12: Velika večina ljudi ne podpira igralnštva v novem centru.

Tabela 35: Statistike

	Število	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Ocena standardne napake aritmetične sredine
Največji problem vidim v igralništvu, zato ga ne podpiram.	150	2,72	1,31	0,11

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

Tabela 36: One-Sample T Test

	Testna vrednost = 3					
	t	Stopinje prostosti	St. značilnosti (dvostranski preizkus)	Razlika med aritmetičnima sredinama	95% interval zaupanja	
					spodnji	zgornji
Največji problem vidim v igralništvu, zato ga ne podpiram.	-2,625	149	0,010	-0,28	-0,49	-0,0692

Vir: Rezultati ankete o odnosu ljudi do igralniško-zabavišnega centra na Goriškem, december 2008 (N= 150).

$H_0: \mu_y \geq 3$ enostranski preizkus

$H_1: \mu_y < 3$

$P = 0,010$

$P = 0,010/2 = 0,005$

$(P = 0,005) < (\alpha = 0,05) \rightarrow$ razlika je značilna

Na podlagi vzorčnih podatkov lahko zavrnem ničelno domnevo pri stopnji značilnosti $P = 0,005$. S 95-odstotno gotovostjo lahko trdim, da je aritmetična sredina pri trditvi »Največji problem vidim v igralništvu, zato ga ne podpiram« manjša od 3.